

**Kdor
ve,
naj ne
molči!**

VOJMIK TAVČAR

Petnajst let je minilo, od kar je v čakalnici železniške postaje eksplodiral peklenski stroj in ubil 85 ljudi. Kdo je podtaknil peklenski stroj, predvsem pa, kdo je atentat naročil? Na to vprašanje sodstvo se ni uspelo odgovoriti. In prav ta odgovor je včeraj zahtevala Bologna, ki se je poklonila spominu žrtev terorističnega atentata.

Skupaj z zupanom iz Bologne so bili na govornem odru, združeni v zahtevi po resnici, tudi župani drugih italijanskih mest, ki so bila tarča terorističnega nasilja in strategije napetosti. Skupaj z Walterjem Vitalijem so Marco Formentini (Milan), Mino Martinazzoli (Brescia) in Leoluca Orlando (Palermo) poudarili, da hočejo resnico in zahtevajo, naj bo končno zadoščeno pravici.

Strategija napetosti in terorja, ki je v sedemdesetih letih okrvavila Italijo, danes ni več popolna neznanka. Jasno je, da zakulisni strategji niso hoteli dovoliti, da bi se razmerje sil na italijanski politični sahnici spremenilo in da bi lahko levičarji prevzeli krmilo oblasti. In prav tako jasno je, da so bili deli obveščevalnih služb vpleteni v to strategijo in so sodelovali v najrazličnejših ovirah prepričali, da bi odkrili storilce, predvsem pa mandatorje.

To jim je uspelo, ker so italijanske vlade, kot trdi predsednik parlamentarnega odbora za nadzorstvo nad obveščevalnimi službami Massimo Brutti, prepustile obveščevalno politiko vodstvom obveščevalnih služb, nekaj časa pa dovolile celo, da so ta telesa vodili ljudje tajne frimasonske lože P2. To je zaviralo iskanje resnice in jo zavira še danes, saj se ni bila povsem raziskana nobena od ključnih epizod strategije napetosti.

Cas je, da se te zapreke odpravijo in da tisti politiki, ki poznajo zakulisje, spregovorijo. To zahtevajo Bologna, Milan, Brescia, Palermo, Firenze, to zahtevajo ljudje, ki želijo, da bi po tolikih letih postal »berljiv« spletni strategije napetosti. Samo na ta način bo končno zadoščeno pravici in resnici, samo na ta način se bo država končno odolžila spominu tistih, ki so umrli kot žrtve svinčnih let.

Slovenija poziva svoje državljane, naj se vmejo s počitnic na Hrvaškem

LJUBLJANA, CELOVEC - Pricakovanja glede ponovne zaostritve razmer in razširitve vojne na Hrvaškem in v BiH se počasi uresničujejo. Zato je že v tork nemško zunanje ministrstvo uradno pozvalo vse nemške državljane, naj se vrnejo iz dopusta na Hrvaškem.

Včeraj so podobna sporočila za

javnost posredovala tudi zunanje ministrstva Avstrije, Slovenije in Madžarske. Na tiskovni konferenci v Celovcu pa je slovenski premier Janez Drnovšek sprico razširitve vojne na Balkanu povedal, da vlada - po posvetu z zunanjim ministrstvom - poziva slovenske državljane, ki so trenutno na dopustu na Hrvaškem, naj se vrnejo v

domovino, pozivu se je priključil tudi avstrijski zvezni kancler Franz Vranitzky. Z ministrstva za zunanje zadeve so sporočili tudi to, da so v stalnem stiku z veleposlanstvom Republike Slovenije v Zagrebu in s hrvaškimi oblastmi, v nekaj dneh pa bo začel delovati tudi generalni konzulat Republike Slovenije v Splitu.

SOOČENJE V ZBORNICI

Politika zasenčila ustavne reforme

"Dvoboj" med Berlusconiem in D'Alema Scalfaro: Italijanska država je nedeljiva

V Ženevi o vojni ali miru

ZAGREB - Na današnjih ženevskih pogajanjih med hrvaškimi oblastmi in uporniki hrvaškimi Srbi se bo odločalo o vojni ali miru, o vojaški opciji ali o mirni integraciji, ki bi hrvaške Srbe obsodila na vlogo manjšincev. Po mnenju večine pa je ta poslednji poskus obsojen na propad, ker Srbi ne bodo klonili, Hrvaška pa bo zahtevala in ne prosila. Vesti z bojisc niso bile obetavne, saj so Hrvati nadaljevali ofenzivo v zahodni Bosni, krajinski Srbi pa so obstreljevali Gospić in ponovno poslali v boj svoja letala.

Na 15. strani

RIM - Soočenje o ustavnih reformah v poslanski zbornici se je izrodilo v merjenje sil med levico, desnico in Severno ligo. Silvio Berlusconi, ki trmasto vztraja pri zahtevi po jenskih volitvah, se je spet zavzel za tako imenovano predsedniško republiko, to se pravi za direktno izvolitev predsednika republike in vlade. Massimo D'Alema pa zavrača ta načrt, ker je mnenja, da mora parlament - tudi v spremenjenih ustavnih razmerah - ostati v središču političnega dogajanja v državi.

Oglasil se je tudi Umberto Bossi. "Senatur" je omilil zahtevo po odcepitvi Severa in napovedal, da bo jezikovna tehtnica med levo in desno sredino. Stranka komunistične prenove pravi, da predstavljajo predčasne volitve izhod iz sedanje hude krize.

Predsednik republike Scalfaro, ki je sprejel predsedniške dežel in pokrajin s posebnim sta-

tutom, je ponovil, da je Italija nedeljiva. Rekel pa je tudi, da so nekatere ustavne reforme najbrž nujne in potrebne.

Na 3. in 4. strani

TERORIZEM / PETNAJST LET PO POKOLU

Bologna zahteva resnico in pravico

Poziv politikom, ki poznajo zakulisno dogajanje, naj končno spregovorijo s sodstvom

BOLOGNA - Z manifestacijo pred železniško postajo in s sprevedom po mestnih ulicah se je Bologna včeraj spomnila 15. obletnice terorističnega pokola. 2. avgusta 1980 je namreč v čakalnici postaje eksplodiral peklenski stroj in ubil 85 ljudi, nad dvesto pa jih je bilo ranjenih.

Včerašnja manifestacija je izvenela kot odločna zahteva, naj pride končno na dan resnica o pokolu, naj bodo odkriti in kaznovani storilci in mandatorji. Zato so pozvali politike, »ki vedo, naj končno spregovorijo«.

Na 2. strani

CELOVEC / OBISK SLOVENSKEGA PREMIERJA

Srečanje Vranitzky-Drnovšek Avstrija močan zaveznik

CELOVEC - Približevanje in članstvo Slovenije v Evropski uniji, aktualna bilateralna vprašanja ter grožnja razširitve vojne na Balkanu so bile glavne teme včerajšnjega neformalnega delovnega kosila avstrijskega zveznega kanclerja Franza Vranitzkega in slovenskega premierja Janeza Drnovškega ob Vrbskem jezeru.

Pogovor je - kot prejšnji - potekal v odprtem in konstruktivnem vzdušju; na skupni tiskovni konferenci sta oba predsednika vlad poudarila izredno pozitiven razvoj odnosov med obema državama. Avstrijski zvezni kancler Vranitzky je ob tej priložnosti še posebej poudaril, da Avstrija znotraj Evropske unije odločno podpira prizadevanja Slovenije za njeno čimprejšnjo vključitev v EU, izrekel pa se je tudi za cimolj odprto mejo med obema državama in s tem v zvezi napovedal posebno bilateralno pogodbo, ki naj bi odprto mejo zagotovila tudi po pristopu Avstrije k schengenskem sporazumu.

Drnovšek je v zvezi z evropskimi integracijskimi procesi poudaril, da Slovenija ocenjuje, da je izpolnila vse pogoje za pridruženost članstvo ter da se ne bo pustila izzivati z novimi zahtevami s strani posameznih članic EU oziroma EU same. (I. L.)

DANES V PRIMORSKEM DNEVNIKU

Marka kmalu »samo« 1.130 lir?

Vzporedno z okrepitevijo dolarja se je ucvrstila tudi lira, tako da je bil včeraj nemški bankovec prvic po letošnjem maju vreden manj kot 1.140 lir.

Stran 2

Francoski preiskovalci v Trstu

V Trst so včeraj prisli trije francoski preiskovalci, ki naj bi zaslišali nekega aretiranega Maročana. Domnevajo, da je morebiti povezan z nedavnim atentatom na parisko podzemno železnico.

Stran 5

Danes na vrsti problem luke

Predstavniki Dezele, Obcine Trst in lusk oblasti bodo danes obravnavali vprašanje predcasne upokojitve odvečnih pristaniskih delavcev.

Stran 5

Kraška ohcet je pred vrati

V Repnu so se že začele zadnje priprave na letošnjo, že 17. Krasko ohcet. Pomembna kulturno-turistična prireditve bo od 23. do 27. avgusta.

Stran 6

Orkan Erin se je umiril

Florida se je oddahnila, ker je orkan Erin prešel polotok, ne da bi povzročil razdejanje, ki so ga napovedovali.

Stran 13

NOVICE

Florentinski minerec osumljen sodelovanja pri atentatu

FIRENCE - V toskanskem glavnem mestu so preiskovalci osumili že drugega minerca, zaposlenega pri kvesturi. 28-letni Plinio Bordoni naj bi sodeloval pri izdelavi ponaredkov bomb, ki so jih v Firencah odkrili v letih 1993 in 1994. Zaradi tega so pred tedni aretirali Giuseppeja Busacco, namestnika poveljnika florentinskih minercev, ki naj bi dejansko pripravljali eksploziv, medtem ko je Bordoni verjetno le kril njegovo početje.

Maurizia Raggia bodo izročili italijanskim sodnikom

CIUDAD DE MEXICO - Mehiska sodnica Maria Magdalena Cordova Rojas je sprejela zahtevo milanskih kolegov, naj jim mehiško sodstvo izroči Maurizia Raggia, Raggio, ki je eden od osumljencev podkupniške afere, je bil v Mehiki, točneje v Cuernavaci, priprt od 4. maja, medtem ko je njegova prijateljica, grofica Francesca Vacca, se vedno na begu. Zadovoljstvo ob novici so seveda izrazili milanski sodniki, zadnje odločitve pa bo moralo sprejeti mehiško Ministrstvo za zunanje zadeve.

Cerkev razpada... župnik stavka

CASERTA - Don Pierino Giuliano, župnik v kraju Pastorano v bližini Caserte, ne bo tri dni bral svete mase. Za nenavadno obliko stavke se je odločil zato, ker njegova cerkev se ni prejela potrebnih prispevkov za popravilo anticne zgradbe. S pobudo želi župnik sensibilizirati pristojne oblasti, poleg tega pa tudi spodbuditi krajane, da bi se zavzeli za vasko cerkev. Don Pierino Giuliano poziva vernike, naj sestavijo odbor, ki bi priskrbel potrebnih dvesto milijonov, tako da bi dela vendarle lahko stekla. Medtem pa se je verska skupnost razdelila v dva tabora: eni podpirajo pobudo župnika, drugi pa se z obliko protesta ne strinjajo.

COSENZA / ŽIVLJENJE IZGUBILO 5 LJUDI

Štiričlanska družina uničena v prometni nesreči

Do nesreče je prišlo na avtocesti Salerno-Reggio Calabria pri odcepu za Rose

COSENZA - V noči med ponedeljkom in torkom je v preometni nesreči na avtocesti Salerno-Reggio Calabria izgubilo življenje kar pet ljudi. Po poročilu prometne policije naj bi v dvosmernem odseku avtoceste A/3 v bližini odcepa za Rose, prislo do celnega trčenja med Fordovim kombijem (na telefoto Ap razbitine vozila), na katerem se je peljala družina Abate iz Palermo, in Mercedesom komaj 19-letnega Francesca Sidonija. Prometna nesreča je terjala smrt vseh članov družine Abate, 39-letnega Filippa Abate, 38-letne Concette Pezzino ter njunih otrok, 15-letnega Marca in komaj 4-letne Monike. Tudi voznika Mercedesja je čelno trčenje stalo življenje. V nesreči je bil ranjen tudi voznik tovornjaka, 37-letni Giuseppe Greco iz Gele, ki je trenutno v komi v bolnišnici Cosenze. Policija se ni pojasnila vzrokov nesreče.

RIM / PODATKI ISTAT ZA MAJ

Italijanske tovarne so komajda kos rastočim naročilom

Promet se je povečal kar za 24, 7%

RIM - Italijanska industrija je dosegla v letosnjem maju pravi podvig, saj sta se tako proizvodnja kakor notranje in zunanje povpraševanje močno povečala. Kakor so izračunali analitiki osrednjega statističnega zavoda ISTAT, je promet (obseg poslov) poskočil za 24, 7% v primerjavi z lanskim majem, povpraševanje pa celo za 29, 7%, medtem ko je znal porast v letosnjem aprilu +13, 2% oziroma +20, 1% nasproti istemu mesecu lani.

Poslovni promet je poskočil na vseh področjih industrijske proizvodnje: proizvodnja kovin je napredovala za 34, 8%, proizvodnja gumarskih in plastičnih izdelkov za 33, 9%, proizvodnja papirja za 30, 2%, proizvodnja mehanskih strojev in aparatov za 30, 1% in tako naprej.

Na področju notranjega in tujega povpraševanja gre poudariti, da so se pomnožila predvsem naročila papirja, in to kar za 41, 7%, sicer pa so narasla tudi naročila mehanskih strojev in aparatov (za 37%), kovin (za 33%) in prevoznih sredstev (za 30%).

V vseh prvih petih mesecih tega leta se je obseg poslov v industrijskih podjetjih povzdignil za 18, 8% v primerjavi z ustreznim obdobjem lanskega leta, medtem ko je obseg naročil narasel za 6, 7%, točneje za 22, 8% na notranjem in za 33, 4% na inozemskih trziščih.

Skratka, industrija ima veter v jadrih. Ali se bo temu primerno povečala tudi raven zaposlenosti?

TERORIZEM / 15 LET PO POKOLU NA ŽELEZNIŠKI POSTAJI

Ob spominu na žrtve Bologna zahtevala resnico in pravico

Jasna zahteva politikom, naj povedo vse, kar vedo o pokolih

BOLOGNA - Kot vsako leto 2. avgusta je tudi včeraj ob 10.25 zavijanje sirene spomnilo na atentat izpred 15 let, v katerem je bombna eksplozija ubila 85 ljudi, nad 200 pa jih ranila. Ob 15. obletnici pokola se je Bologna strnila okoli svojega župana in svojcev žrtev pokola, da bi počastila spomin nedolžnih žrtev, obenem pa zahtevala resnico o storilcih pokola in mandatorjih, ki so za kulisami udeleženi strategiji terorja. Tokrat pa so se manifestacije udeležili tudi župani Milana, Brescia in Palermo, kjer je strategija napetosti in terorja zahtevala visok krvni davek. Ta mesta, to je bilo sporočilo včerajšnje manifestacije in pomen prisotnosti Marca Formentinija, Mino Martinazzolija in Leoluca Orlando, noče pozabiti na zahteva, naj resnica končno pride na dan.

Na to temo so bili uglaseni vsi govori tako pred železniško postajo, kjer se je zbrala velika

mnozica, kot tudi na srečanju s predstavniki svojcev žrtev. Predstavniki združenja svojcev Torquato Secci je izrazil upanje, da bo kasacijsko sodišče, ki bo obravnavalo proces zaradi pokola v Bologni, izreklo v nekaj dneh dokončno razsodbo. Pri tem je Secci ostro napadel bivšega predsednika republike Francesca Cossiga, ki je bil leta 1980 predsednik vlade. Po Seccijevem mnenju je »Cossiga politično odgovoren« za dejstvo, da storilci in mandatorji se niso bili odkriti in kaznovani. Marco Formentini je pozval k mobilizaciji, da bi preprečili »zopetno vzpostavljanje vezi med silami zakulisja, medtem ko je Mino Martinazzoli dejal, da bo »samo jasnost sedanjosti lahko osvetlila preteklost«. Poudaril je da se »preteklost ne bo razkrila sama« zato pa morajo krajevne ustanove pritiskati na vlado in doseči, da »bomo lahko jasno razbrali pre-

teklost in tisti splet intrig«. Orlando je dejal, da imajo pravico do normalne države, medtem ko je župan Bologne Walter Vitali zahteval, naj politika vztrajno in dan za dnem spodbuja iskanje resnice.

To temo je razvil predsednik parlamentarnega odbora za nadzorstvo nad obveščevalnimi službami Massimo Brutti (DSL). »Predsednik vlad in ministri, ki so bili v vladi v času strategije napetosti najbrž vedo o poskusih zaviranja sodnih preiskav. Sedaj morajo spregovoriti,« je dejal Brutti. V izredno ostrem tonu je dejal, da je vlada dolgo let »podpisala blanko menico vodstvu obveščevalnih služb, na celu katerih so bili dalj časa ljudje framasonske tajne lože P2«. To je po Bruttijevi oceni glavni vir zlorabljanja obveščevalnih služb. Prav zato je tudi Brutti pozval politike, naj povedo vse, kar vedo o strategiji napetosti, »-

ker bi molk danes bil huda krivda«.

Ob manifestacijah ob obletnici pokola na železniški postaji v Bologni so se dogovorili, da bodo mesta, ki so bila glavne tarče terorizma, oblikovala koordinacijski odbor, ki naj bi spodbujal iskanje resnice. Ta odbor se bo skupaj s predstavniki svojcev žrtev prihodnji teden srecal s predsednikom vlade Lambertom Diniem in bo med drugim zahteval, da se dvigne zastor državne tajnosti nad vsem gradivom, ki zadeva pokole.

Dejstvo, da je bil Francesco Cossiga tarča napadov predstavnikov združenja svojcev žrtev, je izzvalo ostro repliko korodinatorja Krščanskega demokratskega centra Pierferdinanda Casinija. Casini, ki je sicer pristopil k manifestaciji, je zavrnil predvsem ton napadov na bivšega državne-poglavarja in premiera.

PRIMER ORLANDI / »EMANUELA ŠE ŽIVA!«

Agca pripravljen sodelovati?

Po njegovem pričevanju vpleteni Pazienza in agenti Cie

ANCONA - Aliju Agci, turskemu teroristu, ki je 1981. leta streljal na papeža in je bil zaradi tega obsojen na do smrtne ječe, bi lahko priznal polsvobodo. Terorist je pred nekaj dnevi izjavil, da je Emanuela Orlandi, hči vatiškanskega uslužbenca, ki je bila ugrabljena pred dvanajstimi leti, še živa, sam pa naj bi bil pripravljen pomagati, da bi jo končno le našli. V zameno za sodelovanje bivši »sivi volk« ni zahteval nobene ugodnosti. Po njegovem naj bi bili v ugrabitve Orlandi-

jeve vpleteni pripadniki ameriške obveščevalne službe. Poleg njih naj bi o zadevi vedel marsikaj tudi Francesco Pazienza, clovek, ki je bil vpleten v številne se nepojasnjené italijanske afere. Pazienza pa je zavrnil obtožbo in Agcaja ova-dil sodiscu zaradi kle-vetanja.

Morda bo k jasnejši sliki vse zadeve prispevalo soočenje med Agcajem in Pazienzo. Soočenje so sodniki imeli v nacrtu že včeraj, vendar je bilo odpovedano, da-tuma novega kriznega zasliševanja pa se niso

doloci.

Moznost polsvobode za turskega terorista je omenila Agcajeva odv-etnica Marina Magistrel-li. Po njenih besedah je Agca ponudil sode-lovanje v razreševanju zadeve Emanuele Orlandi samo zato, ker želi pomagati družini ugrabljenke. Marsikdo pa ne verjame v iskrenost bivšega turskega terorista, saj je v preteklosti že večkrat sku-sal speljati preiskoval-ce na stranpot. Po mnenju sumljivcev si Agca skusa le pridobi-ti resim posvobode.

RIM / VREDNOST MARKE ZDKRNILA POD 1.140

Učvrstitev dolarja pomagala tudi liri

Nemci računajo s pocenitvijo denarja

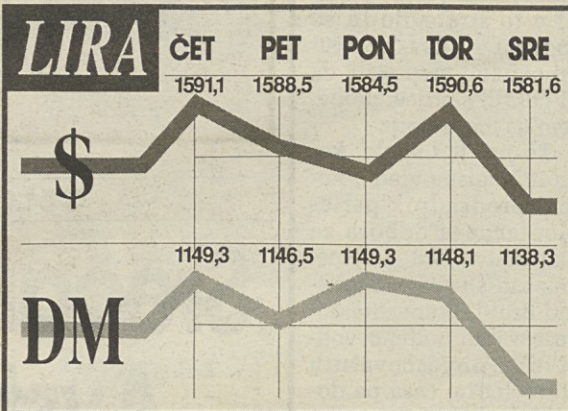
RIM - Lira je odigrala včeraj vodilno vlogo v deviznem teatru. To ni bila sicer njena zasluga, temveč zasluga nemški marki nepovoljne konjunktore in ukrepov japonske ter ameriške centralne banke v podporo dolarju. Tako je nemški bankovec prvič po maju veljal manj kakor 1.140 lir, sicer pa se je italijanska denarna enota učvrstila nasproti vsem devetnajstim devizam, ki jih upošteva Banka Italije pri vsakodnevem določanju indikativnih tečajev.

Da se pišejo liri boljše ure, je bilo jasno že navsezgodaj, ko je bila marka vredna 1.140 lir, zeleni bankovec pa 1.574 lir proti 1.148 oziroma 1.590 lir v torek. Okrog poldneva sta znasala tečaja 1.137 lir za marko in 1.580 lir za dolar, med prvo in drugo uro popoldne 1.139, 40 lir in 1.580, 70 lire, popoldne ob petih pa 1.137, 25 in 1.589, 75 lire.

Povzdig lire analitikov pravzaprav ni iznenadil, saj so ga nekako predvideli. »Po objavi podatkov o stopnji inflacije ob koncu julija se je vzdušje popravilo veliko na bolje,« so pokomentirali izve-

denci na deviznem trgu in v isti sapi prerokovali, da bo mogoče razmeroma kmalu doseči kotacijo 1.130 lir za marko, posebno se, če se bo ameriški bankovec nadalje krepil. Sprico podpornega nastopa washingtonske zvezne banke in objave »hiperindeksa« (+0, 2% v juniju), ki je vlil investitorjem na devizni borzi v New Yorku novega optimizma, se je tečaj dolarja v ZDA sredi včerajšnjega popoldneva dvignil tako nasproti marki (1, 4010 oz. 1, 3878 na fiksingu v Frankfurtu), kot nasproti jenu (90, 80 oz. 89, 90 v Tokiu) in liri (1.593).

Poskoki dolarja po zastoju v prejšnjih dneh velja pripisati po eni strani učinkom nove japonske denarne politike, ki stremi za oslabitvijo jena, po drugi strani pa napovedi, da bo Bundesbanka proti koncu poletja znižala obrestne mere. Strokovnjaki nemškega instituta za gospodarske raziskave IFO so včeraj jasno povedali, da bi morala zvezna banka čimprej krepko poceniti denar in korenito revidirati celovito politiko določanja obrestnih mer.

ADRIA
 ADRIA AIRWAYS
 SLOVENSKI LETALSKI PREVOZNIK

IZ LJUBLJANE V
BARCELONO, FRANKFURT,
LONDON, MÜNCHEN,
ISTANBUL, MOSKVO,
KOPENHAGEN, PARIZ,
PRAGO, RIM, SKOPJE, SPLIT,
TIRANO, DUNAJ, ZÜRICH

Informacije in rezervacije:

- ADRIA AIRWAYS, Ljubljana, Kuzmičeva 7, tel. 061/131-81-55
- prodaja vozovnic Ljubljana, Gosposvetska 6, tel. 061/313-312
- ADRIA AIRWAYS, Maribor, Cankarjeva 3, tel. 062/27-038, 26-155
- ADRIA AIRWAYS, Koper, Pristaniška 45, tel. 066/38-458, 38-512

POSLOVNA ZBORNICA / VSE VEČ RAZHAJANJ MED LEVICO IN DESNICO

Politični interesi zasenčili debato o ustavni reformi

»Dvoboj« med Berlusconiem in D'Alema - Govor Umberta Bossija

RIM - Vsakodnevni politični interesi so po pričakovanju skoraj popolnoma zasenčili večernje soočenje o ustavnih reformah, v katerem so sodelovali nekateri najvidnejši politični voditelji. Silvio Berlusconi in Massimo D'Alema sta poskrbela za živahen politični "dvoboj", ki pa v resnici ni povedal nič novega. Bivši ministrski predsednik vztraja pri zahtevi po je-senskih volitvah in po tako imenovani predsedniški republiki, tajnik Demokratične stranke levice pa svari pred nevarnostjo plebiscitarne republike in ponavlja, da mora parlament v vsakem primeru ostati srž političnega življenja. Oglasil se je tudi vodja Severne lige Umberto Bossi, ki je nekoliko omilil svojo zahtevo po ljudskem referendumu za odcepitev severne Italije.

Berlusconi je dal zelo jasno vedeti, da ga v tem trenutku zanimajo le je-senske volitve, vse ostalo, vključno z ustavnimi reformami, pa je zanj postranskega pomena. Reforme, začeni z neposredno izvolitvijo predsednika republike, lahko po njegovem izvede le novoizvoljeni parlament. Levosredinski tabor pa ni istega mnenja. Predčasne volitve so res neizogibne, pred razpustom senata in poslovske zbornice pa mora parlament odobriti vsaj zakon o enakih možnostih v volilni kampanji in, zakaj ne, tudi finančni zakon za leto 1996. Severna liga pa k temu dodaja

se zakon o ureditvi televizijskih monopolov, nekateri v levosredinski koalicijski pa so prepričani, da je treba na volitve z novo volilno zakonodajo.

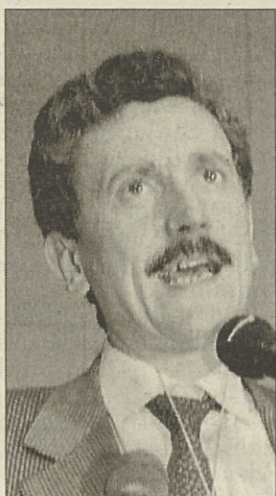
Razprava v zbornici se je torej izrodila iz merjenj sil med levico, desnico in Severno ligo, ki hoče biti - kot je jasno dejal Bossi - jezik na tehtnici med obema taboroma. Če pustimo tolikokrat izrečeno zahtevo po jesenskih volitvah, je Berlusconi ponovil svoje znano stališče, da Italija nujno potrebuje od ljudstva neposredno izvoljenega predsednika republike in predsednika vlade. Rekel je, da je predsedniška republika sad enotnega stališča Kartela svoboscin, kar pomeni, da je Berlusconi, vsaj glede tega, utisal nekdanje demokristjane, ki se bojijo toliksne oblasti v rokah enega samega človeka. Bivšega premierja pa je javno osvrnil vodja radikalcev Marco Pannella, ki je spet napovedal, da bo na volitvah sodeloval s svojo samostojno listo.

Lider DSL je znova odločno zavrnil predlog o neposredni izvolitvi predsednika republike in vlade. Italija potrebuje obnove in učinkovite državne institucije, a gotovo ne predsednika, ki se bo kratkomalo povzvil na voljo in hotel ptiral v centralni komite in v politbiro. Zbornica in senat morata ostati na vrhu političnih dogajanj, je poudaril D'Alema, ki je bil spet zelo previden o datumu morebitnih volitev. Razpust parlamenta sodi v pri-

Silvio Berlusconi (AP)

stojnosti predsednika Scalfara, marsikaj pa bo odvisno tudi od usode Dinijeve vlade, ki se ni povsem izcrpala svojega programa.

Massimo D'Alema (AP)

Bossi je, kot rečeno, omilil svoje groznje po odcepitvi severnih dežel. Svojega bivšega zaveznika Berlusconija je obtožil, da se vede kot

imperialist ter je pozval parlament, naj pusti pri miru Dinijo, češ da kolikor toliko dobro opravlja svojo nalogo. Predlagal je ljudski referendum, a ne za odcepitev Severa, ampak za ustavne reforme in za izvolitev ustavodajne skupščine. Berlusconi je "senatur" tudi očital politično in osebno prijateljstvo z Bettinom Craxijem, na koncu pa je rekel, da bo Liga v vsakem primeru jezik na tehtnici na volitvah.

Stranka komunistične prenovitve je mnenja, da so jesenske volitve v tej zmedbi res neizogibne. Mario Segni pa je pozval levo sredino, naj ne podcenjuje Berlusconijevih stališč o predsedniški republiki.

Scalfaro: Italija je nedeljiva Različnost krepi enotnost

RIM - Italija je ena in nedeljiva. S temi besedami je predsednik republike Scalfaro navedel predstavnike avtonomnih dežel in pokrajin, ki so prisli na Kviral z zahtevo po večji vlogi deželnih uprav v državni ureditvi. Državni poglavar ni hotel zaostri polemike s Severno ligo, ki spet grozi z referendumom za odcepitev severne Italije, dal pa je znova vedeti, da bo glede napovedanih ustavnih reform pri nekaterih vprašanjih nepopustljiv.

Italija je in mora

ostati republika, je dejal Scalfaro, zato je vsaka zahteva po ponovni vzpostavitvi monarhije nesprejemljiva in neustavna. Druga nedotakljiva točka je ozemeljska celovitost države, ki je jasno zapisana v ustavi, a je hkrati tudi močno zasidrana v družbenem tkivu. Razlike med severom in jugom Italije obstajajo in nekatere so zelo boleče (predsednik je omenil gospodarski razvoj), različnost v enotnosti pa predstavlja gonilno silo za vso Italijo.

Ce odmislimo spre-

membo ustavne ureditve in zemljepisno odcepitev, pa je Scalfaro priznal legitimnost razprave o ustavnih reformah. Parlament bi moral po njegovem mnenju priznati večjo vlogo deželnim upravam, glede federalizma pa je podčrtal, da sodi to vprašanje v pristojnost parlamenta.

Scalfarova stališča podpira tudi predsednik senata Carlo Scognamiglio. Tudi on je mnenja, da so nekatere reforme neizogibne, za druge pa bo treba najbrž še počakati.

NOVICE

Na zatožno klop pojde tudi Leoluca Orlando

PALERMO - Tukajsnje državno tožilstvo je izdalo osem jamstvenih obvestil pod obtožbo zlorabe službenega položaja, potvarjanja uradnih listin in sodelovanja pri goljufiji. V zadevo so vpleteni palermški zupan Leoluca Orlando, bivši zupan Domenico Lo Vasco, občinski funkcionarji Giacomo Messina, Carmelo Pecoraro, Nicolò Maggio in Giuseppe Bosco ter mestni redar Vito Grasso. Obtožbe se nanasajo na domnevne nepravilnosti v postopku za informatizacijo zupanskih uradov, ki se je začel leta 1987; Orlando je bil takrat prvič izvoljen za zupana, in sicer na listi KD, Lo Vasco pa je bil odbornik za proračun. Preiskava zadeva nejasen odnos med občinsko upravo in družbo Sispi (Finsiel-IRI) oziroma posojilo 38 milijard lir, ki so ga najeli upravitelji se pred sprejetjem ustreznega sklepa in zanj vrnili več kot 100 milijard.

Razpečevalec mamil Waridel spet za zapahi

MILAN - Italijanska policija je ob pomoči švicarske aretirala sedem oseb zaradi trgovanja z mamili in zaplenila 25 kilogramov heroína. Med aretiranimi je tudi vodja prekupčevalske organizacije, 54-letni Paul Waridel, rojen v Istanbulu, a bivač v Zuerihu, ki je bil vpleten že v proces »pizza connection« in obsojen na 10 let zapor, iz katerega je prišel marca letos. Z njim so se ujeli v past poleg drugih se njegov pomočnik, 57-letni Grk Kolo Kouvaros Vasilios, družica le-tega, 33-letna Portugalka Maria De Oliveira, Turki Yldirim Dogan (26 let), Nasip Bukebudrac (27) in Ahmet Ozenc (45) ter 30-letni Borislav Pejčić iz Bosne. Preiskava se je začela pred letom dni, potem ko so v Zuerihu aretirali dva Italijana, ki sta vtihotapila v Milan iz južne Amerike 10 kilogramov kokaina, k večernjemu razpletu pa sta bistveno pripomogla italijanska agenta, ki sta se izdajala za prekupčevalca.

Več potresnih sunkov okrog Etna in Vezuva

RIM - Na vzhodnem poboku sicilskega vulkana Etna so zaznali včeraj popoldne 18 lažjih potresnih sunkov (2-2, 8 stopnje po Richterjevi lestvici), ki pa jih ljudje niso občutili. Se poprej je potresni sunek 6. stopnje po Mercalliju oz. 3, 1 po Richterju prestrašil veliko prebivalcev ob vznožju Vezuva pri Neaplju. Stevilne družine so se zatele na prosto, kmalu zatem pa se vrnile domov. Seizmologi trdijo, da je slo za redno potresno dejavnost in da vulkan v resnici miruje, kar bi lahko trajalo tudi sto let. Potemtakem je nerazumljivo poročanje britanskega tiska, da bo Vezuv v kratkem bruhal, zaradi česar je veliko Angležev preklicalo rezervacije v hotelih na območju Sorrenta. Septembra bodo vsekakor predstavili program hitre evakuacije vseh krajev okrog Vezuva.

Afera Di Pietro: danes bodo zaslišali Martelli

BRESCIA - Javna tožilca Fabio Salamone in Silvio Bonfigli bosta v okviru preiskave o Antoniu Di Pietru danes zaslišala bivšega pravosodnega ministra in podtajnika PSI Claudia Martelli. Tožilcema se bo predstavil kot dobro obveščena oseba glede na to, da je bil desna roka Bettina Craxija, a ne samo; kakor je povedal na predvečernjem zaslišanju nekdanji obrambni minister Lelio Lagorio, je Martelli leta 1992 vodil prvi poskus za odstranitev Craxija s strankinega vrha, in to po zasedanju tajništva dne 26. avgusta, na katerem le-le-ta razodel domnevne zakulisne manevre Di Pietra.

Na avtocestah rekorden promet, toda brez kolon

RIM - Na 3.000 kilometrih italijanskih avtocest, ki jih vzdržuje družba Autostrade (IRI), bo jutri, v soboto in v nedeljo krožilo kaksnih 5 milijonov vozil. Po napovedih njenih izvedencev bo slo pretežno za družine, ki bodo odhajale na počitnikovanje. Na istih avtocestah so 28. in 31. julija nasteli 1.798.000 oziroma 1.793.000 avtov, torej skoraj rekordno število, ki se približuje onemu z dne 14. julija 1994, ko jih je bilo 1.820.000; znailno pa je, da se je promet odvil tekoče.

Kmalu tudi udarna sila za hitre posege

SALERNO - Načelnik generalstaba italijanske vojske gen. Bonifazio Incisa di Camerana je včeraj napovedal, da bodo 28. avgusta uradni oblikovali udarno silo za hitre posege (task force). Sestavljali jo bodo oddelki mehanizirane brigade Garibaldi, padalske enote Folgoreja, izvidniki iz Salerna in jurisni helikopteri. »Pazite, nisem rekel, da gremo v Bosno, pripravljeni pa moramo biti za sleherni nujen poseg doma in na tujem,« je poudaril general.

Jože Pirjevec

9.

Vidov dan

Odlomek iz knjige »Jugoslavija 1918-1992«

Jugoslovanska država, kakor se je oblikovala v letih 1945 in 1946, spominja na Potemkinovo vas. Razlika med »ljudsko« fasado politično-institucionalne ureditve in njeno »boljševsko« vsebino je bila namreč ogromna. Po zaslugi prenovitvene volje nekaterih vodij KPJ in tudi zaradi zgodovinskih okoliščin, ki so jo prese-gale, se je ta razlika sicer v naslednjih letih zmanjšala, povsem izginila pa ni nikoli. Kljub spremembam v ideološkem, gospodarskem in socialnem ustroju države so ostali namreč njeni oporni stebri vedno isti: partija, vojska in tajna policija. Če odmislimo ideologijo ljudi na oblasti, ni težko pritrčiti Economistu, ki je zapisal decembra 1945, da je razlika med Aleksandrovo in Titovo Jugoslavijo zanamrljiva: »Ne glede na propagando revolucija pravzaprav ne pomeni nič več in nič manj kot obnovo vladne klike oziroma birokracije.« Komunistična partija se je proglasa-

la za avantgardo proletariata, v bistvu pa je bila po socialni strukturi precej heterogena, kajti skoraj pol njenega članstva so predstavljali kmetje. Vodi-la jo je skupina poklicnih revolucionarjev, vsega 120 ljudi, ki jih je koo-ptiral v centralni komite in v politbiro Tito, tega pa je za sekretarja KPJ imenovala Kominterna. Omenjene pešce mladih moških in žensk (povprečna starost je bila 35 let), po večini skromnega porekla in kulture, pri izvrševanju oblasti ni omejevalo nobeno pravilo, saj so bili prepričani, da zastopajo najbolj pristne interese ljudskih množic. Ker je od 8.000 članov, kolikor jih je stela pred vojno, KPJ v boju izgubila kar 5.000, je mogoče reči, da je slo za skupino preživeli, ki pa so stali na čelu mogočne falange. Leta 1945 je partija namreč narasla na 141.000 članov, katerim je treba dodati še 8.000 kandidatov in 150.000 skojevcev. Od teh je bila večina pod orožjem, kar pomeni, da je so-

delovala v »zadnji, odločilni bitki« - v naronosvobodilni borbi in revoluciji. Tito je imel prav, ko je s ponosom trdil: »Nasha partija je taksna kot sovjetska, kot nobena druga.« Z njeno pomočjo je v prvem povojnem obdobju sprožil v državi titanski obnovitveni napor, ki je bil možen, ker je vodilna elita, tudi po mnenju nič kaj naklonjenih zahodnih opazovalcev, uživala podporo večine prebivalstva, predvsem mladine. Obetala je namreč novo in boljše življenje, pri tem pa ni rusila temeljnih vrednot v veliki meri se patriarhalne družbe: kolektivizma, egalitarizma, avtarkije, kulta karizmatičnega vodje.

Po starih letih okupacije in državljanske vojne je bila Jugoslavija v obupnem položaju. Več kot milijon ljudi je padlo v boju ali umrlo v taboriščih in na prisilnem delu, kolikor niso bili žrtve etničnega ali ideološkega nasilja.

(Se nadaljuje)

MAGDA ŠTURMAN

Obisk pri rojakih v daljni Avstraliji (19)

Legenda o puščavski roži - Slovo od dežele pod Južnim križem

Obsirna pokrajina v Flinders Ranges spomladi zacveti. Iz rdece zemlje prikukajo na dan cudovite cvetice živih barv, ki so v okolju pravi kontrast. Najbolj očarljiva je puščavska roža ali Sturt's desert pea, ki je nekak simbol avtohtonih avstralskih cvetic. Cvet je zivordece barve, z dvema crnima madežema. Neka legenda staroselcev takole pripoveduje:

Nekoc je zivelo dekle, ki je bilo obljubljeno vojščaku. Zaročenec ji je naredil plac iz perja rdece papige. Dekle mu je hotelo slediti v plemske vojne, v obsirne puščavske kraje. Napocilo je sušno obdobje, ko naj bi pleme iz tistega kraja odpotovalo. Zaročenka ni hotela slediti ostalim, hotela je tam počakati njenega vojščaka. Pokleknila je in molila. Se vedno je bila oblecena v zivordecni plac, ki je obkrožal njeno crno glavo. Ko je nastopilo deževno obdobje, se je pleme vrnilo. Tam, kjer so zadnjič videli dekle, je sedaj cvetela puščavska roža rdece in crne barve.

Sobotni večer v samotnem kampu sredi gozda je bil precej različen od tistega, ki ga veliko ljudi preživijo po hrupnih mestnih ulicah ali disko-klubih.

Prijazni sosede, ki so si prikolicco prinesli s seboj, so me povabili na večerjo. Sedeli smo okrog ognja, jedli tipičen barbeque in na žerjavici pečeno zelenjavo. Opažovali smo zvezde, ki so v Avstraliji tako razli-

cne, kot jih vidimo pri nas. Velikega in Malega Voza v Avstraliji nikoli ni mogoče videti. Tipična sta le za Severno poloblo. Pri nas pa nikoli ne vidimo ozvezdja Južnega križa, Southern Cross, ki je tipičem le za južno poloblo. S pomočjo južnega križa najdemo smer juga. Ozvezdje je tudi prikazano na avstralski zastavi in na nekaterih drugih državah Oceanije. Južni kriz me je očaral vselej, ko sem ga pogledala. Obenem sem imela občutek, da je nebo nam bližje. Tudi luna je na drugem koncu sveta zanimiva. Prvi krakec je na levi strani in ne na desni, kot smo ga mi vajeni. Zadnji krakec pa je na desni.

Moji znanci so bili doma iz Adelaide. Ker je moj povratek iz Adelaide soupadal z njihovim odhodom domov, so me povabili, naj grem z njimi.

Med vožnjo sem iz avtomobila opazovala kraje in ovce, ki so se pasle na številnih obseznih pašnikih. Po približno 300 km je namesto pašnikov bila pokrajina posuta z vinogradi, ki so nas spremljali za celih 100 km, do Adelaide. Končno sem po dveh mesecih spet srečala sorodnike, pri katerih sem ostala zadnje dni svojega potovanja.

Okolica Adelaide je znana tudi po številnih vinogradih in odličnem vinu. Najbolj znani sta vinorodni dolini Clare in Barossa, ki sta oddaljeni kakih 50 km severo-vzhodno od mesta. Prvi priseljenci so se v

Barossa Valley začeli naseljevati leta 1842. Sem so se zatekli nemški luteranci, ki so bili v Nemčiji preganjani zaradi vere. Od takrat dalje se nemški pribezniki in njihovi potomci ukvarjajo z vinogradništvom in vinarstvom. Barossa Valley je danes zelo znana turistična točka. Turisti si tu lahko ogledajo kleti in poskušajo vno. Veliko stavb je zgrajenih v nemškem stilu. Znana vinorodna območja se nahajajo tudi v okolici Sydneya in Melbournea. Med vinogradniki je precej italijanskih izseljencev.

V okolici Adelaide je tudi precej oljčnih dreves. Oljko so v Avstralijo prinesli prvi italijanski in grški izseljenci, vendar so zaradi majhne donosnosti oljkarstvo kmalu opustili. Oljna drevesa so bila prepuščena sama sebi in se v tistem ugodnem podnebnju precej razmnožila, predvsem v gozdove. Temu so pripomogli predvsem ptice. V zadnjih letih skušajo podivjane oljke masovno izrjavati, ker ogrožajo avtohtone vrste dreves, predvsem evkalipte. Italijanski in grški izseljenci so drugačnega mnenja. Jezni so na ustavnove, ki hočejo izločiti oljko iz gozdov. Veliko ljudi namreč pobira oljke iz podivjanih dreves in iz njih stiska olje v manjših oljkarnah, ki se nahajajo okrog mesta. Pravih oljčnih nasadov je le malo.

Mamini sestricni Marija in Alma sta se mojega obiska v Avstraliji zelo veselili. Gotovo sem jima predstavljala vse ostale sorodnike iz Trsta. Pripovedovali sta mi o njihovi mladosti. Spomin na tisti dan leta 1956, ko sta odpluli z ladjo iz Trsta v neznano prihodnost, je oživel. Radi so se z mano pogovarjali tudi mnogi drugi izseljenci, ki sem jih spoznala v Adelaideju.

Zadnji dan, ko sem se morala od sorodnikov in ostalih izseljencev posloviti, sem v njih začutila grenkobo. V meni so verjetno videli tudi kosček rodne domovine, spomin na domači kraj in na njihovo mladost. Ko so se podali v tujo in daljno deželo, so bili se mladi in sploh niso mogli predvideti, kaj vsega bodo morali prestati v tujem svetu. Na splošno imajo naši izseljenci v Avstraliji zelo veliko domotožje, ki si ga mi sploh ne moremo predstavljati.

Iz letališča sem odletela bogata z novimi izkušnjami in cudovitimi vtisi. Počasi so oblaki začeli zakrivati pokrajino pod menoj in tako sem se poslovila od dežele pod Južnim križem.

Konec

ČEDAD / V SOBOTO IN NEDELJO

Srečanje Slovencev na obronkih Matajurja

Priložnost za spoznavanje ob prigrizku in zanimivem kulturnem sporedu

CEDAD - V soboto, 5. in v nedeljo, 6. avgusta bo v vasi Matajur tradicionalno Srečanje med Slovenci, ki ga prireja Zveza Slovencev iz videmske pokrajine (pri organizaciji sodeluje tudi Beneska planinska družina) z namenom, da bi se obnovil duh kulturnega in prijateljskega srečanja, ki je bilo pred časom na Kamenici. Prireditelji so zato izbrali vasico Matajur, kjer so ob vaskem prazniku sv. Lovrencu vedno prirejali ljudsko srečanje s tradicionalnim sejmom.

Srečanje Slovencev iz videmske pokrajine bo tudi letos prirediteljem nudilo priložnost, da izpostavijo specifično narodnostne skupnosti na Videmskem in da predstavnike oblasti spomnijo na neizpolnjene obveznosti.

Obnovljena Kamenica v Matajuru pa bo predvsem priložnost, da se ljudje med seboj srečajo. Prireditelji pričakujejo, da se bo posebej v nedeljo popoldne v slikoviti vasi na obronkih Matajurja zbralo res veliko ljudi. Poskrbeli so za zanimiv in pester spored, ki se bo pričel v

soboto ob 19. uri z odprtjem fotografske razstave z naslovom Benecija v miru in vojni, ki jo je pripravil Studijski center Nediza iz Spetra. Razstava nima ozkih kronoloških omejitev: razstavljene fotografije pričajo o obdobju, ki gre od konca prve svetovne vojne do prvih let po drugi. Gre v bistvu za nekakšno sintezo večdesetletnega dogajanja, ki s pomočjo fotografskih dokumentov priča o takratnem življenju v Beneciji.

Sobotni večer v Matajuru bodo razveselili člani domače glasbene skupine Kekkoband. Nedeljski del Srečanja Slovencev se bo začel že v jutranjih urah, ob

8.30, s pohodom na Matajur. Opoldne bo v cerkvi sv. Louranca slavnostna masa. Po nastopu pritkovalcev bo sledil uradni del srečanja z nagovori in pozdravi gostov. Za mlade obiskovalce bodo pripravili slikarski ex tempore, ostale pa bo s svojo harmoniko pozabaval Graziano.

Tudi ob tokratnem srečanju vlada veliko pričakovanje za nastop Beneskega gledališča, ki se bo ob tej priložnosti predstavilo z narečno komedijo Zensko rocno dielo. Dvodnevni praznik na obronkih Matajurja bodo sklenili z zabavo in plesom ob zvokih ansambla Razdalja.

Rudi Pavšič

Scaffaro sprejel zastopnike deželni odborov

Na Kvirinalu tudi predsednica FJK

RIM - Predsednik republike Oscar L. Scaffaro je včeraj sprejel predsednike deželni in pokrajinskih uprav s posebnim statutom. Delegacija je v svojstvu predsednice stalne konference avtonomnih dežel in pokrajin vodila predsednica Furlanije-Juljske krajine Alessandra Guerra.

Državni poglavar se je na srečanju zavezal za večjo vlogo dežel in vseh krajevnih uprav, a v sklopu enotne in celovite Italije. Predlagal je 4. november za Dan državne enotnosti.

Lažje do stanovanja

TRST - Dezelni uradni vestnik stev. 30 iz dne 26. julija 1995 objavlja novi dezelni zakon st. 31 iz dne 24. julija 1995, ki zadeva javno stanovanjsko gradnjo. Omenjeni zakon vključuje nova pravila glede podpore za glavno bivališče in

predstavlja veliko olajšavo v dodelitvi le-teh, saj povisa maksimalno stopnjo letnih dohodkov na 50 milijonov lir (prejšnja maksimalna stopnja je znašala 40 milijonov lir). Olajšave novega dezelnega zakona vzamejo torej v postev tudi prošnje za

prispevke, ki so bile predstavljene po 30. juniju 1990, ki pa so bile zavrnjene zaradi neizpolnjenih pogojev. Zakon sam namreč predstavlja različno, sirso definicijo neprimerne bivanjskega prostora v lasti prosilca podpore.

G L O S A

Ghandijevska politika

JOZE PIRJEVEC

Z velikim zanimanjem sem prebral članek o albanskem vprašanju, ki ga je prejšnji ponedeljek objavil v tem listu Besim Spahić pod naslovom Se ena kosovska bitka. V glavnih obrisih v njem avtor prikazuje zgodovino albanskega naroda od njegovih ilirsko-vlaskih korenin dalje in nekoliko polemичno razmislija o njegovem današnjem položaju na Kosovu. Opisu davne preteklosti nimam kaj pripomniti, čeprav se mi zdi prikazana v nekoliko romantični luči, ki pa je opravičljiva za narod, cigar nacionalno prebujanje se je začelo v bistvu sele proti koncu prejšnjega stoletja. Marsikatero opombo pa mi narekujejo zadnja dva odstavka, kjer Spahić govori o sodobnih razmerah. Njegovo tezo je mogoče strniti v dva vsebinska sklopa: na eni strani očita Slovincem in Hrvatoma, da so Albance pustili na cedilu, da niso sodelovali z njimi zoper skupnega sovražnika Srbijo, da se skušajo znebiti Balkana, bizantizma in islama. Evropa naj bi komaj čakala, da se ji pridruži samo se ti državi »z njunimi novimi civilizacijskimi poslanstvi«.

Očitno gre za zamero in sarkazem, na katerega je vredno odgovoriti, saj ga nisem zasledil samo pri Spahiću, temveč tudi v pogovorih z albanskimi intelektualci, ki sem jih imel priliko srečati. To mi daje misliti, da gre za dokaj razširjeno mnenje. Recimo torej najprej, da so Slovenci že proti koncu petdesetih let kritično na-

stopili proti postopanju Udbe na Kosovu in da so vsaj od srede osemdesetih z veliko zavzetostjo sledili dogajanju v pokrajini ter prepričano protestirali proti poskusom Beograda, da uniči njeno avtonomijo. Res je sicer, da tega niso počeli zaradi posebnih simpatij do Albancev, saj konec koncev z njimi nimajo nič skupnega, razen dejstva, da so nekaj desetletij živeli v isti državi. Zanje pa se v bistvu niso zavzemali, ker so v njih videli možne zaveznike proti srbski hegemoniji, temveč v imenu civilizacijskih vrednot, ki so jih zoperstavljali srbskemu pojmovanju države in družbe. V tem smislu je res, da so se skušali resiti bizantizma in islama, preprosto zato, ker tema dvema religioznima in kulturnima krogoma niso nikoli pripadali. To pa seveda ne pomeni, da skušajo komurkoli ponujati svoje »civilizacijsko poslanstvo«, se najmanj zahodni Evropi. Preprosto zele ohraniti svojo identiteto in ostati to, kar so postali po naključju zgodovine, geografske lege svojega prostora (in morda tudi zaradi svoje prirodnosti).

Ob tem ugotavljanju prehajamo že k drugemu sklopu argumentov Besima Spahića. Po njegovem so kosovski Albanci ravnavali pravilno, ko so se v trenutku jugoslovanske krize odločili za ghandijevski pacifizem, kot ga

je zanj že zdavnaj določila srbska politika. Ce je ta taktika pravilna, se seveda postavlja vprašanje, zakaj so Albanci sploh povzročili jugoslovansko krizo s kar dvema uporoma leta 1968 in leta 1981. Zakaj stopiti na barikade, vpiti Kosovo-republika, prizgati vzgale na vrhove srbskega nacionalizma in se nato v trenutku eksplozije potuhniti? Spahić očita Slovincem in Hrvatoma, da se njihovi mediji za Albance ne zmenijo. Morda pa bi se moral vprašati, kje so bili Albanci med desetdnevno vojno, ki so jo morali sprejeti Slovinci leta 1991, kam so gledali, ko so Srbi okupirali trideset odstotkov hrvaškega ozemlja, kaj so počeli zadnja stiri leta v času srbske agresije proti Bosni in Hercegovini, kakšni so njihovi načrti danes, ko je očitno, da Srbi vojni na treh frontah ne bi bili kos? So Albanci zares prepričani, da bodo po koncu vojne v Bosni in Hercegovini Srbi povsem premagani, da jim bo mogoče iztrgati Kosovo ob diplomatski mizi in da se bo v tistem trenutku zanje (za Albance) zavzela najmočnejša stran - ZDA? Gre za hipoteze, ki jih nič ne opravičuje, predvsem ne zgodovinska izkušnja. Bolj verjetno je, da bo prej ali slej zares prišlo do druge kosovske bitke, ki pa jo bodo morali Albanci zaradi današnje ghandijevske politike boriti sami.

Primorski dnevnik

Lastnik: ZTT d.d. Založništvo tržanskega tiska - Trst
Izdajatelj: DZP - PRAE d.d. — Družba za založniške pobude
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796699 - fax 040-773715

Fotostavek: ZTT, Trst

Tisk: EDIGRAF, Trst

Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR

Redakcija: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-533382, fax 0481-532958
Dopisništva: Cedad, Ul. Ristori 28, tel. 0432-731190, fax 0432-730462
Ljubljana, DFM, Slovenska 54, tel. 061-1313121, fax 061-322468
Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463-318510, fax 0463-318506

Prodajno naročninska služba

Italija: Trst, Ul. Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-535723 fax 0481-532958

Ekonomski propaganda: Publist SRL

tel. 040-7796611, fax 040-768697

Slovenija: ATELIER IM - Ljubljana

tel. 061-1262044, fax 061-224943

Cene oglasov

Italija: 1 oglasni modul (sirina 1 stolpec, višina 28 mm) 100.000 LIT,
financi in legalni 150.000 LIT, ob praznikih povisek 20%; mali oglasi
1000 LIT beseda; osmrtnice, zahvale in sozolja po formatu. IVA 19%

Cena: 1.500 LIT - 55 SIT

Naročnina za Italijo 430.000 LIT

Postni tr. PRAE DZP st. 11943347

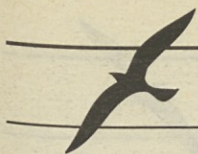
za Slovenijo: mesečna 1.710 SIT, plačljiva preko DISTRIEST,

Partizanska 75, Sezana, tel. 067-73373

Registriran na sodišču v Trstu št. 14 z dne 6. 12. 1948

Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

SKLEPA ILLYJEVE MESTNE UPRAVE

Zapri so vrtec, odprli pa so jasli

Protest občinskih svetovalcev ZT-SSk
Ali je sklep o vrtcu v Ul. Conti začasen?

Občinski odbor zupana Riccarda Illyja je formalno sklenil, da se končno odpre slovenski oddelek občinskih otroških jasli v Ulici Veronese v mestnem središču. Mestna uprava je hkrati pristala na ukinitve slovenskega občinskega otroškega vrtca v Ulici Conti. Kot smo izvedeli, so sklep o občinskih otroških jasli sprejeli na seji 26. julija, sklep o vrtcu v Ul. Conti pa je občinski odbor sprejel na zasedanju 13. julija.

Napoved odprtja slovenskih otroških jasli v samem mestnem središču predstavlja nedvomno razveseljivo novico, saj gre za dosežek, ki je sad dolgoletnih naporov slovenske manjšine in predvsem občinskih svetovalcev slovenske narodnosti. V slovenske jasli v Ul. Veronese (blizu italijanske visje srednje sole Guglielmo Oberdan) se je doslej vpisalo 20 otrok. Skrajno negativno vest pa predstavlja sklep o ukinitvi občinskega otroškega vrtca v Ul. Conti, čeprav funkcionarji odbornstva za solstvo (vodi ga odbornik Roberto Damiani, ki je tudi podzupan) pravijo, da gre le za začasno ukinitve.

Sklep je toliko bolj nerazumljiv, ker so se v vrtec letos vpisali stirije novi otroci, medtem ko so vrtec v preteklem solskem letu obiskovali trije malčki. Vse otroke so pristojni občinski uradi »preusmerili« v občinski vrtec v pristo-

re Dijaskega doma Srečko Kosovel.

Omenjena sklepa občinskega odbora zupana Illyja je posredovala javnosti stranka Slovenske skupnosti, ki pozdravlja odprtje jasli, a je hkrati mnenja, da smo priča novemu hudemu obubožanju slovenskega solskega omrežja v Trstu. Zaradi tega sta občinska svetovalec Slovenske skupnosti-Zavezništva za Trst Peter Močnik in Andrej Berdon takoj protestirala pri odborniku za solstvo Robertu Damianiju. Včeraj pa sta zahtevala nujna pojasnila tudi od ravnateljice oddelka za solstvo pri mestni upravi Adi Murcovich.

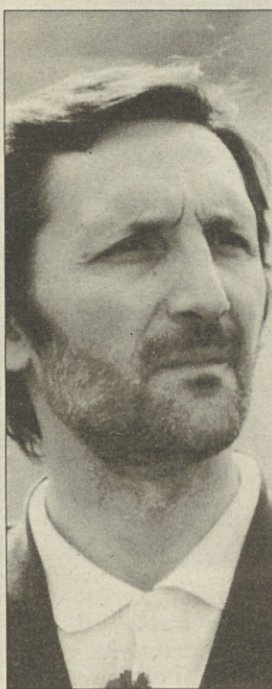
Slovenska skupnost

meni, da se morajo o tem novem ukrepu izraziti prizadeti starsi in solniki, nujno pa je, da o zadevi cimprej razpravlja enotni solski odbor, saj je »racionalizacija« brez zaslisanja in soglasja slovenske manjšine povsem nesprejemljiva. To stališče je delegacija enotnega solskega odbora pred kratkim iznesla tudi ministru za solstvo Giancarlu Lombardiju. Varčevalni ukrep mestne uprave, če ga seveda tako lahko sploh imenujemo, je udaril po vrtcu, ki so ga odprli sredi šestdesetih let, takrat v Ul. Donadoni, tako da ima trenutno Občina Trst le tri svoje vrtce v slovenskem jeziku.

INTERVJU / BRUNO ZVECH (CGIL) O SINDIKALNIH PRIDOBITVAH IN TEŽAVAH

Nujna tudi reforma krajevnih avtonomij

Kdaj odločilen pristop do vprašanja infrastrukture?

Voditelj CGIL Bruno Zvech

Trzaski pokrajinski generalni tajnik CGIL Bruno Zvech nam je potrdil, da bodo imeli sindikalisti prav malo časa za letni oddih. Med razgovorom o tem, kako ocenjuje razvoj dogajanj na gospodarsko-sindikalnem področju v sedmih mesecih leta, je planilo na površje več kocljivih vprašanj, katerih reševanje je trenutno v zatisju, a ki bodo dramatično izbruhnili na dan neke proti jeseni.

Svetle in senčne plati, torej. Začnimo pri prvih.

Bruno Zvech, ki je navadno zelo oprezen pri objasnjevanju uradnih stališč sindikata o takšni ali drugačni izboreni pridobitvi, je tokrat stežka prikril zadovoljstvo spriko ugodnega razpleta okrog skedenjske železar-

ne. Seveda so se v teku pogajanja za izpolnitev sindikalnega sporazuma z novim večinskim lastnikom tovarne Luigijem Lucchinijem, vendar se blizajo koncu. »Resitev železarne je gotovo najpomembnejši sindikalni dosežek leta,« je prepričan vodja CGIL, »pa ne le zaradi ohranitve vseh delovnih mest, temveč tudi in se predvsem zato, ker to pomeni nekakšno injekcijo optimizma in zaupanja v prihodnost našega mesta.«

V resnici bo mogoče zdaj preprediti zatoni krajevne industrije.

K temu naj bi prispevala tudi uresničitev preustrojitvenega postopka v Trzaskem arzenalu sv. Marka. »Prizade-

vamo si za to, da bi pri Sv. Andreju zrasel nov proizvodni pol, pristojni dejavniki pa so se obvezali, da bomo začeli o tem stvarno razpravljati jeseni,« zatrjuje Zvech. Po prvotnem nacrtu naj bi v prihodnje zaposlovali kaksnih sto ljudi. Se bodo bavili samo z ladijskimi popravili? »Zaenkrat da,« odgovarja sindikalist ob pripombi, da bo slo tudi za servisiranje plovil, ki bodo pristajala v trzaski luki. Kaj pa gradnja manjših ladij za priobalno plovbo? »Nacrt o tem je že tonil v pozabo.«

Ko je govor o ladjah, ne moremo mimo Trzaskeskega Lloydja. Minister Giovanni Caravale mu je dovolil šestmesečni predah, tako da je se do konca leta čas za to, da se pojavi kaka tuja ladjarska družba in Lloyd odkupi; če se ne bo pojavila, ga bo minister spojil z genovsko Italio. »Mi smo odločno proti temu, saj venomer zagovarjamo nujno po ohranitvi avtonomije in po ovrednotenju jadranske poti v svet,« trdi Zvech in povezuje zadevo s širšim problemom luke: »Njeno razvojno strategijo je treba vključiti v državni finančni zakon 1996, o tem pa bo tekla beseda tudi na današnjem sestanku med Lacalamito ter zastopniki Občine Trst in Dezele.«

Bruno Zvech opominja se na zgodi vprašanja, ki zadevata razvoj infrastrukture in reformo lokalnih avtonomij: »Gre za politično izjemno važno vprašanje, ki ga bomo odločno dvignili oktobra.

Štiriurna stavka gasilcev

»Sindikalno predstavništvo baze« (cobas) je v okviru prizadevanj, da bi »vlado prisilili k odgovornemu zdržanju ob katastrofalnih razmerah, v katerih so se znašli gasilci«, za jutri napovedalo štiriurno stavko (od 14. do 16. ure). Se prejel, od 9. do 11. ure, bodo priredili demonstracijo pred sedežem prefekture, ob 11. uri pa bo tiskovna konferenca na sedzu tiskovne agencije Ansa.

Množijo se pozivi proti zaprtju hotela Duchi d'Aosta in v bran uslužbencev

Reakcije na odločitev dunajskega finančnika Karla Kellerja, da odpusti vseh trinideset uslužbencev hotela Duchi d'Aosta na Trgu Unità, se množijo. Predsednik Podjetja za turistično promocijo v Trstu Elio Tafaro je včeraj pisno pozval zupana Riccarda Illyja, naj s svojo »priznano vplivnostjo« prepreči morebitno zaprtje prestižnega hotela. Njegova likvidacija bi se dodatno obubožala prenočitveno zmogljivost v občini, najhuje pa je, da bi se to zgodilo ravno v času, ko se turizem pri nas polagoma spet dviguje, saj se je zanimanje italijanskih in tujih turistov za tukajšnje zgodovinske ter umetniske in arhitektonske zanimivosti, pa tudi za muzeje

in javne prireditve občutno povečalo, tako da so mestni hoteli pogostokrat polno zasedeni.

Podoben poziv je poslal zupanu se poprej pokrajinski tajnik stanovskega sindikata gostinskih uslužbencev Fisascat-CISL, včeraj pa se je oglašil se pokrajinski generalni tajnik CGIL Bruno Zvech. Izjave, ki jih je dal novinarjem trzaski zastopnik avstrijskega magnata Mauro Stocca, je sindikalist označil kot očitno napoved, da se pripravlja finančna transakcija na ramenih delovnih ljudi. Ne samo, ta transakcija je nejasna, saj iz skopih tiskovnih sporočil ni razvidno, če se bo v omenjeni palaci na trgu ob zupanstvu hotelska dejavnost nadaljevala ali ne, tudi si-

cer pa o zagotovilih v prid uslužbencev ni ne duha ne sluha. Tudi Zvech poudarja nujnost ponovne ozivitve turizma v trzaski pokrajini in dodaja, da bi lahko v tem okviru hotel Duchi d'Aosta lahko odigral pomembno vlogo glede na visoko poklicno raven namesčencev, kakor tudi glede na dejstvo, da je bilanca hotela spet aktivna. Zaradi tega predstavnik CGIL najavlja, da bo sindikat uporabil vsa zakonita sredstva za zaščito delovne sile in ohranitev hotelskega objekta, v isti sapi pa seveda poziva k takojšnjemu razčiščenju zadeve.

V ta namen so sklicali za jutri dopoldne sestanek na Združenju industrijcev.

ZASLIŠALI NAJ BI ARETIRANEGA MAROČANA

Francoski preiskovalci v Trstu

Iz Francije so včeraj v Trst dopotovali trije preiskovalci, ki naj bi zaslišali 21-letnega Maročana Madida Abdelaha. To naj bi potrjevalo domnevo, da je mladenič, ki so ga prijeli prejšnji teden na obmejni železniški postaji na Opcinah, potem ko so ugotovili, da ima ponarejen potni list in da s sabo nosi računalniško disketo z navodili za atentate, morebiti na kaksen način povezan z nedavnim krvavim atentatom na pariško podzemno železnico.

O zanimanju Francozov za mladega Abdelaha se je sicer že govorilo v prejšnjih dneh, vendar iz Pariza ni bilo nobene uradne zahteve. Če so se oddolili, da pridejo v Trst, očitno nočejo zanemariti prav nobene možnosti, da razkrijejo ozadje atentata. Včeraj pa ni bilo jasno, ali prihajajo, da bi aretiran-

ca zaslišali ali pa morebiti prinasaajo kaksne novosti, s katerimi naj bi seznanili trzasko preiskovalce.

Maročan, ki je zadnja tri leta bil marsikje po Italiji, kjer so ga identificirali za »vù cumprà«, je med zasliševanjem izjavil, da je kaseto, neke vrste priročnik v arabščini

in s številnimi risbami za izdelavo peklenjskih strojev in drugim napotki, dobil v Zagrebu, kamor se je sel »oskrbet s potnim listom.« Prav v zameno za potni list bi bil moral kaseto nesti v Milan in jo izročiti neke mu Arabcu. Sedaj preverjajo, koliko je resnice v njegovih besedah. V

Franciji namreč nekateri sumijo, da so operacijo proti podzemni železnici pripravili prav v Italiji, glavni center atentatorjev pa naj bi bil v Milanu, torej v mestu, kamor naj bi bil namenjen Abdellah. Čudno pa je, da bi se Abdellah za potni list napotil v Zagreb, saj bi se s ponarejenimi dokumenti zlahka oskrbel tudi v Italiji.

Izvedenci imajo nekaj težav z disketo, ki so ga našli pri Maročanu, saj doslej niso se našli pravega ključa, da bi odkrili vse, kar je v njej zabeleženo. Računajo, da bodo to opravili v kratkem. O tem, kaj naj bi disketa se skrivala, pa obstajajo samo domneve. Tisto, kar je doslej prislo na dan, lahko vsakdo dobi v raznih priročnikih, celo solskih knjigah, na mreži »Internet« in podobno. Takih informacij ni treba skrivati prenašati iz Zagreba v Milan.

Izvolili deželno vodstvo CDU

Desna frakcija Ljudske stranke, ki se je pred kratkim preimenovala v CDU - Združeni krščanski demokrati, ima od včeraj deželno vodstvo za Furlanijo-Julijsko krajino. Za deželnega koodinatorja je bil imenovan Gorican Michele Luise, v ozjem vodstvu pa so Leonardo Zappalà (Gorica), Gustavo Bomben (Pordenon), Manfredi Poilucci (Trst) in Enzo Cattaruzzi (Videm). Luise je bil do pred kratkim izredni deželni komisar Buttiglionejeva skupine Ljudske stranke.

V novo stranko sta, kot znano, pristopila tudi deželni odbornik Alberto Tomat in svetovalec Tiziano Chiarotto. Deželna predstavnik CDU pa sta se glasno sprla ze ob prvi pomembni politični preizkusnji. Tomat je namreč podprl proračunske spremembe, ki jih je predlagala deželna vlada, Chiarotto pa je glasoval proti in s tem izbral opozicijo. CDU je torej, kot vidimo, z eno nogo v deželni večini, z drugo pa v opoziciji.

OPERETNI FESTIVAL

Za zaključek Bersteinov musical West Side Story

»West Side Story je ena največjih glasbenih mojstrov in stoletja, istocasnno pa pomeni začetek ameriške operne glasbene ustvarjalnosti.« Marcel Prawy, glasbeni strokovnjak z Dunaja, ki je med drugim tudi dobitnik prve Mednarodne nagrade operetnega festivala, nima dvomov, po njegovi oceni je Bernsteinov musical mojstrovina z veliko zacetnico in veliko boljša predstavitev usode Julije in Romea (v musicalu jima je sicer ime Maria in Tony), kakor jo je zapisal Shakespeare. O Bernsteinovem delu je Marcel Prawy govoril v tako navdušenih tonih v ponedeljek zvečer na predstavitvi, ki se seveda napovedovala tretje in zadnje delo letošnjega operetnega festivala.

Drevi bo v dvorani Triplovih prva od sedmih predstav slovitega

musicala, ki ga je v italijanski verziji pripravila skupina Compagnia della Rancia z režiserjem Saveriom Marconijem. Gre za ansambel, ki se je ze preizkusil v takšnih »nemogocih« priredbah, pri tem velja omeniti vsaj odlično postavitve Cabareta, prav tako v so delovanju s trzaskim gledališčem Verdi.

O izidu tokratnega poskusa seveda ne moremo se govoriti, vsekakor pa je prirejanje Bersteinove mojstrovine težka naloga. Tako meni prof. Prawy, ki je pripravi uspešno nemško verzijo. Z vidika pevske interpretacije je delo izredno zahtevno, potem je tu se plesni del. Svoje pa doda se izredno uspešen film, s katerim je primerjava vsake postavke neizbežna, pa čeprav nad njim Berstein in ostali avtorji musicali niso bili zadovoljni.

SODIŠČE

Preiskava o Sgarbiju

»Zaplenil sem videokaseto in jamstveno obvestilo je bilo pač obvezno.« Namestnik državnega pravdnika Giorgio Nicoli je potrdil, da proti Vittoriju Sgarbiju, televizijskemu kritiku na »Canale 5« in predsedniku komisije za kulturo v poslanski zbornici, teče preiskava zaradi obrekovanja po tisku. Med neko oddajo je namreč Sgarbi zagovarjal polkovnika Roberta Confortija, ki so ga zaprli zaradi lažnega poročila o najdbi relikvije sv. Antona iz Padove, obenem pa je kritiziral sodnika Maurizioa Gianesinija, ki je potrdil arest. Sodnik je menil, da je slo za obrekovanje, sledila je prijava, zaradi lažnosti se z njo ukvarja trzasko pravdnistvo. Potem ko je prejel jamstveno obvestilo, je Sgarbi takoj »ukrepal« in vložil prijavo zaradi »izkoriščanja uradne funkcije« in »prekinitve javne službe«.

NOVICE

Prikaz in realnost v muzeju Revoltella

Danes zvečer bo ob 20.30 v avditoriju trzškega muzeja Revoltella tretje srečanje v sklopu prireditve »Vizuelni zvoki in znaki«. Fabio Nesbeda je zbral slike in glasbo različnih umetnikov, vezanih na slikarske in glasbene tokove iz konca 19. stoletja, pod naslovom »Prikaz in realnost«. Na zaslону bodo vrteli dela nekaterih umetnikov iz zbirke Trzškega muzeja: Umberta Verude, Giuseppeja De Nittisa in Eugenia Scomparinija. Projekcije bo spremljala glasba, povzeta iz skladb Fin de Siecla skladateljev Faureja, Masseneta in Saint-Seansa. V Revoltelli se medtem nadaljujeta pomembni razstavi, od katerih prva prikazuje novejša dela ameriškega umetnika Jamesa Rosenquista, druga pa je posvečena zgodovini trzške zavarovalnice Assicurazioni Generali in nosi naslov »Od orla do leva«. Danes bosta na vrsti dva vodena obiska: ob 18 bo dr. Franca Marri vodila občinstvo na ogled Rosenquistovih del, ogled razstave o zavarovalnici pa bo ob 21.30 vodila dr. Alessandra Sella.

Keltska glasba na gradu Sv. Justa

Jutri zvečer bo ob 21. uri na gradu Sv. Justa prijeten večer bretonske, škotske in irske glasbe na pobudo zadruge Bonawentura. Nastopila bo skupina The House Band, ki jo sestavljajo štirje svetovno znani glasbeniki. Skupino smatrajo za najboljšo predstavnico keltske glasbe, med drugim je njihova plošča Stonetown zmagala prvo nagrado angleske British Music Retailers Association kot najboljša folklorna glasba v letu 1992. Na trzškem koncertu bodo izvajali različne skladbe: od tradicionalnih balad do modernjših pesmi.

Župan Illy sprejel mladega genija v fiziki

Včeraj je trzški župan sprejel Stefana Luina, mladega trzškega studenta, ki se je izkazal kot pravi genij v fiziki; letošnji maturant je seveda izdelal z briljantno seditetico na znanstvenem liceju Galilei, njegov največji uspeh pa je uvrstitev na tretje mesto na mednarodnih olimpijskih igrah v fiziki, ki so se letos odvijale v Avstraliji. Stefano se je poleg tega izkazal kot vsestransko razgledan, saj je osvojil tudi prvo mesto na državnem tekmovanju v kemiji ter šestnajsto mesto na državnem tekmovanju v matematiki. Briljantnega studenta čaka zdaj vstopni izpit na prestižni »Normale« v Pizi.

Manj parkirišč na Ul. Teatro Romano

Trzaska občina je odredila ukinitve parkirnih prostorov, ki se nahajajo na ul. Teatro Romano (stran ulice s sodimi hišnimi številkami, med ul. Tor Bandena in trgom Riborgo), da bi tako olajšala obisk ostankov rimskega gledališča skupinam turistov. Obenem občina najavlja, da so občanom zdaj na voljo novi parkirni prostori v bližini (med hišo st.2 v ul. Teatro Romano ter ul. Tor Bandena in trgom Riborgo).

Kraška ohcet: domačini so že začeli krasiti Repen

Priprave na letošnjo, že sedemnajsto Kraško ohcet so stopile v zadnjo fazo. V Repnu, ki je med glavnimi priporisci večdnega dogajanja, so namreč že začeli pripravljati okrase, s katerimi bodo dodatno polepsali izgled vasi, ki je po dogovoru rojstni kraj vsakega kraskega zeni- na (na sliki zgoraj - foto KROMA). Casa pravzaprav ni več na pretek, saj se bo »poročni teden« začel po 20. avgustu. V priprave je seveda vpleten tudi 18. kraski par, ki ga sestavlja Nevenka Marušić in Peter Kuk, s »tasti« (na sliki spodaj - foto KROMA).

V sedanji fazi pa imajo največ dela organizatorji in domaćini. Ob okrasitvi vasi morajo namreč urediti vse potrebno za praznične dni, ko ne sme zmanjkati pijače in jedace z zelo priljubljenimi kuhanimi struklji

na celu. Do potankosti pa je treba pripraviti tudi program, saj je scenarij glede tega dovolj strog.

Kot smo v našem dnevniku že poročali, se bo tokratna velika kulturno-turistična

prireditve uradno pričela v sredo, 23. avgusta z otvoritvijo razstave v repenski Kraški hiši. Naslednji večer bosta tradicionalna fantovska in dekliska, ki bosta potekali ločeno, že

prešerno razpoloženi udeleženci pa bodo skupaj sklenili zabavo na repenskem trgu. V petek, 25. avgusta, bo ženin svoji izvoljenki s prijatelji zapel podoknico, v soboto pa bodo s Cola, kjer je po dogovoru nevestin dom, prepeljali balo na skupen dom novoporočencev, se pravi v Kraško hišo. Tokrat težkega voza prvič ne bo vlekel vol, kajti organizatorji, kljub vloženemu trudu, v sirsi okolici niso našli primerne zivali, tako da bodo tokrat vpregli konja. Največje slavlje bo v nedeljo, 27. avgusta, ko bosta Nevenka in Peter s svati odšli na Tabor, kjer se bosta poročila. Poročnemu obredu bo sledila nadvse zanimiva predaja neveste pred oz. v Kraški hiši, popoldne pa bo na repenskem trgu ples. Vse dni bodo v Repnu odprte osmice s tipičnimi jedmi in pijačo.

SALEŽ / OB 50-LETNICI KD RDEČA ZVEZDA

Za lepši videz spomenika

Vaščani bodo s prostovoljnim delom uredili obeležje

V Saležu bodo v kratkem popravili spomenik padlim v narodnoosvobodilnem boju. Vašcan in podžupan zgoniške občine Rado Milič, s katerim smo se pogovorili, je povedal, da je pobuda prišla s strani domačega kulturnega društva Rdeča Zvezda, ki letos slavi 50-letnico delovanja. Ker jubilej sovpada s 50-letnico osvoboditve, je prišla na dan zamisel o očiščenju in popravilu vaškega spomenika. Društvo je s pobudo seznanilo vašcane in akcija je bila sprejeta z navdušenjem. Ze večkrat so se sestali med seboj in izdelali načrt za potek dela. Sodelovalo je tudi nekaj arhitektov, s pomočjo katerih so postavili smernice za izvršitev načrta. Restavratskih del sicer ni veliko, konkretno je potrebno le počistiti spo-

Spomenik padlim vaščanom v Saležu

menik ter popraviti zid, s katerim meji. Prišpevke za stroške bodo Saležani kar sami nabirali po vasi. Dela bodo stekla takoj, ko bodo mi-mo vroči poletni dnevi,

končana pa naj bi bila okoli novembra.

Pobuda je nedvomno hvalevredna, trud, ki ga vanjo vlagajo vašcane, pa bo gotovo poplačan z velikim zadoščenjem.

V TESNI POVEZAVI S ŠOLO IN STARŠI

Kako se socio-psiho-pedagoška služba loteva problemov in težav mladostnikov

V slovenskem trzškem svetu deluje kar nekaj ustanov, ki se aktivno ukvarjajo s problematiko otrok in mladostnikov. Ze sama sola se je zavzela, da bi izboljšala svojo »vzgojiteljsko« vlogo: organizirala je razna predavanja, vzpostavila stalno sodelovanje s socialno delavko, skratka postala je malo bolj občutljiva za otroško in mladostniško problematiko. Kot družbena institucija je namreč stalno v stiku z najrazličnejšimi mladostniškimi problemi, ker pa ni v njenih močeh, da bi zdravila in izkoreninila le-te, se poslužuje servisa socio-psiho-pedagoške službe, ki deluje pod okriljem Trzške ustanove za zdravstvene usluge st.1 (bivša

Krajevna zdravstvena enota).

Služba deluje kot stalni sogovornik s solskimi institucijami v primeru najrazličnejših problemov, katerim so vzgojitelji prica dan z dnem. Kljub zelo omejenemu številu osebja, skuša služba nuditi pomoč kakim 150 otrokom in mladostnikom na leto: nekateri prihajajo na se-stanke s psihologom, defektologom ali izvedencem za psiho-motriko direktno s starši, nekatere pa najavi kar sola. Razlika v teh dveh »pristopih« do službe ima tudi svoj pomen: v soli bodejo bolj v oči vidni primeri nelagodja, takorekoč primeri, ki kalijo »mir v razredih«, starši pa so seveda v stiku s sirso problematiko

otroka, oz. mladostnika (npr. problemi s hranjenjem, spanjem, težave v socializaciji itd.). Po besedah psihologinje dr. Nade Bercè tarejo vse večje število mladih psihosomatske težave, za katere pa sola pač ne more vedeti. »Za pubertetnike je npr. značilno (in potrebno za osebnostni razvoj), da se »uprejo« staršem in institucijam, kot je npr. sola, tisti mladostniki pa, ki to svojo naravno težnjo zaterejo, se nedvomno znajdejo v hudem notranjem precepu. Puberteta namreč predpostavlja določene razvojne naloge, ki jih mora mladostnik »izvršiti«: tak tip naloge je npr. ta boj proti vsemu, edinole prijateljstvo in ljubezen sta izvzeta. Ce pa ima mladostnik

težave v socializaciji, se ta pozitivna opora zruši«.

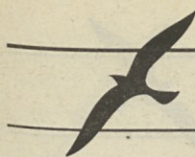
Poleg striktno mladostniške problematike se socio-psiho-pedagoška služba ukvarja tudi z vključevanjem prizadete mladine v sirso družbo »normalnih« sovrstnikov, kar pa seveda predpostavlja čisto različen tip dela, kot npr. ukvarjanje s prizadetimi otroki. Služba zato skrbi za njihovo formacijo in v ta ozir organizira posebne tečaje (letos bo na vrsti dveletni tečaj za uradniske posle), ki omogočijo vključevanje prizadete mladine v delovni svet, obenem pa si prizadeva, da bi z raznimi pobudami sama ustvarila nova delovna mesta.

Vida Valencic

Ebla: vrh letošnje sezone

Ob trgovskem središču, kakršno je bil Trst v letih pred prihodom italijanskih cet, in priznanem znanstvenem centru, kakršen je postal v zadnjih desetletjih, se za naše mesto - vsaj tako napovedujejo opazovalci - odpirajo nove možnosti. Strateska geografska lega mesta, ki je (kot sicer rade poudarjajo oratorske krilatice) sticisce slovanske, german-ske in latinske kulture, bi danes lahko omogočila Trstu, da bi zopet prevzel nase vlogo kulturnega središca.

To je tudi eden od ciljev trzške občinske uprave, ki je pobudnik številnih, včasih tudi zelo kakovostnih projektov. Obracun zadnjih dveh let je zaenkrat nadvse pozitiven: po podatkih občinskega odbornistva se je mestnih pobud udeležilo stirikrat več obiskovalcev kot prejšnje leto, pri cemer pa je občinska uprava celo zmanjšala stroške. Paradna projekta letošnje sezone sta razstava del Jamesa Rosenquista in prikaz arheoloskih odkritij v Ebli. Razstavo o sirijskem najdbiscu bodo otvorili v ponedeljek, pričakujejo pa odziv brez primere: nad petdeset tisoč obiskovalcev. Predpostavka za uspeh je vsekakor na pretek.

KULTURA / MUZEJI

Ogled mestnih zbirk v večernem hladu

Ravnatelj Dugulin pozitivno ocenjuje odziv Tržačanov

Tržaski muzeji so bili dolga leta prav domaćinom neznani: bodosi zato, ker so se zdeli nepriljubljeni, bodisi zato, ker je pac vsakdo prepričan, da je iz tujega zeljnika zelje okusnejše. Ravnateljstvo mestnih muzejev se je zato pravilno odločilo, da ovrednoti zbirke, ki so na ogled v domačem mestu. Ena od zamisli, katerih namen je bil odpreti muzejska vrata čim širšemu krogu obiskovalcev, je pobuda večernih ogledov Muzeji di sera, ki je doživela lep uspeh že lansko leto.

Tržaski muzeji so ponavadi odprti samo zjutraj: pozimi so ljudje v jutranjih urah zaposleni, poleti pa je res pretoplo, da bi se zapirali v muzejske dvorane, ki ne premorejo klimatskih naprav; morje je vsekakor privlačnejše. Tako je tudi uprava mestnih muzejev pogruntala, da bi bilo najbolje, ko bi urnik kulturnih ustanov prilagodili potrebam potencialnih obiskovalcev. Poleti se je prijetno sprehoditi v večernem hladu, pozimi pa je edini res prosti dan nedelja. Od tod torej zamisel o večernih vodenih obiskih.

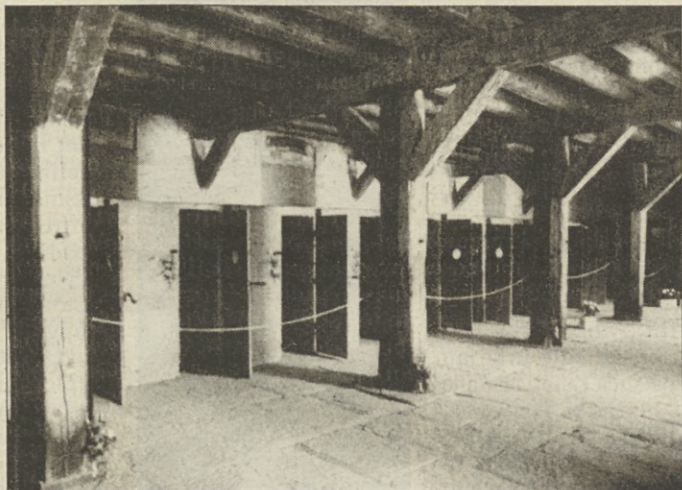
»Doselej se je letos vsakega ogleda udeleži približno sto ljudi, kar je nekoliko manj kot lani, vendar je za nas še vedno spodbudno število,« je pojasnil Adriano Dugulin, ravnatelj tržaskih mestnih muzejev. »Temu je vzrok dejstvo, da si je veliko ljudi ogledalo naše najbolj pomenljive zbirke že lani poleti ali pozimi ob nedeljah, zato se letos ne vrača v muzeje.«

Obiskovalci navadno pozitivno ocenjujejo ponudbo mestnih muzejev: vsek jim je dejstvo, da njihov ogled spremlja strokovna beseda izvedenca, da so jim na voljo razne publikacije, obenem pa se osvežilo. »Nasi obiski niso namenjeni specialistom, pač pa ljubiteljem umetnosti in zgodovinskih ved.« Po mnenju Adriana Dugulina je zelo posrečena tudi odločitev, da vsak ogled spremlja projekcija filma, ki se vsebinsko navezuje na temo večera.

Veliko je mladih med osemnajstim in tridesetim letom, vse več pa tudi družin. Udeleženci vodenih ogledov so predvsem Tržacani, nekaj je tudi tujcev: »Za naso pobudo se zanimajo nekatere skupine iz severne Italije, tržaske muzeje pa smo predstavili tudi v Sloveniji, na Hrvaškem in v Avstriji.« Z dvojezičnimi prospekti? »Zaenkrat imamo gradivo v več jezikih na razpolago samo za Rizarno, v bodoče pa...«

M.G.

Tržaška Ržarna kot »laboratorij spomina«

V okviru kvalitetne pobude večernih vodenih ogledov tržaskih muzejev je bila v torek zvečer na vrsti Ržarna. V večernem soju luci učinkuje obdano dvorišče taborišča smrti (misljeno kot nekakšna »laična bazilika na prostem«) se bolj vznemirjujoče, tišina je popolna in človek se tako bolj osredotoči na pomen vsega, kar vidi in občuti okrog sebe. Vodiča sta se tokrat dotaknila čisto specifične teme: mladostnih internirancev, otrok in mladih fantov in deklet, ki so bili tu internirani. Med političnimi ujetniki, civilnimi talci in Zidi je bilo v tem taborišču smrti od leta 1944 do Osvoboditve zaprtih namreč tudi kakih 120 mladostnikov (letnikov 1927 in 1928), katere so nacisti nazivali kar »Kinderbanditen«. Nacrtna nacistična politika razčlovečenja ujetnika je seveda vključevala tudi mlade ujetnike, katere so nacisti prisilili k funkcijam »pomocnikov«.

Pretrsljiva razlaga vsakodnevne življenja teh mladih internirancev pripomore k

premostitvi dojemanja Ržarne kot »obrednega institucionaliziranega romanja« in ustvarjanju Ržarne kot »laboratorija spomina«, kjer lahko mladi dojemajo, da obstaja se danes »vsakdanost rasizma« proti kateri se je treba boriti z vsemi močmi, tudi ko si sam.

Obisk je vključeval tudi tradicionalni filmski program: med drugim je bil predstavljen tudi znani Chaplinov film »Veliki diktator« iz leta 1940, prefinjena parodija Hitlerjevega lika, v kateri Chaplin prav v vojnem času (malo pred vstopom Združenih držav Amerike na bojišče) na iznajdljiv in prefinjen način obsodi evropske diktature in svetu jasno izpove svojo humanitarno in pacifistično ideologijo. »Njegov« otročji in narcisoidni Hynkel-Hitler, ki pleše z globusom je perfektna karikatura nemškega diktatorja, kljub temu pa je Chaplin v naslednjih letih izjavil: »Če bi takrat vedel vso resnico o nezaslišanem nacističnem nasilju nad Zidi, si ne bi upal več snemati take farse.«

Vida Valencic

VČERAJ-DANES

Danes, CETRTEK,
3. avgusta
LIDIJA

Sonce vzide ob 5.50 in zatone ob 20.32 - Dolžina dneva 14.52 - Luna vzide ob 13.10 in zatone ob 23.43.

Jutri, PETEK, 4. avgusta
JANEZ

VREME VČERAJ OB 12. URI: temperatura zraka 25,3 stopinje, zračni tlak 1013 mb narasča, brezvetrje, vlaga 73-odstotna, nebo rahlo pooblačeno, morje skoraj mirno, temperatura morja 22,2 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI
RODILI SO SE: Francesca Centini, Valentina Multari, Francesco Aiello, Giulia Cocci, Noemi Zulliani in Natasa Skerk.

UMRLI SO: 85-letna Nerina Hribar, 81-letna Amelia Zorsetti, 76-letni Dante Costantino, 87-letni Giovanni Santin,

34-letna Kim Edmee Budoi, 17-letna Rosa Capalbi.

LEKARNE

Od PONEDELJKA, 31. julija, do NEDELJE, 6. avgusta 1995

Normalen urnik lekarn od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 19.30

Lekarne odprte od 13.00 do 16.00

Ul. Giulia 1 (tel. 635368), Ul. Zorutti 19 (tel. 766643), Zavljje (tel. 232253).

ZGONIK (tel. 229373) - samo po telefonu za nujne primere.

Lekarne odprte od 19.30 do 20.30

Ul. Giulia 1, Ul. Zorutti 19, Korzo Italia 14, Zavljje.

ZGONIK (tel. 229373) - samo po telefonu za nujne primere.

NOCNA SLUŽBA
Lekarna odprta od 20.30 do 8.30

Korzo Italia 14 (tel. 631661).

Za dostavljanje zdravil na dom tel. 350505 -

TELEVITA

Urad za informacije KZE-USL - tel. 573012.

Urad za informacije KZE deluje od ponedeljka do petka od 8. do 13. ure. - tel. 573012.

Zdravstvena dežurna služba

Nočna služba od 20. do 8. ure, tel. 118, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

Hitra pomoč tel. 118. Telefonska centrala KZE-USL: 399-1111.

KINO

ARISTON - 21.15 »Farinelli, voce regina«, r. Gérard Corbiau, i. Stefano Dionisi, Enrico Lo Verso, Omero Antonutti.

GRAD SV. JUST - Zaprto.

EXCELSIOR - Zaprto zaradi pocitnic do 24.8.

EXCELSIOR AZZURRA - 18.00, 20.00, 22.00 »Bad Boy Bubby«, r. R. De Heer.

AMBASCIATORI - Zaprto zaradi pocitnic. NAZIONALE 1 - Zaprto

zaradi pocitnic do 18. avgusta.

NAZIONALE 2 - Zaprto zaradi pocitnic.

NAZIONALE 3 - Zaprto zaradi pocitnic.

NAZIONALE 4 - Zaprto zaradi pocitnic.

MIGNON - Zaprto zaradi pocitnic.

CAPITOL - Zaprto zaradi pocitnic.

ALCIONE - 20.15,

DAROVE in PRISPEVKI

za objavo v časopisu sprejemajo v tajništvo Uredništva PD (tel. 7796600) in preko poverjenikov posameznih društev in ustanov.

Prispevke sprejema tudi urad KRUT - Trst - Ul. Cicerone 8 (priloge) tel. 360072, s sledečim urnikom: 9.00-12.00 in 14.00-17.00 od ponedeljka do petka.

NAROCNIKOM IN BRALCEM PRIMORSKEGA DNEVNIKA

ki želijo prejemati časopis v kraju letovanja, priporočamo, da nas obvestijo vsaj stiri dni pred odhodom na počitnice na telefonsko številko

7796600 - vsak dan od 12. do 18. ure

GLASBENA ZADRUGA ARS NOVA

Koncert **KLAPE ROČ**
napovedan za jutri, 4. avgusta, v Slivnem

ODPADE

zaradi zaostritve vojnega stanja na Hrvaškem in odpoklica nekaterih članov skupine v vojsko

KD J. RAPOTEC - Prebeneg

prireja v svojem parku običajno

VAŠKO ŠAGRO

od danes, 3. do ponedeljka 7. avgusta

Vsak dan bodo na razpolago dobro založeni kioski, v večernih urah pa bo za ples in zabavo poskrbel ansambel STATUS SYMBOL

Vabljeni!

TPK SIRENA

vabi na

Kalamarado

jutri, 4., v soboto, 5.
in nedeljo, 6. avgusta

na pomorskem sedežu v
Miramarskem drevoredu 32

Nastopila bosta
ansambla Keydea
in Status symbol

22.00 »Once Were Warriors - Una volta erano guerrieri«.

LUMIERE - Zaprto zaradi pocitnic.

PIREDITVE

DRUSTVO KRVO-DAJALCEV IZ NABREZINE priredi 4., 5. in 6. avgusta na sportnem igrišču v Nabrezini PRAZNIK. Jutri ples z ansamblom Edera, v soboto ob 21. uri nastop kantavtorja Pilata, sledi ples z ansamblom Adria Kvintet ter v nedeljo ob 20. uri nastop komika Bronzija in ples z ansamblom Adria Kvintet.

SD ZARJA - Bazovica priredi v soboto, 5. in nedeljo, 6. avgusta na vrtu Gospodarske zadruge v Bazovici TRADICIONALNI SPORTNI PRAZNIK. Ob 17. ure dalje bodo delovali dobro založeni kioski. Ob večera ples z ansamblom Keydea. Vabljeni!

SZ SLOGA priredi SPORTNI PRAZNIK v Trebcah, na prireditvenem prostoru ob nogometnem igrišču v soboto, 5. in v nedeljo, 6. avgusta. V hladni senci pod borovci bodo od 18. ure dalje na razpolago jedi na zaru, briska vina in osvežilne pijače. Ob večernih urah, pozno v noč bo za prijetno vzdušje igral priznani ansambel Happy day.

V ZUPNIJSKI CERKVI V BAZOVICI bo v soboto, 5. avgusta, ob 20.30 koncert. Nastopila bosta orglar Andrej Pegan in bas Aldo Zerjal. Na programu Buxtehude, Frescobaldi, Vivaldi, de Grigny, Bach, Liszt, Mokranjac, Trost in Engelhard. Vabljeni!

ČESTITKE

Nasa draga PETRA CARLI bo danes ugasnila svojo prvo svečko. Giovanni in Luca se tega zelo veselita in jo s poljubčki obdarita, vso srečo ji zelita družini Kuret in Vannella. Danes nas MARKO 5 let ima. Zdravja in veselja mu nona in nono zelita.

IZLETI

SINDIKAT upokojenecv iz Nabrezine SPI CGIL organizira večdnevni izlet v Terme di Recoaro od 28. avgusta do 11. septembra. Za vse informacije tel. na st. 200698 ali 200036, ob urah kosila pa na st. 299640.

OBVESTILA

SZSO sporoča, da je zbiranje volčicev in veric za odhod na tabor danes, 3. avgusta v Sezani pred železniško postajo ob 7. uri. Avtobus odpelje točno ob 7.30.

UPRAVA OBCINE DOLINA obvesča, da bo občinska knjižnica v kulturnem centru F. Preseren v Boljuncu zaprta od 1. do 31. avgusta.

SKD TABOR - Opcine vabi Opcine da posodijo društvu za razstavo Tabor 95 kmečko orodje, gospodinjstke in hisne predmete iz starih časov. Sprejemali jih bodo v Prosvetnem domu danes, 3. avgusta, od 16. do 18. ure. Informacije tel. 213578 v večernih urah.

KMECKA ZVEZA obvesča, da bosta svoji podružnici v Nabrezini in na Opcinah v avgustu zaprti.

MALI OGLASI

PRODAJALKA z večletno prakso isce zaposlitev v trgovini jestvin ali pekarni. Tel. st. 225279 od 12. do 15. ure.

PRODAM dvonadstropno hišo v središču Kriza. Tel. st. 220722.

PRODAM staro hišo z odobrenim nacrtom za popravila. Tel. st. 200620.

PRODAM taunus 1600 Gl, letnik '80, svetloplave barve, garaziran, 72.000 km. Cena po dogovoru. Tel. st. 228519.

GLISER Rio Honda 550 ter motor Johnson 737, letnik 1992, s privezom v Sesljanu prodam. Cena po dogovoru. Tel. st. 040/200634.

ISCEN stanovanjsko hišo, tudi potrebno popravil, z vrtom, v dolinski občini. Tel. st. 231881 ob urah obedov.

DAJEM v najem sobo z uporabo kopalnice in kuhinje upokojeni, sami gospe. Tel. na st. 567903 - zvečer.

NUDIM lekcije iz angleščine, po dogovoru tudi iz drugih predmetov. Tel. st. 771124.

OSMICO je odprla Sonja Rebula, Repen st. 2. Toci belo in crno vino.

OSMICO je odprl Branko Slavec, Mackolje 133.

BORIS in GIGI sta odprla osmico v Samatorci.

OSMICO je odprl Stubej, Salez 49.

OSMICO je odprl v Zgoniku Miro Zigon.

OSMICO je odprl Mario Milic, Repnic 39.

PRISPEVKI

V spomin na pok. Jozefa Sardoča daruje družina Linota Doljaka (Sempolaj) 100.000 lir za MoPZ Fantje izpod Grmade.

Namesto cvetja na grob Iva Raubarja daruje Marta Malalan (Fredotova) 40.000 lir za Sklad Mitja Cuk.

Namesto cvetja na grob Iva Rauberja daruje družina Kuret 50.000 lir in družina Torci Sosic 100.000 lir za MoPZ Tabor.

Ob 100-letnici Pihalnega orkestra Breg daruje Elvira Slavec 50.000 lir.

V spomin na Bazilijo Hrvatic in na Stanota Kralja daruje Stanka Hrovatin 50.000 lir za TPPZ P. Tomazič.

V spomin na teti Slavo in Anico darujeta Lidija Kralj in Magda Kralj z družinama 100.000 lir za SK Devin.

Namesto cvetja na grob Josipa Sardoča daruje Fani Kosmina 25.000 lir za SKD Vigred.

Namesto cvetja na grob Marije Sustersic vd. Zidaric daruje Fani Kosmina 25.000 lir za SKD Vigred.

Zapustila nas je naša draga teta

Elizabeta Zobec

Pogreb bo v soboto, 5. avgusta, ob 12.15 iz mrtvasnice glavne bolnisnice v Ul. Pietà v boljunsko cerkev.

Zalostno vest sporočajo Stana in Franka, Germano z družino in ostalo sorodstvo

Boljunec, 3. 8. 1995

3. 8. 1992 3. 8. 1995

Danes minevajo tri leta, odkar nas je zapustil naš dragi

Guido Zudich

Z ljubeznijo se ga spominjajo

zena in otroci

Trst, 3. 8. 1995

OBČINA / UMESTITVENA SEJA BO 1. SEPTEMBRA

Župan bo končno sklical manjšinsko konzulto

Prvi pereč problem zadeva prostore za šolo Trinko

Konzulta za vprašanja slovenske manjšine pri Goriski občini se bo na prvem, umestitvenem sestanku zbrala predvidoma 1. septembra. Tako je te dni župan Gaetano Valenti zagotovil občinskemu svetovalcu Igorju Komelu, ki ga je najprej z interpelacijo na zadnji seji občinskega sveta in nato se z neposrednim prigovarjanjem v naslednjih dneh opozoril na potrebo, da župan cimprej skliče konzulto. Zamud in odlasanja je bilo doslej ze na pretek, posvetovalna vloga konzulte pa bi za občinsko upravo bila v tem času nadvse koristna, da bi se izognila grobim nerodnostim, kakršnim smo bili v prejšnjih tednih priče v zvezi s problemom morebitne selitve srednje sole Ivana Trinka.

Zgodba okrog imenovanja in sklica slovenske konzulte traja že več kot eno leto. Kmalu po izvolitvi junija lani sta župan Valenti in vecina, ki ga podpira, poskrbela za vrsto imenovanj komisij in drugih

občinskih teles. V nekaj mesecih so bila vsa imenovanja opravljena, manjkala je le še slovenska konzulta. Zaplet okrog tega organa so, po trditvah upraviteljev, povzročili samozvani predstavniki neke "tretje slovenske komponente": zahtevali so revizijo sestave konzulte, očitno zato, da bi s podporo desnice na oblasti pridobili težo, ki je v okviru slovenske skupnosti na Goriskem nimajo. Ta poskus se je nazadnje izjalovil, upravi pa je vsekakor dal pretvezo za enoletno zamudo pri imenovanju konzulte.

Do imenovanja je končno prislo konec junija. Kazalo je, da je problem rešen in da se bo konzulta lahko šestala v roku nekaj tednov. Toda župan, ki mora sklicati prvo sejo, doslej se ni zadostil tej svoji obveznosti. Aktiviral se je sele po večkratnih opozorilih svetovalca Komela. Sklic sredi dopustniškega obdobja v avgustu ne bi bil primeren, tako je dokončna izbira padla na prvi september. Med problemi, s

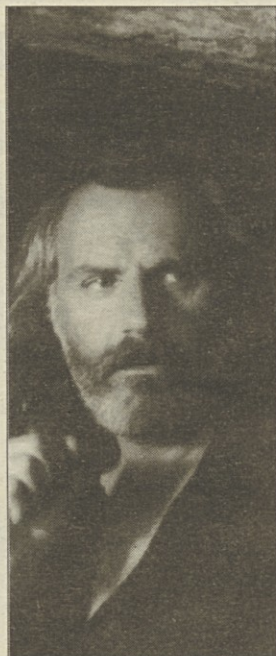
katerimi se bo morala takoj spopasti konzulta, je na prvem mesetu vprašanje šole Trinko in njene namestitve v prihodnjem solskem letu. Zadevi, glede katere bo morala odločitev nujno pasti v prihodnjih tednih, vsekakor v teh dneh budno sledi Enotni solski odbor.

Slovensko konzulto na občini sestavlja 15 članov, ki jih je imenoval občinski svet. Večina članov se imenuje na predlog slovenskih slovenskih organizacij: pet jih predlaga SKGZ (v tem mandatu so to Ugo Dornik, Marko Marincic, Rudi Pavišic, Aldo Rupel in Damjan Primožic), pet ZSKP (Andrej Bratuz, Lucana Budal, Ivica Korsic, Damjan Paulin, Albin Sirk), dva Sindikat slovenske sole (Marjan Voncina in Kostanca Luis). Nadalje so v konzulti se trije ti. izvedenci, ki jih na predlog strank izvoli občinski svet: to so Angelo Conti in Alessio Lojk (predlagala ju je vecinska koalicija) in David Sosol (izvoljen na predlog strank opozicije).

FESTIVAL AMIDEI / SPORED VSE BOLJ ZANIMIV

Nocoj Luchettijev film "La scuola"

Prisotna bosta scenarista Rulli in Petraglia
Jutri pride v Gorico tudi Rade Serbedžija

Rade Serbedžija, junak filma "Before the rain"

Na goriskem gradu se uspešno nadaljuje filmski festival "Amidei". Za angleški film "Viaggio in Inghilterra" so bili predsinoci vsi sedeži že navsezgodaj oddani, zato pa prihajajo nekateri na predvajanja kar z osebniimi stoli. Film je ganljivo prikazal srečanje in razplet ljubezenske zgodbe zrelih let med amerisko pesnico in angleškim priletnim profesorjem na Oxfordu.

Nocoj je na vrsti film "La scuola", povzet po knjigi in dramskem tekstu Domenica Starnoneja. Tipični italijanski solski ambient je ironično in bistro prikazan med končno ocenjevalno sejo, ko vsak profesor pokaže svojo pravo naravo. Spoznamo tako materinske profesorice in idealiste, brezbrizne profesorje in biokrate ter le navsezadnje tiste, ki se borijo za svoje studente. Pred filmom se bosta predstavila občinstvu scenarista filma Stefano Rulli in Sandro Petraglia, ki sta že podpisala znane angazirane filme kot "La Piovra" in "Muro di gomma".

Vrhunec festivala pa bo gotovo v petek s projekcijo filma makedonskega režiserja Milca Mančevskega "Prima della pioggia". Krožna zgodba v treh fazah - Besede, Obrazi, Slike - mehko in privlačno pripoveduje o znanem makedonskem fotografu živcem v Londonu. Nenadno se odloči za povratek v rodno vas na Balkanu, znajde se tako v pravem ruralnem svetu in tudi sam pade v godljivo medetničnih spopadov. Sorodna kri veže morilce in žrtve v spirali nasilja in custev.

Senzacionalni gost večera bo glavni igralec filma Rade Serbedžija, slavni gledaliski in filmski igralec in kantavtor bivše Jugoslavije. Doma je iz Vinkovcev v srbski Krajini, sam pa je Hrvat. Z začetkom vojne se je preselil v Zagreb, toda hrvaški narod ni dobro sprejel njegove neopredeljenosti in kritike do bratomorne vojne (skusali so celo streljati nanj). Z zeno se je zato preselil v London, kjer so ga kritiki označili kot prototip igralca 90. let. To tezo je potrdila zmaga filma "Prima della pioggia" na filmskem festivalu v Benetkah.

Danes slavi v Standrežu rojstni dan dragi mož in oče NIKO. Vse najboljše mu iz srca želijo žena, hčerka Ingrid in Umberto ter sorodniki.

Danes praznuje 60. rojstni dan ALDO VIŽINTIN. Vse najboljše mu iz srca želijo žena Graziella, hčerki Elena in Tanja, zet Boris, tašca Milena in priljubljena vnukinja Jessica.

OBVESTILA

NA VRHU bo v nedeljo, 6. t.m., ob 16. uri družabnost, ki jo prireja Lovsko društvo "Doberdob", KD Skala, Društvo športnih ribičev "Vipava" in Društvo prostovoljnih krvodajalcev v Sovodnjah.

LEKARNE

DEŽURNA LEKARNA V GORICI
OBCINSKA 2, Ul. Garzarolli 154, tel. 522032.
DEŽURNA LEKARNA V TRZICU
OBCINSKA 2, Ul. Manlio 14/B, tel. 480405.
DEŽURNA LEKARNA V SOVODNJAH
dr. M. Rojec, Ul. I. Maja 76, tel. 882578.

POGREBI

Danes: 9.45, Pasquale Cogliandro iz splosne bolnisnice v Foljan; 13.15, Alice Samar iz splosne bolnisnice v Krmin.

Ob izgubi bivše pevke Rudolfe izreka občuteno sozalne svojcem

Mesani pevski zbor Oton Zupancic iz Standreza

Ob izgubi sestre Rudolfe izreka Davidu Cernicu in družini iskreno sozalne SKD Danica iz Vrha

NOVICE

Danes pokrajinski svet o "rimskem incidentu"

Pokrajinski svet se bo sestel danes ob 9.30. Glavna točka naj bi bilo poročilo predsednice Marcolinijeve o seji z medministrskim odborom v Rimu glede ti. Goriske listine. Zanimivo bo slišati opravičila in odgovore na očitke predstavnikov drugi uprav, sindikatov in gospodarskih združenj po zapletu v Rimu. Takrat so vse druge komponente zapustile sešestanek iz protesta do samovoljnega početja predstavnika Pokrajine, svetovalca Milana Koglota in treh njegovih "osebnih konzulentov".

Seja Odbora za pomoč Bosni

Danes ob 18. uri bo v dvorani občinskega sveta v Gorici srečanje Odbora za solidarnost Bosni, ki ga sestavljajo predstavniki goriske in trziške Obcine, Pokrajine, Caritas in sindikalnih organizacij. Na srečanju bodo predstavili vse pobude, ki jih nameravajo sprožiti v sodelovanju z gospodarskimi in družbenimi organizacijami.

Tržič: predstavitev študije o plinskem terminalu

Sklad ENI Enrico Mattei in Ekoinstitut za Furlanijo - Julijsko krajino bosta danes v Tržiču javno predstavila študijo o možnostih realizacije orjaškega plinskega terminala na območju trziškega pristanišča. Predstavitev bo ob 18. uri v občinskem gledališču v Tržiču. Nanjo so vabljeni upravitelji, predstavniki združenj in organizacij ter vsi občani. Izsledki študije naj bi bili osnova za razpravo o možnosti, koristnosti in stranskih učinkih realizacije terminala za metan.

Štirje ranjeni v trčenjih

V goriski bohišnici so včeraj nudili pomoč štirim ranjenim v prometnih nesrečah. 28-letni David Menotto, Vico del Guado 3, je ob 13.20 v Ul. IX. avgusta trčil v kombi Mestnega podjetja za storitve. Zdravil se bo 10 dni. Po 10 in 15 dni se bosta zdravila tudi 29-letni Menexhemedin Hasani iz Tipane in 23-letni Andrea Guarnieri iz Gorice, ki sta se ranila v trčenju dveh avtomobilov ob 14.50 pri Rdeci hiši. V Krminu pa je bil včeraj dopoldne v trčenju motorčka in kolesa ranjen postar, 24-letni Marco Tomasin iz Vileša. Zdravil se bo 10 dni.

SPREJEMANJE OGLASOV ZA GORIŠKO STRAN PRIMORSKEGA DNEVNIKA

OGLASE • OKVIRJENE ČESTITKE

OSMRITNICE • ZAHVALE • SOŽALJA

sprejemamo na upravi-redakciji Primorskega dnevnika v Gorici, tel. 533382 - 535723 ali po faxu 532958

samo od 8.30 do 12. ure (in ne več popoldne!)

od 13.30 do 15. ure (in jutraj od 8.30 do 12.30) pa sprejema vse oglase PUBLIEST, tel. 040/7796611, fax 040-768697 vsak dan, razen sobote.

Ob 50-letnici Hirošime Sonce miru proti vojni

Cez nekaj dni bomo obhajali 50-letnico prve atomske bombe na Hirošimo. 6. avgusta 1945. leta je padla prva bomba na omenjeno mesto, tri dni kasneje pa se na Nagasaki. Po vsem svetu se bodo ob tej obletnici zvrstile najrazličnejše manifestacije in tudi v Gorici se bomo spomnili na krute dogodke, ki so označili konec druge svetovne vojne a obenem tudi začetek novega obdobja jedrskega strahu za clovestvo.

Tudi kulturna zadruga "Maja" se namerava letos aktivno vključiti v ohranjanje spomina na te tragične dogodke in jih povezati z morijo v bližnji Bosni. Zadruga je predlagala zamisel, naj bi skupina mladih zarisala tudi v našem mestu, kot so to že storili 26. julija v raznih italijanskih

mestih, Sonce miru. Clani zadruga so dostavili prošnjo občinski upravi in pričakujejo pozitiven odgovor. Sonce miru nameravajo narisati v nedeljo, 6. avgusta, ob 9. uri na plocniku pred ljudskim vrtom na Verdijevem korzu. Sonce miru naj bi sijalo vsaj od 6. do 9. avgusta v spomin na tragične dogodke izpred 50-letih in kot klic proti vojni vihri v Bosni in ostalih predelih bivše Jugoslavije. Zelja je, naj bi sončni žarki tudi zaustavili vse nadaljne atomske poizkuse na zemlji.

Otroci in mladinci so vabljeni, da se pridružijo akciji. Podrobnejše informacije dobijo v uradu Kulturnega doma tel. 33288. Vse, ki želijo sodelovati, vabijo jutri ob 9. uri prav v Kulturni dom na preizkus in pripravo nedeljske akcije. (ik)

OBČINA / POBUDA OPOZICIJE

Sedem vprašanj županu o gradnji financarske šole

Devet svetovalcev sko-raj vseh skupin opozicije v goriskem občinskem svetu je v prejšnjih dneh županu Valentiju naslo- vilo pisno vprašanje v zvezi z gradnjo sole - vojašnice za finančne stražnike na miremskem letališču. V uvodu se sklicujejo na vest, ki jo je pred kratkim objavil krajevni tisk (o dogodku smo poročali tudi v našem casopisu), da je Deželni urad za javna dela v bistvu že izdal soglasje na načrt za omenjeni objekt in s tem v bistvu odprl zeleno luc za zacetek del.

Svetovalci zelijo, da jim župan pisno in do podrobnosti pojasni sedem sklopov vprašanj v zvezi z omenjenim spornim objektom. Vse to ob

spostovanju nacela pro- pojnosti in pravice sveto- valcev, da so podrobno in točno seznanjeni s tako pomembnim nacrtom in postopkom. Vprašanja se nanašajo na financiranje, na dvome glede "vojaške tajnosti", na podatke glede gradnje komunalnih infrastrukt- ur, lastnine zemljišča, na skladnost gradnje vojašnice z veljavnim ur- banisticnim nacrtom itd.

Od zupana zelijo sve- tovalci tudi zelo jasen odgovor na vprašanje, ali je bil seznanjen o poteku postopka in ali je imel glede celotnega vprašanja kakršnakoli srečanja in pogovore. Pocakati torej velja na odgovor zupana, ki naj bi ga svetovalci prejeli v razmeroma kratkem roku. Upajmo.

PODTURN / ŠAGRA SV. ROKA

Slovesen jubilej zavetnika rajona

Poletni praznik se začanja jutri
V nedeljo nastopi pritrkovalcev

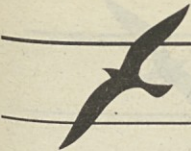
Jutri se bo v Gorici začel najbolj občuteni me- stni poletni praznik, sagra sv. Roka v Podturnu. Letos je vzdusje res slavnost- no, saj praznujejo 700-let- nico zavetnika te mestne četrti. Zaradi jubileja so prebivalci rajona organizi- rali svečano otvoritev praznika ob prisotnosti mestnih oblasti. Jutri ob 20.00 bo zaigrala pihalna godba iz Fiumicella, rajonske dame pa bodo v prazničnih narodnih nošah Tabin obdarile prisotne gospe z disecimi vrtnicami. Po prerezu traku bo večer nadaljeval z odprtjem enogastronom- skih kioskov in plesom.

V nedeljo ob 16.00 se bodo pomerili pritrkoval- ci na znani tekmi "dai scampanotadors". Tek- movanja se vsako leto

udelezijo tudi pritrkovalci iz Soske in Vipavske doli- ne ter drugih krajev Pri- morske, vsakic z odlični- mi uspehi.

Od srede, 9., dalje bo vsak večer ples ob zvokih znanih ansamblov, v pe- tek, 11., pa bo glasba sest- desetih let gotovo prite- gnila veliko mladine. Na vrsti bo tudi tombola z denarnimi nagradami.

Glavni praznik bo seve- da na dan sv. Roka, v sre- do, 16. avgusta, ko se bo poletni praznik tudi zaključil. Ob 10.30 bo pe- ta slavnostna masa z rajonskim zborom, zvečer pa bo zaključni ples in zadnja tombola. Pod- turnčani so se letos z or- ganizacijo rajonskega praznika se posebno po- trudili in pričakujejo tudi temu primeren odziv.

DOBERDOB / ZGORELO JE VEČ KOT STO HEKTARJEV POVRŠINE

Tokratni požar je najhujši kar jih pomnijo v Doberdobu

Nevarnost še ni mimo: veter nenehno sproža nova žarišča ognja

Požar, ki je predvčerajšnjim opustošil okolico Doberdoba in povzročil nemalo strahu in skode tudi v vasi, je gotovo najhujši, kar jih pomnijo v Doberdobu. Izvedenci gozdne uprave se preverjajo in ocenjujejo škodo in točno razsežnost požara. Gotovo je, da je pogorelo več kot sto hektarjev površine, večinoma kraske gmajne porasene z grmicevjem ali pašniki, pa tudi borovega gozdica in obdelanih površin. Tik ob vasi je ogenj namreč uničil tudi vrtove ob hišah in poskoval precej vinogradov.

Množični poseg gasilcev, gozdarjev, poklicnega osebja in treh helikopterjev civilne zaščite, skoraj 200 prostovoljnih gasilcev z goriškega in

trškega Krasa, s Trziskega in iz Furlanije, pa tudi domacinov, ki so sodelovali pri gasenju s traktorji, pumpami in vsakim uporabnim sredstvom, je omogočil, da so že v torek zvečer ukrotili fronto požara. Kljub temu so včeraj se vso noč na požarišču delovale tri skupine prostovoljnih gasilcev iz Doberdoba, Ronk in Osoppa, poleg gozdarjev in poklicnih gasilcev. Nadzorovali so stanje in posegali na žariščih, kjer so se občasno spet pojavljali plameni. Včeraj zjutraj so spet poklicali na pomoč helikopter, ki je v poldrugi uri pogasil ogenj na treh žariščih nad nogometnim igriščem v Doberdobu, v bližini jezera in dlje v smeri proti Jamljam.

Stanje je bilo potem mirno vse do popoldanskih ur, ko se je ponovno okrepil veter in na raznih mestih podžgal žerjavico, ki je tlela pod pepelom. Spet so posegli gasilci in od 14. ure dalje je helikopter civilne zaščite spet preletal pogorišče ter zalival točke, kjer je pretela nevarnost ponovnega širjenja požara. Največja je bila nevarnost širjenja ognja na območju nad vasjo proti Stubljam.

Zupan Mario Lavrenčič je včeraj popoldne še vedno pozorno sledil razvoju dogajanja. Potrdil nam je, da je škoda velika. V vasi je ogenj oplazil in delno poskoval kar nekaj hiš. Na dveh hišah podjetja Solvay so delno zgorela okna, pred eno hišo je zgo-

rela klada drv, zgorela sta tudi dva parkirana avtomobila. »Zahvaliti se je treba prizadevnosti in poztvornosti številnih domacinov, ki so prihite-li na pomoč s traktorji in pomagali omejiti požar. Pri gornji hiši Solvaya je le malo manjkalo, da se ni vnel visok kup sena, kar bi zagotovo povzročilo visoke plamene in veliko nevarnost nezadržnega širjenja ognja tudi na bližnje hiše«.

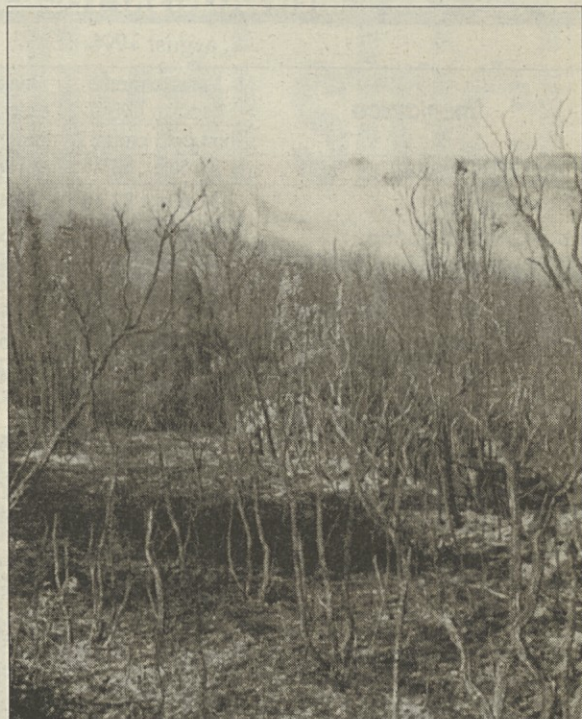
Nadalje je precej skode na vrtovih in tik ob hišah na robu vasi v smeri jezera. Delno so pogoreli tudi vinogradi. Neizmerna pa je škoda na okolju, zlasti v trikotniku med zgornjo in spodnjo cesto ob jezeru, ki je bilo do predvčerajšnjim bujno poraseno z brinom in rujem. Sedaj je tam puscobna črna.

Zupan Lavrenčič se tudi že zanima o možnosti za pridobitev kake odškodnine vsaj za zasebnike, ki so bili oskodovali. Glede na to, da je bil vzrok požara prometna nesreča, bodo preverili, ali avtomobilsko zavarovanje krije tudi škodo za take primere. Stvar se ni jasna, saj je škoda zaradi požara le posredna posledica prometne nesreče. Občina bo vsekakor preverila vse možnosti, kakor tudi možnosti in postopke za cimpresnje odpravljanje skode na okolju, saj je ogenj prizadel tudi zaščiteno območje kraskega parka. Za to bo v prvi vr-

sti pristojna gozdna uprava.

Koordinator staba protipožarne službe pri deželni civilni zaščiti Giampaolo Reiter nam je potrdil, da bo odpravljanje skode na okolju dolgotrajna in zahtevna zadeva. Kot rečeno je ogenj zajel več kot sto hektarjev površine. Razen vojskega strelišča, kjer gre večinoma za pašnike z redkim drevjem in grmicevjem, je požar uničil tudi gozdice, obdelane površine in z značilnim kraskim rastlinjem poraseno gmajno. Obstaja torej ekonomska škoda, ki je se nekako opredeljiva, in škoda na okolju, ki jo je zelo težko določiti. V tej fazi skuša sicer civilna zaščita se omejiti večjo

Požari so poleti na Krasu, zal, stalna nevarnost. Najucinkovitejši je seveda hiter poseg, preden se ogenj razširi do tolikšne mere, da ga ni več mogoče ukrotiti. Zato pa je nadvse pomembno takojšnje informiranje pristojnih organov. Se bolj kot gasilce, pravijo pri civilni zaščiti, je za gozdna požare koristno poklicati cimprej deželni operativni center protipožarne službe. V ta namen so usposobili zeleno številko (klic je brezplačen): 167-843044.

škodo, saj, bo nevarnost požara mimo le po dežju ali potem, ko vsaj en cel dan ne bo novih žarišč.

Reiterju smo tudi posredovali nekatere ocitke, glede počasnosti akcije gasenjaoziroma podcenjevanja nevarnosti prvega žarišča tik po nesreči. V zvezi s hitrim ukrepanjem pa je tudi vprašanje organiziranosti civilne zaščite, ki temelji na prostovoljcih, ki niso vedno takoj dosegljivi, kot bi bilo potrebno. Zupan Lavrenčič na primer razmišlja o koristnosti uvedbe nekake stalne službe, ko naj bi nekateri prostovoljci - seveda proti plačilu - bili dosegljivi 24 ur na 24.

»To bi morda bilo koristno, toda deželna zakonodaja danes ne dopusca te možnosti«, nam je odgovoril Reiter. »Sicer pa vam lahko zagotovim, da smo v primeru doberdobskega požara, čim smo bili obveščeni, naredili res vse, kar je bilo mogoče. Mobilizirali smo vsa razpoložljiva sredstva in pripadnike prostovoljnih skupin, ki so zlasti na kraskem območju ste-

vilne, dobro organizirane in izkusene. Več res ne bi mogli narediti. V danih okoliscinah, zaradi značilnosti tal, suhega rastlinja in močnega vetra, ki je z izredno naglico širil ogenj, bi za kljubovanje požaru potrebovali tisoč mož, kar je seveda nemogoče. Zato smo skupaj z gasilci osredotocili pozornost prvenstveno na zavarovanje hiš ter drugih objektov, nato pa smo delovali za omejevanje širjenja ognjene fronte.«

Med »drugimi objekti«, ki jih omenja Reiter je tudi crpalna postaja za usmerjanje metana v doberdobsko plinsko omrežje, ki jo je prevčerajšnjim zajel požar. Na srečo so gasilci pravčasno pogasili ogenj v njeni neposredni bližini in nato stalno skrbeli, da ne bi prislo do hujših posledic.

Marko Marincič

Na slikah (Fotostudio Reportage): nekaj prizorov s pogorišča okrog Doberdoba in tik ob hišah, kjer je ogenj uničil tudi ordje, drvarnice in dva avtomobila.

POŽAR / »OGENJ SE JE TAKO HITRO ŠIRIL, DA MU ŠE SLEDITI NISI MOGEL«

Pričevanja domačinov

Gost dim, tuljenje siren, ljudje na cestah: takšno je bilo prizorišče požara, ki je v torek v popoldanskih urah zajel Doberdob in ponekod oplazil tudi same hiše in vrtove. Zbrali smo nekaj vtisov domacinov, ki jim je ogenj prisel takorekoč pred prag.

Marta in Daniela sta nam povedali, da sta z balkona opazovali požar, ki se je z Ronskega hriba nezadržno pomikal proti vasi. Niti predstavljali si nista, da bi lahko prisel do hiš in v vrtove. Veter pa je z napredvideno hitrostjo pogonjal plamene in v trenutku je bil ogenj tam. Prostovoljci so bili na pravih mestih, da bi ga zaustavili, preden bi se nevarno približal. Povedali pa so, da se je ogenj z vetrom tako hitro pomikal naprej, da mu niso mogli niti slediti, kaj ga sele zaustaviti.

Prebivalci hiš, ki jim je ogenj grozil, so povedali, da so gasilci prihiteali ravno v času, da so pogasili plamene, ki so bili že v vrtovih. Strah je bil velik. Ljudi je iz domov spravil gost dim, ki se je zgrnil nad okolico, tako da je bilo dihanje težavno. Neko gospo je zaradi dima obsla slabost, tako da jo je mož le s težavo spravil iz hiše. Barbara nam je povedala, da je tudi sama opazovala, kaj se dogaja. Za trenutek je odsla v hišo, ko pa se je vrnila ven, so bili ognjeni zublji le se pet metrov

stran od hiše in toliko da niso zanimali dveh smrek pred njo. S psom je komaj stekla na cesto, saj je v hišo navalil dim.

O tem, kako je potekalo gasenje požara in koordinacija vseh razpoložljivih sil na terenu, smo se pogovorili s Petrom Ferfoljo ter Jozkom Jarcem, ki sta člana skupine prostovoljnih gasilcev iz Doberdoba. V tem okviru vodita vsak svojo skupino. Peter pravi, da so ga poklicali okoli pete ure, ker je bil prej na delu. Vsi skupaj so se zbrali pred občino in si tam razdelili naloge skupaj z gozdarji, civilno zaščito in gasilci. Prvi prostovoljci pa so bili na razpolago že takoj, ko je bilo to potrebno, in sicer okoli treh popoldne. Sli so torej na teren. Njihova prisotnost je bila se kako pomembna, saj so vsi domacinov in dobro poznajo poti, ki se prepletajo okoli vasi. Zato so znali takoj usmeriti in pospremiti cisterne na pravo mesto. Izrazil je tudi kritično noto, in sicer, da bi se bili morali koordinirani bolj posvetovati z domacinov, ki nedvomno poznajo ozemlje, tako da bi lahko nastopili hitreje in z večjo učinkovitostjo. Omenil je tudi, da so proti večeru prisli na pomoč, poleg drugih, tudi prostovoljci iz Osoppa, a tudi tu se je postavil isti problem, in sicer nepoznavanje terena. Domači prostovoljci so na

nogometnem igrišču poskrbeli za namestitve montaznega bazena, kjer je lahko helikopter zajemal vodo. Domači kmetje pa so s svojimi cisternami zalagali z vodo podobni bazen v Selcah.

Jozko Jarc pravi, da je na prizorišču prisel kasneje, zaradi delovnih obveznosti. Zacetel je dežurati ob 20.30 vse do enih ponoči. Skupaj z drugimi je hodil na teren. Pazili so predvsem na to, da bi na kakem pogorišču ne spet zaplel ogenj. Povedal je, da je bil tudi v večernih urah med vaščani precejšen preplah in da so jih včasih tudi po nepotrebnem klicali na pomoč. Razume sicer, da so bili ljudje v skrbeh, da se ne bi ogenj približal hišam, to pa je nekoliko obremenilo dežurne, ki niso mogli nadzorovati najbolj kritičnih točk.

Naj se dodamo, da se v vasi siri-glo glasovi, po katerih naj bi gasilci na kraju avtomobilske nesreče, zaradi katere se je nato naglo razširil požar, sicer pogasili ogenj, a naj bi nato prehitro odsli, ne da bi se prepricali o tem, da je nevarnost mimo. Odgovorni pri civilni zaščiti, ki so koordinirali akcijo gasenja, pa odločno zavračajo te govornice kot povsem neutemeljene, poudarjajo izredno poztvorno delo in dragocen doprinos gasilcev, ki so v danih okoliscinah naredili res vse, kar je bilo v njihovi moci.

Vlasta Jarc

MENJALNIŠKI TEČAJI						
2. avgust 1995						
menjalnica	Nemška marka (tečaj za 1 DEM)		Avstrijski šiling (tečaj za 1 ATS)		Italijanska lira (tečaj za 100 LTL)	
	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni
A banka Ljubljana	81,85	82,25	11,51	11,70	6,97	7,37
A banka Koper	81,60	82,10	11,46	11,68	6,93	7,33
A banka Nova Gorica	81,85	82,10	11,51	11,68	6,97	7,33
Banka Celje d.d., t: 063/431-000	81,80	82,20	11,40	11,70	6,80	7,25
Banka Noricum d.d., t: 133-40-55	81,70	82,20	11,50	11,65	7,00	7,25
Banka Vipava NG, t: 065/ 28-511	81,96	82,16	11,50	11,64	7,10	7,17
Come 2 us Tel: 061/ 15-92-635, od 8-15, sob od 9-12	81,90	82,25	11,47	11,65	7,00	7,20
Creditanstalt d. d.	81,80	82,20	11,55	11,70	6,80	7,25
Ilirika Ljubljana, t: 12-51-095	82,00	82,10	11,59	11,60	7,14	7,17
Kompas Hertz Celje Tel: 063/ 26-515, od 7-19, sob od 7-13	81,80	82,10	11,40	11,65	7,00	7,20
Kompas Hertz Velenje Tel: 063/ 855-552, od 7-15, sob od 7-13	81,90	82,20	11,50	11,65	7,00	7,20
Kompas Hertz Idrija Tel: 065/ 71-700, od 7-15, sob od 7-13	81,90	82,20	11,50	11,65	7,00	7,20
Kompas Hertz Tolmin Tel: 065/ 81-707, od 7-15, sob od 7-13	81,90	82,20	11,50	11,65	7,00	7,20
Kompas Hertz Bled Tel: 064/ 741-519, od 7-19, sob od 7-13	81,90	82,20	11,50	11,65	7,00	7,20
Kompas Hertz Nova Gorica Tel: 065/ 28-711 od 7-19, sob. od 7-13	81,90	82,20	11,50	11,65	7,00	7,20
Kompas Hertz Maribor Tel: 062/ 225-252, od 7-19, sob od 7-13	81,66	82,00	11,55	11,60	7,00	7,20
Nova kreditna banka Maribor d.d.	81,05	82,10	11,35	11,67	6,80	7,25
Ljudska banka d.d. LJ, t: 13-11-009	81,85	82,20	11,50	11,65	7,00	7,30
Poštna banka Slovenije	80,30	82,00	10,60	11,62	6,37	7,24
Publikum Ljubljana, t: 312-57	82,04	82,06	11,60	11,62	7,16	7,18
Publikum Piran, t: 066/ 747-370	81,75	81,95	11,53	11,59	7,13	7,19
Publikum Celje, t: 063/ 441-485	81,75	82,05	11,56	11,65	7,00	7,25
Publikum Maribor, t: 062/ 222-675	81,94	81,95	11,60	11,61	7,06	7,20
Publikum Šentilj, t: 062/ 651-355	81,00	82,00	11,45	11,73	6,90	7,30
Publikum Tolmin, t: 065/ 82-180	81,98	82,10	11,56	11,63	7,12	7,15
Publikum NM, t: 068/ 322-490	81,90	82,15	11,54	11,67	7,06	7,26
Publikum Kamnik, t: 061/832-914	82,10	82,30	11,55	11,69	7,08	7,41
Publikum Portorož, t: 066/	81,70	81,95	11,50	11,59	7,08	7,19
SKB d.d., ***	81,42	82,10	11,35	11,70	6,95	7,38
SHP Kranj, t: 064/331-741	82,00	82,15	11,59	11,64	7,05	7,18
SZKB d.d. Ljubljana	-	-	-	-	-	-
UBK Ljubljana, t:061/444-358	81,50	82,20	11,52	11,70	6,95	7,30
Upimo Ljubljana, t: 212-073	82,04	82,08	11,59	11,61	7,13	7,15
Tečaj po poslovnih enotah SKB banke d.d. so lahko različni:*** Včerajšnji tečaji *						

BCIKB BANCA DI CREDITO DI TRIESTE TRŽAŠKA KREDITNA BANKA		
Sedež: tel. +39/40/67001 - Agencija Stara milnica: tel. +39/40/636311 Agencija Rojan: tel. +39/40/411611 Agencija Domjo: tel. +39/40/831131		
2. AVGUST 1995	v LIRAH	
valuta	nakupni	prodajni
ameriški dolar	1543,00	1605,00
nemška marka	1116,00	1162,00
francoski frank	323,00	337,00
holandski gulden	997,00	1038,00
belgijski frank	54,30	56,50
funt sterling	2479,00	2580,00
irski sterling	2550,00	2654,00
danska krona	287,00	299,00
grška dramma	6,80	7,20
kanadski dolar	1132,00	1179,00
japonski jen	17,20	17,90
avstrijski šiling	158,80	165,30
norveška krona	252,00	263,00
švedska krona	219,00	228,00
portugalski escudo	10,70	11,20
španska pezeta	13,00	13,60
avstralski dolar	1144,00	1190,00
madžarski florint	11,00	14,00
slovenski tolar	13,50	14,00
hrvaška kuna	300,00	320,00

KMEČKA BANKA - GORICA		
2. AVGUST 1995	v LIRAH	
valuta	nakupni	prodajni
ameriški dolar	1550,00	1595,00
nemška marka	1127,00	1147,00
francoski frank	324,00	334,00
holandski gulden	999,00	1022,00
belgijski frank	54,50	55,70
irski sterling	2553,00	2643,00
danska krona	288,00	296,00
grška dramma	6,90	7,50
kanadski dolar	1136,00	1171,00
švicarski frank	1360,00	1390,00
avstrijski šiling	159,30	163,30
slovenski tolar	13,40	14,20

TEČAJ TOLARJA V TUJINI			
1. AVGUST 1995			
država	banka	nakupni	prodajni
Avstrija	Posojilnica Pilberk	8,50	9,00
Avstrija	Posojilnica Železna Kapla	8,60	8,90
Avstrija	Posojilnica Borovlje	8,50	9,20
Avstrija	Posojilnica Šentjakob	8,60	9,00
Avstrija	Posojilnica Ločilo	8,50	9,00

FRANKFURTSKI DEVIZNI TRG			
14. MAREC 1995			
valuta	nakupni	srednji	prodajni
ameriški dolar	-	1.4098	-
francoski frank	-	28.0770	-
nizozemski gulden	-	89.1430	-
belgijski frank	-	4.8360	-
španska peseta	-	1.0907	-
danska krona	-	24.8600	-
kanadski dolar	-	0.9945	-
japonski jen	-	1.5464	-
švicarski frank	-	20.0700	-
avstrijski šiling	-	14.2070	-
italijanska lira	-	0.8365	-
švedska krona	-	19.4450	-

Nakup in prodaja deviz podjetjem na dan 3. 8. 95

	Nakupni	Prodajni
1. REDNI tečaj za DEM	81.49	81.71
2. Banka nudi podjetjem tudi možnost TERMSKEGA nakupa deviz za tolarje.		

Podrobnejše informacije: tel. 17-18-452, 302-326 in 302-315

BANKA SLOVENIJE								
Tečajna lista št. 147 z dne 2. 8. 1995 - Tečaji veljajo od 3. 8. 1995 od 00.00 ure dalje								
				ZA DEVIZE				
država	šifra	valuta	enota	nakupni	srednji	prodajni		
Avstralija	036	avstr. dolar	1	83,5587	83,8101	84,0615		
Avstrija	040	šiling	100	1154,6676	1158,1420	1161,6164		
Belgija	056	frank	100	394,8512	396,0393	397,2274		
Kanada	124	dolar	1	82,6897	82,9385	83,1873		
Danska	208	krona	100	2092,2563	2098,5520	2104,8477		
Finska	246	marka	100	2690,1367	2698,2314	2706,3261		
Francija	250	frank	100	2354,0015	2361,0848	2368,1681		
Nemčija	280	marka	100	8121,1673	8145,6041	8170,0409		
Grčija	300	grd	100	—	50,3887	50,5399		
Irsko	372	funt	1	—	186,1271	186,6855		
Italija	380	lira	100	7,1369	7,1584	7,1799		
Rep. Hrvaška	385	hrv. kuna	100	—	2250,5815	—		
Japonska	392	jen	100	125,3421	125,7193	126,0965		
Nizozemska	528	gulden	100	7248,4667	7270,2775	7292,0883		
Norveška	578	krona	100	1836,1147	1841,6396	1847,1645		
Portugalska	620	escudo	100	78,2069	78,4422	78,6775		
Švedska	752	krona	100	1594,9972	1599,7966	1604,5960		
Švica	756	frank	100	9811,1822	9840,7043	9870,2264		
Velika Britanija	826	funt sterling	1	180,8584	181,4026	181,9468		
ZDA	840	dolar	1	112,7056	113,0447	113,3838		
Evropska unija	955	ECU	1	151,0578	151,5123	151,9668		
Španija	995	peseta	100	95,0745	95,3606	95,6467		
Opomba: Tečaj HRK se uporablja za izkazovanje rezultatov poslovanja z Republiko Hrvaško, kjer je omenjena valuta plačilno sredstvo.								
Cena za vpis v odstotkih in tekoča nominalna vrednost dvodelnih blagajniških zapisov Banke Slovenije na dan 3. 8. 1995								
št. dni do zapadlosti	veljavni srednji tečaj BS za 1 DEM	cena za vpis v % od nominalne vrednosti (tečaj)			tekoča nominalna vrednost za APOEN (v SIT)			
		(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj	APOEN	(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj
1) BLAGAJNIŠKI ZAPISI, IZPLAČLJIVI 5. 10. 1995:				1.700.000	854,699	808,395	1.663,094	
63	100,5528%	95,1053%	97,8291	170.000	85,470	80,840	166,309	

**LJUBLJANSKA
BORZA**
LJUBLJANA STOCK EXCHANGE INC.

Tečajnica borznega trga

št.: 144

Datum: 2. 8. 1995

Vrednost. papir	qbr. m.div.	ex kupon st.dal(3)	enotni tečaj	% sprem	datum	poprva	ponudba	Max.	Min.	pm. v 1000 SIT
BORZNA KOTACIJA A - Redne delnice										
LEK2	800	(115.95)	111,00		24,7	11.300	11.700			
PRB	665	(13.6.95)	13,628	1,70	2,8	13,450	13,600	14,000	13,340	3,134
SAL	1700	(9.5.95)	19,466	,86	2,8	19,280	19,550	19,890	19,310	5,840
SKBR	1000	(24.2.95)	27,831	1,57	2,8	27,460	27,600	28,100	27,460	25,132

BORZNA KOTACIJA A - Obveznice										
RCE1	10,0	2(1.10.95)	98,4A	,11	2,8	99,0	100,4	98,4	98,4	183
RSO1	8,0	5(30.6.95)	100,3	,17	2,8	100,1	100,3	100,3	100,2	866
RSO2	9,5	9(1.4.95)	107,7	,37	2,8	107,3	108,0	108,0	107,1	16,009
RSO8	5,0	4(31.5.95)	90,0A	4,05	2,8	86,0	90,0	90,0	90,0	2,978
RS11	7,0	5(15.7.95)	95,5	,49	2,8	95,0	96,4	95,5	95,5	26,554
RS12	8,0	5(30.6.95)	100,0A	,20	2,8	99,1	100,0	100,0	100,0	440
RS12D	9,5	9(1.4.95)	105,3	,71	2,8	105,1	106,0	105,0	105,0	354
SKB1	10,0	4(1.11.94)	99,5A	,31	2,8	99,5	100,6	99,6	99,5	1,685
SKR1	5,0	3(30.6.95)	70,5	,71	2,8	68,5	77,0	70,5	70,5	174

BORZNA KOTACIJA B - Redne delnice										
BTBR	300	(2(28.7.95)	10,980	,18	2,8	10,920	11,100	11,000	10,860	22
DAD	10,000	(1.6.94)	85,053*	6,93	2,8	84,200	84,900	87,450	81,900	23,900
FMD	1715	(24.5.95)	13,986	2,28	2,8	13,700	13,950	14,000	13,950	504
CPGR	(10)	23,300			20,7		22,000			
EMER	(10)	15,100*	9,93		2,8	15,100	15,900	15,100	15,100	15
MKZ	218	(30.3.93)	9,412	,95	2,8	9,340	9,490	9,460	9,370	1,826
NKR	200	(10(26.6.95)	3,356	,06	2,8	3,300	3,340	3,500	3,211	3,031
UCTR	(5)	725,1	,97		2,8	727,0	735,0	735,0	720,0	1,257

BORZNA KOTACIJA B - Prednostne delnice										
KBTPT	2750	(22.6.95)	25,532	,92	2,8	25,200	25,590	25,800	25,200	1,557
PNP	(10)	24,314	1,31		2,8	23,500	26,000	26,200	24,000	170
UBKP	720	(25.5.95)	9,161	2,71	2,8	9,000	9,390	9,500	9,000	284
VIP	(10)	41,550			1,8	41,320	41,540			

BORZNA KOTACIJA B - Obveznice										
LEK2	12,0	4(1.11.94)	99,2		26,7	96,3				
OGZ	11,0	4(1.11.95)	98,4		31,7	97,6	101,0			
PCE	12,0	7(1.6.95)	101,1		24,7	99,2				
OGZ	10,0	2(1.6.95)	99,8A	,13	2,8	97,4		99,9	99,5	46
SCB1	10,0	1(15.3.95)	100,0		28,07	97,5	101,5			

NEPRAVILNOSTI V ŠIPAD KOMERCU

Majhno podjetje, vplivni strici

Oblasti že tretji mesec ne naredijo ničesar, da bi ustavile samovoljo tujih državljanov

CELJE - Včeraj proti popoldnevu so se do predstavnika Šipad Komerca v Celju pripeljali policisti, vstopili pri zadnjih vratih in naleteli na varnostnika, ki ga je v poslopje namestil neznani najemnik Šipad Komerca. Ta jim je pokazal najemno pogodbo, policiisti pa so ga tudi legitimirali. Nato so mimo sedmih stavekajocih delavcev Šipad Komerca, ki že tretji mesec niso prejeli plač, spet odšli.

Pred Šipad Komercom v Celju je bilo bolj vroče dopoldan. Celjski delavci podjetja so nadaljevali stavko, ki so jo skupaj s Šipadovimi delavci v Ljubljani in Kranju začeli že 24. aprila, da ga bo udaril, če bo fotografiral tudi nje. Delavci v Celju so že v torek ugotovili, da je v ponedeljek zvečer nekdo zamenjal ključavnice na poslopiju in zato niso mogli

na delo. Ustrasili so se, da jih bo doletela enaka usoda kot pred časom njihove sodelavce v Ljubljani in Kranju. Tam sta Safet Ljubijankić in nekakšen posebni koordinator Zahrudin Ahmetović 25. aprila najela zasebno podjetje Bogdana Vukosavljevića Savoy Security, ki je stavkajoče delavce na silo odstranilo iz delovnih prostorov, poslovne prostore pa so nato oddali neznanim najemnikom. Menda, pravijo nekateri, preprodajalcem zelenjave in sadja. Ob tem

so prisleki iz Bosne ljubljansko in kranjsko pohistvo Šipad Komerca odpeljali neznan kam in ga prodali. Uskladiščeno pohistvo je bilo dotlej delavcem edino jamstvo, da bodo morda kdaj prisli do svojih 4, 5 milijona tolarjev terjatev.

Stavkovnemu odboru je sicer že uspelo izposlovati mnenje inšpektorata za delo, da delavci smejo stavkati v poslovnih prostorih in tudi odredbo o zaplacenju in rubežu vsega, kar se nahaja v celjskem skladišču, vendar je bil za izvršitev odredbe potreben še sklep sodišča. Predsednica stavkovnega odbora **Marjana Simić** je izdajo sklepa včeraj poskušala doseči pri sodniku **Andreji Zupancu** v Celju.

Slo bi le še za eno v ni-

zu tragičnih zgodb o težavah v nekaterih podjetjih, če ne bi bil popolnoma neurejen tudi pravno-lastninski status Šipad Komerca. Po veljavnih zakonih tuji ne morejo biti lastniki nepremičnin v Sloveniji in po veljavni uredbi o preoblikovanju bi morale vodstvo Šipad Komerca že do 28. februarja 1994 vse premičnine in nepremičnine prijaviti občini in ministrstvu za ekonomske odnose in razvoj, saj gre za družbeno premoženje. Do tega niti v letu in pol ni prišlo.

Ceprav gre za majhno podjetje s 23 zaposlenimi - pri čemer seveda ne gre podcenjevati socialnih stisk delavcev in njihovih družin - se bo usoda Šipad Komerca najverjetneje spleta na najvišji ravni. Besim Culahović, svetovalec

Najbolj bodo prizadete družine zaposlenih v celjskem Šipadu (Foto: Šerpa)

na bosanskem veleposlanstvu v Ljubljani, je v primeru Šipad Komerca pri oblasteh že posredoval, da so preklicale izvršitev odredbe o pravicah delavcev, da

zasedejo delovne prostore. Ob tem verjetno ni naključje, da je Culahović po nekaterih podatkih tudi član skupščine podjetja. Ne nazadnje te domneve potrjuje

tudi ravnanje urednikov slovenske RTV, ki so se zgodbe o delavcih Šipad Komerca sprva lotili, a je nato niso objavili.

Brane Piano

AVSTRIJA-SLOVENIJA / SESTANEK PREMIEROV

Pripravljajo sporazum o odprti meji

Predsednika vlad tudi o slovenski manjšini in Staroavstrijcih

CELOVEC - »Avstrija podpira prizadevanja Slovenije tako glede pridruženega članstva kot tudi polnopravnega članstva«. To je bila jasna trditev avstrijskega zveznega kanclerja Franza Vranitzkega na skupni tiskovni konferenci s slovenskim premierom Janezom Drnovškom, s katerim se je včeraj opoldne sešel na neformalnem delovnem kosilu v Celovcu ob Vrbskem jezeru.

Pogovarjala sta se tudi o drugih aktualnih dvostranskih vprašanjih, vladna sefa pa sta se v pogovoru lotila tudi grozeče razširitve vojne na Balkanu, pri čemer je Drnovšek zastopal mnenje, da je možnost eskalacije vojne enako velika kot mirna, politična rešitev spora, ki se je v zadnjih dneh hudo zaostрил in zajel tudi Hrvaske.

V zvezi z dejavnostmi Slovenije pri njenem vstopu v evropske integracijske procese je Drnovšek poudaril, da je Slovenija izpolnila vse pogoje za pridruženost članstvu in da v najkrajšem času tudi pričakuje podpis tega sporazuma. Šef slovenske vlade je ob tem poudaril, da se Slovenija bo vključila v EU za vsako ceno in dodal, da bi »kakršnokoli zviševanje zahtev EU ali posameznih članic EU pomenilo, da bo Slovenija najbrž resno premislila o svojih nadaljnjih dejavnostih vključevanja v Evropsko unijo«.

Glede Schengenskega sporazuma, h kateremu bo Avstrija po besedah zveznega kanclerja Vranitzkega pristopila predvidoma leta 1997 sta si premiera bila edina, da ta ne bi smel negativno vplivati na odprtost meja med obema sosednjima državama. Dogovorila sta se za sklenitev posebnega dvostanskega sporazuma, ki bi tudi po pristopu Avstrije k Schengenskemu sporazumu zagotovil odprto mejo med Avstrijo in Slovenijo.

Glede sodelovanja na gospodarskem področju je Drnovšek ugotovil, da je dokaj dobro razvito. V zvezi s slovenskim zunanjet-

govinskim deficitom je poudaril, da to vprašanje ni poseben problem za Slovenijo, dokler ima ta pozitivno trgovinsko in zlasti plačilno bilanco. Zato tudi kaksne posebne omejitve v trgovini ne pridejo v poštev, je se dodal slovenski premier ter potrdil, da Slovenija računa, da bo rezultat novega položaja Avstrije - ki je postala polnopravna članica EU - tudi zvišanje slovenskega izvoza v Avstrijo, večje uravnoteženje v medsebojni menjavi ter splošen pozitiven vpliv na razvoj slovenskega gospodarstva. Glede slovenske zahteve po znižanju rizicne premije, ki jo je avstrijska nadzorna banka računala za financiranje v Sloveniji, je Drnovšek od svojega sogovornika dobil zagotovilo, da bodo vprašanje rešili ob upoštevanju interesov Slovenije.

Drnovšek je nadalje povedal, da sta se z Vranitzkim dogovorila o energetskih in infrastrukturnih projektih; v okviru tega tudi o vprašanju delovnih dovoljenj za slovenske državljane v Avstriji oziroma Avstrije v Sloveniji - ki naj bi se rešilo z dvostranskim sporazumom - ter o vprašanju dovoljenj za slovenske prevoznike v Avstriji (povečanje omejenega kontingenta). Glede jedrske elektrarne Krško sta se Drnovšek in Vranitzky dogovorila za uresničitev učinkovitejšega informacijskega sistema (sporazum o zgodnjemu obveščanju v slučaju nezgode), Vranitzky je s tem v zvezi napovedal izvedbo skupne studije strokovnjakov, ki naj bi pokazala možno-

sti prestopa od jedrske energije k alternativnim vrstam energije in se izpostavil, da Avstrija stavi na vizijo Srednje Evrope brez jedrskih elektrarn.

Glede vprašanja nemško govoreče ozoroma staroavstrijske narodnosti v Sloveniji, ki ga v zadnjih tednih politično zlorablja predvsem desničarski populist Jörg Haider, je Vranitzky odgovoril, da razume želje in težnje te skupine, Drnovšek pa je dejal, da se s tem problemom trenutno ukvarjajo tako slovenski kot avstrijski strokovnjaki.

Pogovori med obema premieroma se bodo nadaljevali že oktobra letos, ko bo Vranitzky na povabilo Drnovške uradno obiskal Slovenijo. Vranitzky je ob tej priliki izrazil željo, da bi v okviru svojega obiska prišlo tudi do načrtovane trostranske konference slovenskih, avstrijskih in italijanskih strokovnjakov o vprašanjih infrastrukture.

Ivan Lukan

POLITIKA IN PORNOGRAFIJA

Pornografija (še) ne bo prepovedana

LJUBLJANA - Poslanec Saso Lap je vladi predal poslansko pobudo, naj nemudoma pripravi zakon, s katerim bi prepovedala ali omejila predvajanje pornografije na televizijskih postajah. Pobudo je predlagal zato, ker »cedalje večji del slovenske javnosti izraza nezadovoljstvo in protest« zoper državo, ki tolerira takšno dejavnost in »zaradi dobičkonosnosti dopusca zastupljanje nase mladine s pornografijo«.

Poslanec Lap se je tako vključil v že nekaj časa trajajočo kampanjo za zakonsko prepoved pornografije, v kateri je sicer dejaven predvsem katoliški del političnega spektra, v prvi vsti pa se se iz prejšnjega parlamentarnega sklica spomnimo nekdanje članice SKD, zdaj dejavne v krščanskem forumu SDSS **Angelce Zerovnik**. Satelitske postaje, ki so »dosegljive« po vsej državi, so v tej kampanji posebna zgodba, zasebna slovenska televizija, postaja Kanal A, ki je sicer tarča najhujših kritik, pa na to - kot je znano - odgovarja, da je predvajanje pornografije sicer začasno ustavila, poneje pa vrnila na spored zaradi številnih intervencij gledalcev, ki naj bi kazale, da tovrstna tematika na televiziji opravlja tudi neke vrste »socialno funkcijo«.

Z dejstvom, da je področje morale eno izmed tistih, kjer države dopuščajo omejitve svobode obveščanja, se v svojem odgovoru na Lapovo pobudo strinja tudi vlada. Obenem pa opozarja, da glede varovanja morale in zdravega razvoja mladine v nacionalnih zakonodajah obstajajo velike razlike, saj je »javna morala« zelo širok pojem. Vlada tudi meni, da je pravnih omejitev v Sloveniji pravzaprav že dovolj in omenja 34. člen ustave, ki jamči pravico do osebnega dostojanstva in kazenski zakon, ki sicer ne prepoveduje širjenja pornografije, ampak izrecno citi mladino do 14 let pred »prodajanjem, prikazovanjem ali javnim razstavljanjem« pornografije. Sklicuje se tudi na

določene omejitve v zakonu o javnih glasilih, Evropsko konvencijo o človekovih pravicah in temeljnih svobodah ter Evropsko konvencijo o čezmejni televiziji, ki naj bi jo Slovenija v kratkem ratificirala.

Vlada posebej opozarja na vlogo in pristojnosti Sveta za radiofuzijo, ki je določen v zakonu o javnih glasilih. Svet, ga je ustanovil državni zbor že maja leta 1994, je formalno neodvisen organ, ki bi lahko v primeru kršitev zakona in konvencije predlagal tudi odvzem radijskega dovoljenja, oziroma kanala. Vendar, priznava vlada, »se vedno niso zagotovljeni minimalni prostorski, kadrovske, finančni in tehnični pogoji« za delovanje pred več kot letom dni ustanovljenega sveta. Normalno »obratanje« omenjene neodvisne ustanove naj bi omogočil proračun, tako da bi sodelovala skupaj s »strokovnjaki za posamezna področja pri oblikovanju stališč do tako občutljivih vprašanj, kot sta nasilje in pornografija v televizijskih programih«.

In čisto na koncu vlada poslancu Lapu obljublja, da bo v sodelovanju s Svetom »preučila možnosti tehničnega omejevanja (kodiranja) spornih televizijskih oddaj in programov, ki vsebujejo pornografske vsebine«.

Če strnemo: Svet, ki deluje že skoraj leto in pol, pa vendarle še ne deluje, mora čakati na proračunska sredstva v predloženem letu, ko bodo apetiti po državnem denarju še posebej veliki. To verjetno pomeni, da bo preteklo še veliko ur televizijskih programov, preden bo omenjena ustanova zares začela delovati. Potem bo spet treba počakati določen čas, da bodo stekli posveti s strokovnjaki in vlado in da bodo luci sveta zagledala stališča do nasilja in pornografije. In sele potem bo morda »dozorel čas« za morebitne predloge kodiranja spornih oddaj. Skratka, »porno-filom« se kampanje zagovornikov javne morale na Slovenskem zagotovo ni treba bati... (T.S.)

Lojze Peterle je do Krakova prikolesaril

LJUBLJANA - Predsednik Slovenskih krščanskih demokratov Lojze Peterle s sodelavci že teden dni kolesari po poteh miru in prijateljstva, je včeraj sporočil tiskovni predstavnik SKD **Valentin Hajdinjak**.

Pot so začeli prejšnji petek v Ljubljani in jo nadaljevali v Salovcih, kjer so se pogovarjali s pisateljem **Ferijem Lainskom**. Po tem so se odpravili na 656 dolgo kolesarjenje do Krakova na Poljskem, kamor so prispeli včeraj. Po predvidevanjih naj bi se v Ljubljano vrnili v nedeljo, do takrat pa jih čaka še nekaj poti. Proti domu se bodo namreč vračali prek Bratislave, Dunaja, Gradca ter se ustavili v Celovcu in Režiji.

Po zadnjih podatkih se vsi kolesarji, s predsednikom Peterletom na čelu, dobro počutijo in poudarjajo, da je tudi to eden od načinov preživljanja dopusta, ko ni treba misliti le na politiko, ampak tudi na kaj drugega. Prav gotovo pa takšno kolesarjenje »ni od muh«, saj vsi prekolesarji povprečno 130 kilometrov na dan, večinoma po hribovitem terenu.

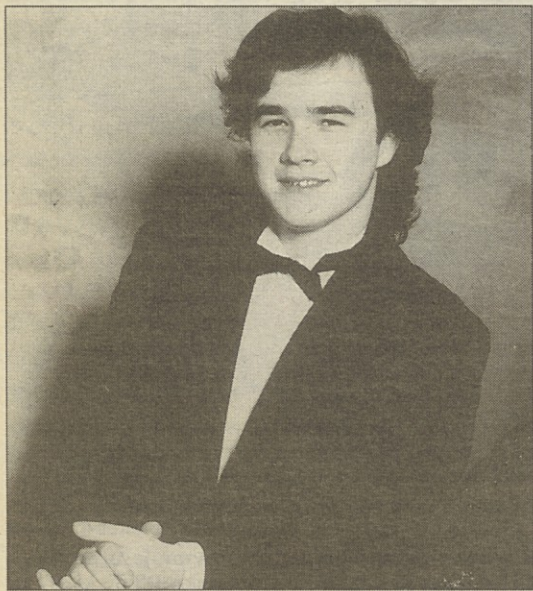

Drnovšek in Vranitzky sta govorila o vrsti perečih vprašanj (Foto: Bojan Velikonja)

NA KRATKO

Uzbekistanska zvezda

LJUBLJANA - V okviru letosnjega Rogaskega glasbenega poletja bo nocoj ob 20.30 v tamkajšnji Kristalni dvorani nastopil Eugene Mursky (na sliki), zmagovalec lanskega svetovnega klavirskega tekmovanja v Londonu (National Power World Competition). Mursky se je rodil leta 1975 v Taskentu v Uzbekistanu, kjer je tudi studiral; sedaj studira v Nemčiji pri prof. Reinhardtju Beckerju. Mursky je tudi nosilec Chopinove nagrade, doslej je sodeloval že z najpomembnejšimi orkestri (London, München, Moskva, Atene, Istanbul, New York, Denver). V Rogaski Slatini bo nocoj izvedel dela Mozarta, Schuberta in Chopina. (V. U.)

Waterworld ni potonil

HOLLYWOOD - Ugibanj in stav o tem, če bo najdražji film vseh časov Waterworld uspel ali neslavno propadel, je konec. Film je uspel, saj je bil pretekli konec tedna, ko so ga začeli predvajati, najbolj gledan film v ZDA in je prisluzil 21, 6 milijona dolarjev. Sledil mu je film Net s Sandro Bullock in nekaj več kot 10 milijoni dolarjev zasluška, na tretjem mestu pa vztrajno lebdi Apollo 13. Nova ugibanja se porajajo o tem, kako bo s filmom prihodnji konec tedna, saj po pravilu gledanost vsakega filma v drugem tednu predvajanja pade za 40 odstotkov. Waterworld je režiral Kevin Reynolds (Robin Hood, princ tatov, Rapa Nui), igrajo pa Kevin Costner, Jean Trippleton, Tina Marjorino in Dennis Hopper. Film je stal več kot 170 milijonov dolarjev in je obcutno presegel proračun, do spora pa je prislo med obema Kevinoma. Imela sta namreč precej različna pogleda na končno verzijo filma. Obveljala je (zal) Costnerjeva beseda. (I. P.)

Zgodovina kranjskih vodnjakov

LJUBLJANA - V Kranju bodo danes ob 19. uri odprli rekonstruiran mestni vodnjak na Glavnem trgu, katerega zgodovina sicer sega v leto 1837, ko je kranjska občina na mesto lesenega vodnjaka postavila kamnit vodnjak. Pred iztekom stoletja, leta 1883, so postavili železno fontano, ki je stala do leta 1919, letos pa so po nacrtih Franca Vardjana in Jerneja Hudolina (Restavratorski center Slovenije) postavili rekonstrukcijo iz repentaborskega kamna. Kipar Marko Pogacnik je prispeval personifikaciji Save in Kokre. Uro pred otvoritvijo vodnjaka bodo v Gorenjskem muzeju (Galerija Presernove hise) odprli tudi razstavo Trije kranjski vodnjaki. (V. U.)

Mršnik in Lenart v Kopru

LJUBLJANA - Nocoj bodo v koprskih galerijah Meduza in Loza odprli novi razstavi. V prvi bodo ob 20. uri odprli razstavo likovno izčiscenih asketskih črno-belih grafik Iva Mršnika, s katerimi bodo nadaljevali cikel predstavitev slovenskih sodobnih grafikov. V Lozi bodo uro pozneje odprli pregledno razstavo avstrijskega fotografa slovenskega rodu Branka Lenarta, profesorja na Visji soli za vizualne medije v Gradcu. Obe razstavi bosta na ogled do zacetka septembra. (V. U.)

Beerova nove slike

LJUBLJANA - Nocoj bodo v ljubljanski galeriji Kompas ob 20.30 odprli razstavo novih del prekmurskega slikarja Nikolaja Beera. Avtor sodi med slikarje, ki se izražajo z ekspresivnimi, gestualnimi nanosi barve; motivni svet njegovih slik sega od tihožitja, portreta, figure in zavra do krajine (na sliki: Oce, sin, 1995, olje na papirju, 22 x 28 cm). Razstava bo odprta do 14. septembra. (V. U.)

FILM / ODPSTOP PREDSEDNIKA SCHMIDTA

Neustrezen scenarij Felixa

LJUBLJANA - Zaradi nestrinjanja s sprejetjem scenarija za nov slovenski celovečerec z naslovom Felix je odstopil predsednik Programske komisije Filmskega sklada Republike Slovenije dr. Goran Schmidt. Za izjavo ob odstopu smo prosili gospoda Schmidta in člana komisije Marjana Ciglica.

Dr. Goran Schmidt: Vašo prošnjo, da komentiram svoj odstop kot član in predsednik programske komisije Filmskega sklada Republike Slovenije po premisleku izkoriščam za malce obsirnejše pojasnilo dogodkov, ki se je sešele začel in se bo neprijetno končal s premiero filma. Za odstop sem se odločil, ko sem iz dnevnega časopisja izvedel, da je Upravni odbor Filmskega sklada Republike Slovenije sredstva za edini novi letosnji film namenil projektu Felix. Ta scenarij sem najprej na seji programske komisije odločno in z zapisanimi argumenti zavrnil, vendar je zaradi najvišje ocene enega člana petčlanske komisije in dveh, ki sta sicer nizko oceno realizacijo vendarle predlagala, prisel med šest scenarijev predloga programa. Presenečen nad tolikšno neodgovornostjo sem kot predsednik programske komisije vse njene člane prosil za pisna mnenja o vseh šestih scenarijih; stirje od petih smo jih posredovali upravnemu odboru. Ta je tako imel pri končnem odločanju na voljo vse argumente tudi glede Felixa. Dve oceni, med njimi moja, sta bili izrazito negativni, dve pa skeptični. Vendar je upravni odbor med šestimi scenariji izbral prav Felixa.

V skladu z ustanovnimi in poslovnimi akti filmskega sklada je takšna odločitev upravne-

ga odbora legitimna, saj je mnenje programske komisije zgolj priporočilo upravnemu odboru. Odločitev upravnega odbora za projekt Felix, ki se je opirala na večinsko mnenje v programski komisiji, predstavlja tako zmago demokracije.

Formalna procedura pa ima seveda tudi vsebinsko plat. Felix je, kot sem že zapisal v svoji strokovni oceni in odstopni izjavi, formalno klisejski, stilno banalen in vsebinsko tendenciozno neresen in zaljiv, saj plebiscitarno odločitev državljanov Slovenije za samostojno državo prikazuje kot naključje brez vsakršne podlage, državljanje Slovenije kot otroke brez zgodovinskega spomina, volje in sposobnosti racionalnega razmisleka; v izzvenu nalaga državi Sloveniji breme moralne odgovornosti za vojno na Balkanu.

Takšno branje scenarija je seveda mogoče oceniti kot ideološko, kakor je bilo izrečeno na seji upravnega odbora, na katerega so me na mojo prošnjo povabili, da sem odbornike lahko tudi osebno opozoril na tehtnost pisno predloženih strokovnih ocen. Vendar sem prepričan, da gre v tem primeru za stvar, ki so nad ideologijo in so stvar temeljne državljanске morale, ne pa določene politične ali ideološke stališča. Grotesken paradoks je, da si filmsko podoba, kakor jo ponuja Felix, financira država

sama. Kakor sem zapisal že v svoji odstopni izjavi, izbor letosnje slovenske filmske proizvodnje v novih organizacijskih okvirih ni rezultat finančnega naključja, kot bi se morda zdelo na prvi pogled, da denarja pač ni bilo več kot za zagonski vložek v koprodukcijem projektu. Gre, žal, za zakonitost, se pravi za logično in nujno posledico sedanjega stanja. Na prvi seji programske komisije sem kot njen predsednik uvodoma spregovoril tudi o temeljni usmeritvi slovenskega filma in skušal druge člane komisije zavezati k zavezujočemu razmisleku o zavezujočih rešitvah; govoril sem o duhovni in intelektualni izpraznjenosti slovenskega filma, kar je pred kratkim v tisku kot stališče programske komisije ponovil tudi predsednik Upravnega odbora Filmskega sklada RS gospod Toni Trsar. Pri svoji trditvi sem imel v mislih tako filmsko in televizijsko bero zadnjih let kot tudi več kot štirideset scenarijev za celovečerne filme, ki sem jih kot član programske komisije prebral v letosnjem maju in med katerimi so bili samo trije vredni kakršnegakoli razmisleka, čeprav tudi pri njih ne bi mogli govoriti o izvirni umetniški izpovedi. Izbor Felixa vidim zato kot logičen korak slovenskega filma iz dosedanje bebastosti v sramoto, saj je zaradi znižanega intelektualnega praga izgubil svoje mislensko jedro in je postal, ne zavedajoč se svoje identitete, dobesedno neodporen na sicer hvalevredno poslovno agresivnost. V to prazno in izpraznjeno, zgolj se organizacijsko posodo, ki zanikuje relevantnost vsebine, je s Felixom v glorijski tujega kapitala in njemu ustrezne vsebine prisla individualno sicer legitimna, s stališča državne podpore pa sramotna vsebina. Kajti sramota je, kadar zaradi lastne ignorance postane predmet manipulacije. Za možnost, da sem vsaj na kratko lahko pojasnil svojo odločitev, se Vam najlepše zahvaljujem.

Marjan Ciglic (član komisije): Velika škoda je, da je gospod Schmidt odstopil. Zastavljeno delo in filmski program, kot si ga je zamislil gospod Schmidt je obetal dobro izhodišče za razvoj scenarijstike in filma v naslednjih letih. Tako sedaj ostajamo brez predsednika programske komisije, ki bi verjetno pomagal te zamisli najadekvatneje realizirati. «

Učenca Felixa igra Feliks Žnidarčič (Foto: B. Reya)

Karla Železnik

NOVO NA VIDEO

Časopis

The Paper, komedija, Karantanija film d.o.o. Ljubljana, scenarij: David in Stephen Koepp, režija: Ron Howard, igrajo: Michael Keaton, Glenn Close, Marisa Tomei, Randy Quaid, Robert Duvall, 1994, 105 minut

Saj veste, kako vam novinarje prikazujejo v večini filmov. Vasim najljubšim junakom pod nos molijo kamere in mikrofone ter se sploh zelo nesramno obnašajo. Časopis pa nam zelo duhovito, življenjsko in proti konca že z do absurda karikirano farso pokaže drugo plat medalje, natančneje življenje novinarjev dnevnika The Sun. V ospredju je Henry (Keaton v svoji najboljši vlogi), ki živi za časopis in mora obenem posvečati pozornost se svoji noseči zeni, tudi novinarki Marthi (Tomei). V enem dnevu je cela redakcija soočena z lastnimi življenjskimi razpotoji in seveda poklicnimi dilemami, odločitvami med resnico in senzacionalnostjo. Medtem ko Henry in McDougal (Quaid) zagovarjata prvo, se Alicia (Close) odloča za slednje. Glavni urednik Bernie (Duvall) pa ima zaradi boleznih tako ali tako druge težave in prepusti odločitev o tem, ali je tokrat resnica v napoto dobri zgodbi.

(I. P.)

Srce in duše

Heart and Souls, komedija, Karantanija film d.o.o. Ljubljana, scenarij: Brent Maddock, S.S. Wilson, Gregory in Erik Hanson, režija: Ron Underwood, igrajo: Robert Downey Jr., Charles Grodin, Elisabeth Shue, Alfie Woodard, 1993, 99 minut

Neke noci v petdesetih letih v avtobusni nesreči umrejo poleg soferja natakarka Julia ((Kyra Sedgwick), ki ni čisto prepričana, ali naj se poroči s svojim fantom, mati treh otrok Penny (Woodard), knjižničar in nesojeni pevec Harrison (Grodin) ter tat Milo (Tom Sizemore), ki želi začeti ziveti posteno. Mrtve duše se priklenejo na telo novorojenčka Thomasa (Downey) in ga spremljajo, sprva kot Thomasu vidni in kasneje nevidni prijatelji. Potem ko jih ne vidi več, Thomas odraste v hladnokrvnega bacnika, ki nikoli ne dovoli, da bi na dan privrela njegova čustva. Niti svoji prijateljici Ann (Shue) jih ne pokaže. Kvartet simpatičnih dus spozna, da bi s Thomasovo pomočjo lahko nadoknadili vse, kar so v življenju zamudili in obenem pomagali tudi Thomasu, da najde pot nazaj do svojega srca. Topel in duovit film, kar lahko pač pričakujemo od režiserja, ki je posnel Mestne fante.

(I. P.)

Najbolje prodajane leposlovne knjige v izbranih slovenskih knjigarnah (v preteklem mesecu)

V poletnem času so priljubljeni predvsem lahkotni romani, tako je v Mariboru na vrhu lestvice roman **Anne Fine Madame Doubtfire**, po katerem je bila posneta tudi filmska uspešnica. Gre za tragično komedijo, ki prikazuje kako doživljajo otroci ločitev staršev. V Ljubljani je veliko zanimanje za roman **Kolos iz Maroussija**, v katerem **Henry Miller** piše o Grčiji, ki ga je prevzela s preprostostjo, neposrednostjo in zgodovinskim izročilom. Odmeven je tudi **Irski dnevnik Heinricha Bölla**, dobitnika Nobelove nagrade, ki je s svojim romaneskim opusom zaznamoval poveljno književnost. Zanj je značilen kritičen odnos do družbe in pozornost do posameznikovih stisk. Izhodišče za pričujoče delo so družinske počitnice, ki jih je preživljal na Irskem, tej otoski deželi številnih nasprotij in nestrpnosti, pa tudi miline. Prijetno poletno branje ponuja tudi lirčna pripoved **Mostovi Madisona**, ki govori o enkratni ljubezni med poročeno žensko in fotografom na amerškem podeželju.

Knjigarna zalozbe Obzorja, Gosposka 24, Maribor

1. Anne Fine: Madame Doubtfire, Colibri, 1994
2. James Welch: Ukani vrano, zalozba Obzorja Maribor, 1994
3. Barbara M. Gill: Umorci, Mladinska knjiga, 1995
4. Nancy Cato: Rjavi sladkor, zalozba Obzorja Maribor, 1995
5. Eileen Goudge: Vrt lazi, Mladinska knjiga, 1993

DZS d.d., Knjigarna Ljubljana (Plečnikova knjigarna), Subičeva 1

1. Berta Bojetu: Ptica hiša, Wieser, 1995
2. Slavko Krušnik: Smeš stoletij, Mladinska knjiga, 1995
3. Tone Percič: Izganjalec hudica, Cankarjeva zalozba, 1994
4. Heinrich Böll: Irski dnevnik, Cankarjeva zalozba, 1995
5. Henry Miller: Kolos iz Maroussija, Cankarjeva zalozba, 1995

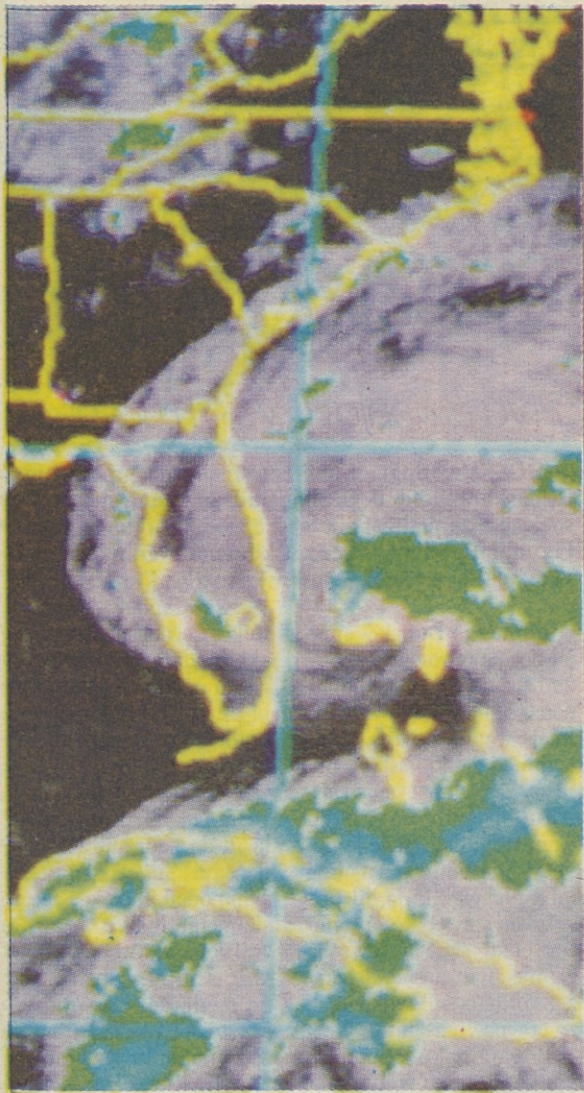
Knjigarna Konzorcij, Slovenska 29, Ljubljana

1. Henry Miller: Kolos iz Maroussija, Cankarjeva zalozba, 1995
2. Heinrich Böll: Irski dnevnik, Cankarjeva zalozba, 1995
3. Danil Harms: Zakon linca, Cankarjeva zalozba, 1995
4. John Steinbeck: Polentarska polica, Mladinska knjiga, 1995
5. Robert James Waller: Mostovi Madisona, Mladinska knjiga, 1995

Knjigarna Libris, Presernov trg 1, Ljubljana

1. Nancy Cato: Rjavi sladkor, zalozba Obzorja, 1995
2. Heinrich Böll: Irski dnevnik, Cankarjeva zalozba, 1995
3. Michael Crichton: Razkritje, DZS, 1995
4. Robert James Waller: Mostovi Madisona, Mladinska knjiga, 1995
5. Henry Miller: Kolos iz Maroussija, Cankarjeva zalozba, 1995

Pripravlja: Andreja Paljevč

Satelitski meteorološki posnetek tropske nevihte Erin, ko se je približala obalam Floride (Telefoto AP)

ZDA / TOKRAT JE BILO FLORIDI PRIZANESENO

Orkan Erin ni povzročil predvidenega razdejanja

Obalo je dosegel severno od Miamija in z manjšo močjo

MIAMI - Orkan Erin so ameriški meteorologi včeraj deklasirali v navadno tropsko nevihto, ker je nepricakovano izgubil moč in se bo vsak čas iznicil nad toplimi vodami Mehiskega zaliva. Kot so sporočili v centru za napovedovanje harikenov v Miamiju, je Erin spremenil smer in dosegel obalo Floride severneje od predvidene točke, in sicer pri Vero Beachu, 160 kilometrov severno od Miamija. Pri tem je izgubil dobršen del svoje moci, tako da je vrtincasti veter dosegel hitrost 110 kilometrov na uro, na odprtem morju je bila njegova hitrost kar 137 kilometrov na uro.

Skoda je bila minimalna, saj so ljudje računali na močnejši orkan in v

glavnem zadovoljivo utrdili svoje hiše, tako da se je porušila le ena s pločevino krita lesenitna hiša. Več skode je bilo na električni in telefonski napeljavi, ker je veter trgal zice in ruval drogove, najhuje pa so jo skupili reklamni napisi. Ljudje so bili seveda na varnem, saj so oblasti pravčasno sprožile preplah, tako da ne poročajo o žrtvah in ranjenih.

Ob vsem tem pa je treba poudariti, da je kljub deklasifikaciji v tropsko nevihto Erin povzročil minimalno škodo, ker je dosegel obalo na skoraj nenaseljenem območju. Večje nevšečnosti so na polotoku povzročali ne nalivi, saj je v nekaterih krajih v nekaj urah padlo tudi do 13 centimetrov

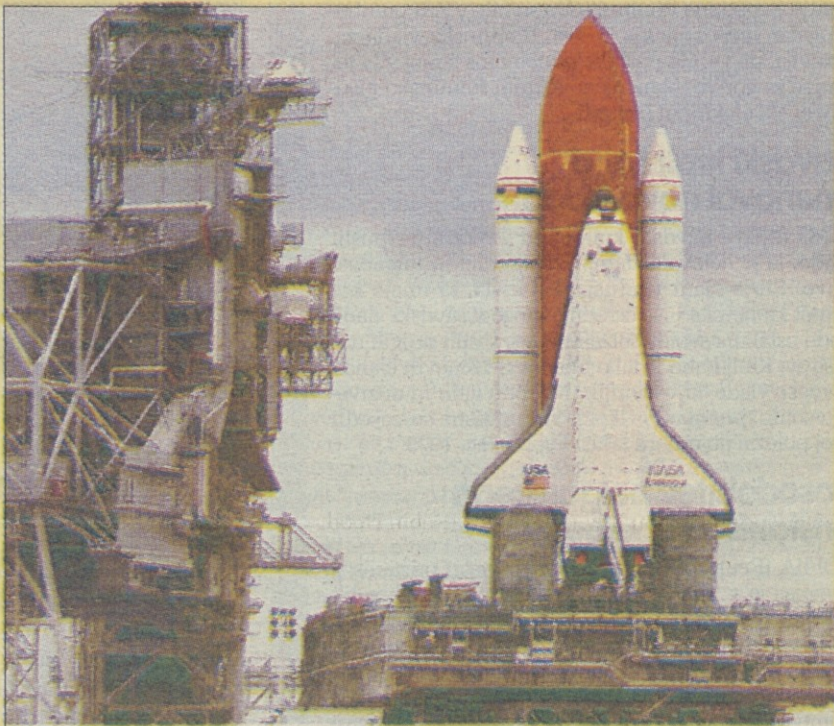
dežja. Iz predvidnosti so zabavišč Disney World v Orlando zaprli eno uro pred predvidenim rokom, tako da so lahko turisti odšli na varno v svoje hotele.

Floridi je bilo torej to-

krat prizaneseno. Ameriška meteorološka služba pa napoveduje, da bi lahko po prehodu tropske nevihte Erin v notranjosti Floride nastal vrtincasti vihar tornado. Vsekakor pa so meteoro-

logi zaskrbljeni, saj je bil Erin le prvi letošnji orkan, najhuji pa dosežejo Florido sredi avgusta. Prihodnji bo torej skoraj gotovo močnejši, tako da se Floridi obeta pravi orkanski avgust

Nevihtha zagodla tudi Edeavouru

MIAMI - V tropsko nevihto deklasiran orkan Erin pa ni povzročil samo predčasnega zaprtja zabavišča Disneyworld v Orlando, sprožil je tudi alarm na ameriskem vesoljskem izstrelisku Kennedy na Rtu Canaveral. Oporisice je nevihta le oplazila, ameriška vesoljska ustanova Nasa pa je zaradi previdnosti preselila vesoljski trajekt Endeavour s izstrelitvene rampe v

vzdrževalni hangar. Tu je bilo plovilo na varnem tudi v primeru, da bi Erin pokazal vse svoje zobe. Seveda bo ta premestitev skoraj gotovo povzročila nekajdnevno zamudo pri prihodnji izstrelitvi, ker je vnovično namescanje raketoplana na vzletno rampo zahteven in zamuden postopek

Na sliki (telefoto AP): Endeavour pred prihodom nevihte Erin.

V floridskem Jupitrsu sta se pogumneža podala kar k obali ob prehodu tropske nevihte Erin (Telefoto AP)

FRANCIJA / NOVI NAČINI ZA DOBER ZASLUŽEK

Trgovanje s psi je dobičkonosen posel...

V Bretaniji ne zmorejo ustaviti kraje psov

FRANCIJA - V Bretaniji so kinologi in društva za zascito zivali sprožili pravi alarm zaradi nenavadnega pojava. Na severo-zahodu Francije ze več mesecev izginjajo psi in pušcajo za seboj obupane lastnike, pristojne oblasti pa ne morejo narediti nicesar, kar bi lahko zaustavilo pojav.

Razsirile so se različne govorice o skupinah pasjih tatov, ki uporabljajo celo mamila za ugrabljanje in psice, ki se pojajo ter tako privabljajo samce.

Zrtve končajo navadno v raziskovalnih laboratorijih, kjer so pripravljene zanje placati tudi šest tisoč frankov. V najboljšem primeru jih odkupijo zasebniki, ki odštejejo za štirinožnega prijatelja tudi 25 tisoč frankov, če gre za izurjenega lovskega psa.

Društvo za zascito zivali meni, da predstavlja ilegalno trgovanje z ukradenimi psi (takoj za drogo in ukradenimi avtomobili) tretji najbolj dobičkonosen posel v Franciji, ka-

zni za krajo in preprodajo psov pa so zelo mile.

Tatovi imajo v objektivu prav vse vrste psov: od rodovniških primerkov do navadnih mešancev. Pred krajo ne zalezejo niti zaklenjena stanovanja in z ograjo zasciteni pesjaki. Obupani lastniki ne dosežejo nicesar celo s prijavo registrskih tablic vozil, v katerih izginjajo njihovi kučki.

Zandarji, ki so zasuti s pritozbami in prijavami, so uvedli preiskavo, ki sega celo do Italije, kjer so zelo cenjeni lovski psi. Zainteresirani kupci so jih pripravljene placati v zlatu, medtem ko jih izvor zivali cisto nič ne zanima.

Na francoskem trgu hišnih zivali ustvarijo za več milijonov frankov prometa. V Franciji zivi za zidovi hiš skoraj osem milijonov psov, tem sledijo macke in ptici v kletkah (sedem milijonov), 19 milijonov je rdečih ribic. Francozi pa imajo doma tudi kače, igvane, opice, leoparda, krokodile in celo sakale.

ITALIJA / POLETNE POLEMIKE

Tudi obale Caprija, sanjskega otoka slavnih in bogatih, so hudo onesnažene

CAPRI - Morje, ki obdaja italijanski otok Capri, luksuzno letovisce slavnih in bogatih, ni več tako cisto kot nekoč. Naravovarstvena skupina Legambiente je sporočila, da so preiskave, ki so jih izvedli njihovi znanstveniki, dokazale, da je voda v Neapeljskem zalivu in nekaterih plazah nekdanjega »Sanjskega otoka« celo desetkrat bolj onesnažena od tega, kar dovoljuje zakon. Obala Kampanije, dežele, katere glavno mesto je Neapelj, je med najbolj onesnaženimi na celotnem italijanskem polotoku.

Na Capriju, otoku rimskega cesarja Tiberija in Jacqueline Kennedy Onassis, se po-

blem onesnaženja polti se stopnjuje zaradi velikega števila turistov in neustreznih čistilnih naprav. Kljub temu zupan Caprija trdovratno vztraja, da je voda letos cista kot se nikoli, turistična sezona pa boljša kot kdajkoli prej. Otokska ekonomija namreč skoraj v celoti sloni na turizmu in je torej razumljivo, da občinska uprava ne želi razburjati turistov.

Zal pa je neizpodbitno, da je Sredozemlje eno najbolj onesnaženih morij našega planeta. Sklad za varstvo narave je zaradi tega predlagalo, naj vsak turist na obisku na tem območju prispeva dolar, denar pa bi namenili čiščenju morja.

NOVICE

Hugha Granta verjetno ne bo na premiero

LONDON - Angleški igralec Hugh Grant se verjetno ne bo pojavil na skorajšnji premieri svojega najnovejšega filma, ker se je Divine Brown, prosti-tutka, s katero so ju pretekli mesec aretirali v Los Angelesu - odločila, da si bo zagotovo prišla ogledat omenjeni film.

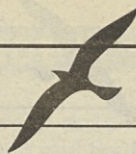
V filmu igra Grant vlogo geometra, ki nagaja vascanom neke vasice v Walesu s neutrudnim ponavljanjem, da je njihova gora v bistvu le hribček.

Sterilizirani je zaplodil otroka, zdravnik pa bo plačeval preživnino

BON - Neki mozakar se je odločil, da se bo dal sterilizirati in s tem dokončno rešil problem nactovanja družine, potem ko mu je žena povila že pet otrok. Vendar se kirurški poseg ni posrecil najbolje, ker sta zakonca kmalu ugotovila, da bosta v kratkem dobila se sestega otročka. Sodisce je odločilo, da bo moral kirurg, kateremu se je »zalomil« poseg, v prihodnje placevati preživnino za dojenčka, poleg tega pa bo odstel tudi bajne denarce za odškodnino svojemu pacientu.

Barbika odslej tudi v oxfordskem slovarju

LONDON - Po vsem svetu znana mladenka - igracka, s popolno oblikovanim telesom in zlatimi lasmi, je nasla svoj prostor tudi v prestižnem slovarju »Oxford Dictionary«. Vendar pa ima ta cast tudi drugo plat medalje, ki bo zagotovo vzbudila negotovanje pri strastnih obozevalcih te dolgonogete pravolaske. Definicija za Barbic se namreč glasi: »privlačna mlada zenska, brez znacaja oziroma pasivna.«

NOVICE

Petindvajset milijonov ecujev za Ruando in Burundi

BRUSELJ (dpa) - Evropska unija je odobrila 25 milijonov ecujev za človekoljubno pomoč Ruandi in Burundiju. Evropska komisija je včeraj sporočila, da bodo ta sredstva nakazali Visokemu komisariatu za begunce ZN in Mednarodnemu redečemu krizu. S tem zeli EU v Ruandi omogočiti povratek 2, 3 miliona beguncev, ki so lani pobegnili pred pokoli. V Burundiju pa naj bi znova vzpostavili javni red, ki bo spet omogočil normalno življenje prebivalcev. Skupno je EU temu območju namenila že 260 milijonov ecujev.

Tihotapljenje goriva iz Romunije v ZRJ

BUKARESTA - Romunski zunanji minister je zanimal obtoževanja lokalnih medijev, da je Romunija dovolila natočiti v potniška letala ZRJ več goriva, kot pa je dovoljeno in s tem kršila embargo Združenih narodov. »Romunija je vedno spoštovala sankcije ZN zoper nekdanjo Jugoslavijo,« je na tiskovni konferenci dejal Mircea Geoana, tiskovni predstavnik ministrstva. Zavrnil je novico, ki jo je objavil časnik Svobodna Romunija, da naj bi v letala JAT za 25-minutni polet iz Temišvara do Beograda namesto petih ton goriva, kolikor jih za takšno pot potrebujejo, natočili 22 ton goriva. JAT je po 28-mesečnem embargu s strani ZN oktobra 1994 ponovno vzpostavil mednarodne letalske povezave. Tudi prejšnji teden je romunska vlada ostro nasprotovala trditvi Svobodne Romunije, da so bile v ZRJ pretihotapljenе večje količine goriva. Romunska vlada zagotavlja, da je bila pošiljka odobrena s strani ZN ter da gre za gorivo, namenjeno skupni romunsko-jugoslovanski električni centrali.

Savdski kralj Fahd imenoval novo vlado

RIAD (dpa) - Savdski kralj Fahd je včeraj razpustil vlado, ki je delovala zadnjih dvajset let in imenoval novo. Stirje člani vladnega kabineta, ki imajo kot principi kraljevske hiše osrednjo vlogo v savdski vladi, bodo ostali na svojih polžajih poleg šestih drugih ministrov. Kralj Fahd je tako imenoval 16 novih članov savdske vlade, ki v zadnjih dvajsetih letih ni doživela večjih sprememb. Skoraj vsi ministri so zasedli svoj položaj po umoru kralja Fejzala leta 1975.

Posodobitev bolgarskega pristanišča Bourgas

SOFIJA (Reuters) - Bolgarsko črnomoško pristanišče Bourgas je v prvi polovici tega leta zabeležilo velik dobiček v višini približno 1, 5 miliona dolarjev, zato se je vodstvo pristanišča odločilo, da bo v kratkem vložilo 450 milijonov dolarjev v izgradnjo starih novih luskih terminalov. Denar si bo luka zagotovila s pomočjo bančnih posojil in javnega razpisa. Bolgari načrtujejo, da bodo novi terminali zgrajeni do leta 2000, obenem pa želijo poleg terminalov zgraditi se naftovod, ki bo teklo od Bourgasa do grškega pristanišča Aleksandropolis. Podjeten bolgarski projekt je pravzaprav posledica meddržavnega sporazuma Grčije, Rusije in Bolgarije, njegov pglaviti cilj pa je lažja dostava ruske nafte na evropski trg prek Grčije. Bolgari računajo, da bo imela luka Bourgas po končani posodobitvi veliko večje zmogljivosti pretovornega karga in surove nafte. Tako bo na leto to bolgarsko pristanišče pretovorilo 60 milijonov ton ladijskega tovora in 30 milijonov ton nafte.

Ruska in čečenska dekleta lahko v Groznem spet veselo kramljajo (Telefoto: AP)

BLIŽNJI VZHOD / DRŽAVLJANSKA NEPOKORŠČINA NA ZAHODNEM BREGU

Premier Rabin grozi naseljencem

JERUZALEM, BEJRUT (dpa) - Izraelski premier Jicak Rabin je včeraj obsodil akcije zidovskih naseljencev na Zahodnem bregu in zanikal, da so pogajanja med židovsko državo in Palestinci, ki potekajo v južnoizraelskem mestu Eilat, spet zasla v slepo ulico.

Rabin je na seji vlade naseljence obtožil, da širijo lazi in da država Izraelcem na Zahodnem bregu se vedno zagotavlja popolno varnost. »Gre za manjšino, ki poskuša zanetiti nov razdor med Židi in Arabci, ker ni pripravljena

sprejeti odločitve večine. To je dokazala tudi z akcijami proti policiji in vojski,« je dejal Rabin. Premier je naseljencem vnovič zagrozil z uvedbo posebnih pravnih ukrepov v primeru gradnje novih naselij, ki jih vlada ni pred-

hodno odobrila. Premieru se je pridružil tudi zunanji minister Simon Peres, ki je naseljence obtožil, da poskušajo demokratični sistem Izraela spremeniti v anarhijo.

Včeraj zjutraj je izraelska vojska razgnala se zadnjo skupino naseljencev, ki so v protest proti siritvi palestinske avtonomije zasedli hrib Dagan na Zahodnem bregu. Približno sto naseljencev je vojska za

kratek čas priprla. Vendar so naseljenci napovedali nove akcije »državlanske nepokorščine«.

Izraelsko letalstvo pa je včeraj napadlo položaje skrajne palestinske organizacije »Ljudska fronta za osvoboditev Palestine - Vrhovno poveljstvo Ahmed Dsibril (PFLP-GC)« na jugu Libanona oziroma v okolici gorske vasi Sultan Jacub, ki leži v zahodnem delu doline Beka na sir-

ske-libanonski meji in je pod nadzorom sirske vojske. Po podatkih libanonskega radia so izraelska letala na položaje upornikov izstrelila 15 raket, pri tem pa naj bi bila ranjena samo dva upornika. Abu al Fida, tiskovni predstavnik PFLP-GC, je po napadu izjavil, da se bo njegova organizacija se naprej borila proti Židom, vse dokler izraelska vojska ne bo zapustila južnega Libanona.

VELIKA BRITANIJA / ORGANIZIRANI KRIMINAL

Strah pred nepridipravi z Vzhoda

Gangsterji so se osredotočili na pranje denarja in ponarejanje listin

LONDON (Reuters) - Po poročilu parlamentarnega odbora za notranje zadeve se Velika Britanija sooča z grozno po naraščanju organiziranega kriminala, se posebno s pranjem denarja v nekdanjih državah vzhodnega bloka. Čeprav je zelo malo dokazov o tem, da bi gangsterji iz vzhodne Evrope in nekdanje Sovjetske zveze neposredno delovali v Veliki Britaniji, naj bi hitrost, s katero le-ti ustanavljajo svoja središča v Nemčiji, služila kot opozorilo, je se porocal odbor.

»Čeprav je raven organiziranega kriminala v Veliki Britaniji nizja kot v nekaterih drugih državah, je njegovo naraščanje očitno. Največji tovrstni problem v današnjem času predstavljajo naraščajoče in organizirane kriminalne dejavnosti v državah nekdanjega komunističnega bloka,« so dejali člani parlamenta. Obenem so navedli ocene nemške obveševalne službe, po kateri naj bi na ozemlju nekdanje Sovjetske zveze delovalo približno stiri tisoč gangsterskih skupin, ukvarjale pa naj bi se s preprodajo droge, krajo avtomobilov, ilegalnim priseljevanjem in organizirano prostitucijo. Njihovo delovanje je povzročilo povečanje goljufij in nasilnega kriminala

v Nemčiji. Nasprotno je v Veliki Britaniji zaradi visoko razvitih finančnih institucij največji vpliv organiziranega kriminala zaznati na področju gospodarstva, vključno s ponarejanjem listin in pranjem denarja. Po poročilu britanske Narodne kriminalnoobveševalne službe (NCIS) je bilo leta 1993 dvesto primerov pranja denarja, ki so bili povezani z ruskimi viri, to pa predstavlja le del pretoka denarja, ki v državo priteka po nelegalni poti. V poročilu ocenjujejo, da letne vsote pri pranju denarja znašajo med 2,5 in stiri milijardi funtov (stiri do 6,4 milijarde ameriških dolarjev).

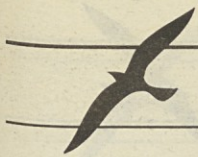
Po mnenju NCIS Velika Britanija se lahko zavre rast

organiziranega kriminala, za zdaj je namreč ta se obvladljiva, seveda pa bodo morali ustrezno ukrepati. Člani parlamenta so zato predlagali številne zmerne ukrepe s katerimi bi izboljšali delovanje obveševalnih služb in uradnih organov, vendar opozarjajo, da bi bili v primeru nadaljnje rasti organiziranega kriminala potrebni še ostrejši ukrepi. Ker razpečevanje drog predstavlja zelo velik delež v kriminalni dejavnosti - po mnenju nekaterih policijskih uslužbencev kar med 50 in 60 odstotki - so člani parlamenta ostro nasprotovali legalizaciji mehkkih drog.

»Z legalizacijo uživanja in razpečevanja indijske kopolje bi predvsem mladi ljudje dobili napacno predstavo o škodljivosti uživanja drog, ki bi se močno razširilo, kar bi škodilo posameznikom in celotni družbi, po drugi strani pa bi bili s tem legalizirani tudi dobički razpečevalcev drog,« je se receno v poročilu.

Izraelska vojska je včeraj z barikad pregnala še zadnje židovske naseljence (Telefoto: AP)

VOJNA NA TLEH NEKDANJE JUGOSLAVIJE

Bihać bo odločil

SARAJEVO (Reuter, dpa) - Enote hrvaske vojske so včeraj nadaljevale ofenzivo v zahodni Bosni, s katero želijo odrezati krajinke Srbe od njihovih bosanskih rojakov. Obstreljevali so vas Strmico, nekaj izstrelkov pa so usmerili tudi na Drvar in pri tem ubili dva srbska vojaka, 12 pa je bilo ranjenih.

Takoj zatem so Srbi začeli obstreljevati Gospić in na Hrvate pred Bihaćem poslali bojno letalo kninskih upornikov. Natova opazovalna letala so pilota posvarila, naj se takoj vrne na matično letališče Udbin na Hrvaskem, vendar ne vedo, ali je to tudi v resnici storil. Srbi se naprej ostajajo v bihaski enklavi, ki je ključnega pomena za združitve srbskih paradržav na Hrvaskem in v Bosni. Bihać skušajo rešiti prodirajoče enote Hrvatov, ki se bodo kmalu združile z muslimanskimi branilci enklav. Zascito je obljubil tudi Nato, potem ko so Srbi prejšnji teden zavzeli »varovani območje« Srebrenico in Zepo. Pripadniki človekoljubnih organizacij se naprej skušajo odkriti, kam je izginilo večje število beguncev iz teh enklav. Tiskovni predstavnik ZN Aleksander Ivanko in dve sto modrih celad, ki so se včeraj umkanili iz Zepe, trdijo, da so prebežali v sosednjo Srbijo, preživeli begunci pa, da so jih agresorji pobili. Včerajšnji spopadi sprtih strani so se začeli takoj, ko je generalni sekretar Združenih narodov Butros Gali posvaril hrvasko vlado pred možnimi posledicami splošnega spopada na tleh nekdanje Jugoslavije. »Podatki, ki sem jih dobil, ka-

zejo, da je vojna neizogibna. Če se bo to v resnici zgodilo, bodo človeške in materialne žrtve ogromne,« je izjavil Gali.

Posvet vojaškega vodstva krajskih Srbov v Strmici (Telefoto: AP)

Na krovu ameriške letalonosilke Roosevelt (Telefoto: AP)

KOMENTAR

Z oborožitvijo Bosne nad lažnive pacifiste

Ameriški kongres je končno prestopil psihološko mejo, ki bosanski vladi preperečuje, da bi se lahko vsaj približno enakopravno branila pred Srbi. Prejšnji teden je ukrepal senat, zdaj pa je tudi predstavniški dom sprejel zakon, ki predsedniku ZDA ukazuje koncanje ameriškega sodelovanja pri embargu OZN na prodajo orožja Bosni.

Tanki in minometalci se ne bodo takoj preplavili Bosne. Predsednik Clinton ima deset dni časa za veto, ki ga je obljubil že pred časom, nato pa čaka kongres se eno dvotretjinsko glasovanje za preglasitev* predsednikovega veta. Washington bi se s tem vojsko vmesal v balkanski spor, 25 tisoč ameriških vojakov pa bi se spremenilo v cilje za srbske napade. Če bodo kongresniki kljub tem opozorilom vztrajali pri koncanju očitne krivice, ki namesto že zdavnaj odlično oboroženih srbskih napadalcev kaznuje muslimanske (ter prej slovenske in hrvaske) žrtve agresije, bo lahko predsednik Clinton se vedno zavlačeval do zavarovanja ali umika modrih celad. Kljub tem varovalkam pa je odločitev ameriškega kongresa izjemnega pomena. Države članice zveze Nato so tudi zaradi ameriških zakonodajalcev zagrožile s povračilnimi akcijami, če bodo Srbi sprožili vojsko ofenzivo za zavzetje Gorazda, Tuzle, Bihaća ali Sarajeva. Obljube generala Mladića, da bo jeseni vkorakal v Gorazde in Sarajevo, najbrz ne bi zadostovale niti za groznje, kaj sele za akcijo.

Če bodo ameriški zakonodajalci vztrajali pri svojem prepričanju, da je dosedanja zahodna politika v Bosni navedna sramota in jo je zato treba spremeniti, bodo morda sčasoma spremenili tudi psihološko podobo balkanskih vojn v zahodnem ogledalu. V starih letih vojn na dediščino Titove Jugoslavije je doslej Zahod namesto argumentov pravice poslušal predvsem svoje strahove. Celotno ksenofobno pravico v Bosni, ki ga lahko primerjamo z dejanji nacistične Nemčije, ni zadostovalo za vojsko akcijo, kakršno so zlahko izvedli za obrambo svojih gospodarskih interesov v Arabsko-perzijskem zalivu. Nemški esejist Peter Schneider je v novem »Obtožujem!« zapisal, da je bila vsa dosedanja politika v Bosni namenjena opazovalcem, torej Zahodu samemu. Mirovne sile ZN, otrok zahodne politike, so zato postale sredstvo srbske agresije. Ker je njihova edina naloga, da opazujejo, je četa modrih celad sredi julija v Potarici pač opazovala, kako so srbski vojaki pred njihovimi očmi posilili nemočno žensko, ki se je k njim zatekla po pomoč. Če so srbske grozote vendarle prehude za televizijske gledalce med sprehajanjem od ekrana k hladilniku, zahodni voditelji malo porožljajo z orožjem, nato pa spet ponovijo pridige o nujnosti »politične rešitve« - predvsem zato, da bi pacifizirali svoje državljane, ne Srbov. Vsaj ameriška javnost pa zagotovo ni tako prestrašena kot njen predsednik.

Ameriški kongres zdaj obljublja drugačno razumevanje balkanskih vojn, takšno, ki namesto ciničnega govorčenja o »miroljubnem reševanju sporov« razume, da je treba najprej poraziti srbsko vojsko ali vsaj zmanjšati njeno moč. Če bodo vztrajali pri svojem, bodo morda končno pometli z lažmi o starodavnem sporu in medsebojnem pobijanju plemen, ki iz civiliziranemu svetu nedoumljivih razlogov ne znajo početi nič drugega. Pravica žrtev do obrambe spremeni jezik, s katerim je zahod doslej opravičeval svojo negibnost pri ustavljanju srbskega fasizma. **Barbara Kramžar**

HRVAŠKA / PRED POGAJANJI S KNINOM

Zagreb nikogar ne bo več prosil, v Ženevi bo zahteval

ZAGREB - Vojna ali mir, vojska opcija ali mirna integracija uporniskih Srbov na Hrvaskem bo osrednja tema pogovorov med hrvaskimi oblastmi in uporniskimi Srbi danes v Ženevi. »Hrvaska bo zahtevala in ne prosila,« je začetek pogajanj v Ženevi napovedal hrvaski radio, pri tem pa opozoril na moč hrvaske vojske in na dejstvo, da je končna odločitev v rokah uporniskih Srbov. Če bodo naredili napako, bo Zagreb uporabil vojsko, je se sporočil radio.

Po besedah Christopherja Gunnessa, tiskovnega predstavnika ZN v Zagrebu, je hrvaska vojska na razmejitveni črti med Hrvasko in Krajino namestila približno sto tisoč vojakov, uporniški Srbi pa približno 50 tisoč borcev. Po nekaterih neuradnih podatkih je na Hrvaskem trenutno v pripravljenosti približno 250 tisoč vojakov. ZN menijo, da lahko pride do spopada vsak trenutek, saj so na tem območju v zadnjih dneh zabeležili več incidentov.

Kaj bodo na pogovori v Ženevi zahtevali Hrvati in kaj Srbi?

KNIN: Uporniški Srbi nočejo priznati hrvaske oblasti. Obdržati želijo visoko stopnjo politične avtonomije in pravico do odcepitve. S Hrvasko želijo urediti samo gospodarska vprašanja, medtem ko so bila politična vprašanja zanje rešena že z oblikovanjem Krajine.

Srbi zdaj poskušajo pridobiti čas in preusmeriti pozor-

nost sveta na morebitni hrvaski vojaški poseg ter ga prikazati kot agresijo na Krajino. Za hrvaske Srbe je najbolj obremenjujoča izjava Veljka Kneževića, veleposlanika ZR Jugoslavije v Zagrebu, ki je dejal, da morajo biti Srbi iz Krajine lojalni hrvaskim oblastem, kar pomeni, da je Beograd zavrnil pomoč Kninu.

ZAGREB: Hrvati od Srbov zahtevajo, da v roku 24 ur sprostijo vse komunikacijske povezave, predvsem železniško progo Zagreb-Knin-Split in odprejo naftovod. Zagreb tudi zahteva, da se Srbi nemudoma opredelijo za mirno integracijo s Hrvasko in priznajo hrvasko ustavo. V nasprotnem primeru bodo sami odgovorni za vojno in napad hrvaske vojske. Hrvaska ima tokrat nekaj prednosti, kamor sodijo srbski napad na Bihać, splitski sporazum med Tudmanom in Izetbegovićem ter splošno mnenje sveta, da je treba Srbe končno zaustaviti.

Darko Pavčić

INTERVJU

Mazowiecki svari Evropejce

Tadeusz Mazowiecki, nekdanji predsednik poljske vlade, je v zadnjih tednih vzbudil pozornost svetovne javnosti: svoje naloge posebnega odposlanca ZN za človekove pravice na območju nakdanje Jugoslavije ne more več izpolnjevati, ker Združeni narodi brezdelno opazujejo agresijo bosanskih Srbov. Z Mazowieckim se je pogovarjala dopisnica časopisa Frankfurter Rundschau Edith Heller.

Gospod Mazowiecki, na čem je temeljilo vaše delo na območju nekdanje Jugoslavije?

Bil sem eden od približno dveh ducatov pose-

bnih odposlancev komisije za človekove pravice pri ZN, podobnih tistim, ki so bili poslani tudi v Irak, Iran ali Afganistan. Pooblaščen sem bil za sestavljanje poročil in oblikovanje priporočil - in to neodvisno od birokratskega aparata ZN. Doslej sem spisal 17 poročil, naslednji teden pa bom oddal osemnajsto. Uspelo mi je uvesti tudi novost: posebni odposlanec lahko odsele v skromnem obsegu zaposli sodelavce, ki nato na terenu skrbijo za »opazovanje človekovih pravic.«

Toda težave te ustanove so v tem, da nikomur ni treba upoštevati naših priporočil. Formalno so priporočila namenjena komisiji za človekove pravice. Toda dejanski naslovnik, ki bi lahko priporočila v zvezi z Bosno tudi uresničil, je Varnostni svet ZN, ki pa ni obvezan niti, da mi odgovori. Tudi na mednarodno konferenco o Bosni v Londonu me niso povabili. Tako sem dobil občutek, da delam v brezračnem prostoru. Upam, da države članice komisi-

je ZN za človekove pravice po mojem odstopu ne bodo razmisljale le o mojem nasledniku, temveč bodo razmislile tudi o smislu te ustanove. Po mojem mnenju so pooblastila posebnega odposlanca v državah, kjer vlada mir, zadostna - če pa je vojna, so pooblastila popolnoma nezadostna.

Zakaj ste prav v tem trenutku odstopili? Ali je bilo to, kar ste videli in doživeli ob svojem zadnjem obisku v begunskem taborišču v Tuzli hujše kot vsa doživetja v zadnjih treh letih?

Razsežnost eksodusu iz Srebrenice in poročila o zločinih in grozodejstvih so me sokirala, čeprav sem o podobnih zločinih poročal že na začetku svojega dela. Toda najhujše je bilo zame to, kako se je mednarodna skupnost odzvala na trpljenje ljudi iz Zepe in Srebrenice.

Katere napake so po vašem mnenju storili zahodni politiki?

Bila je cela vrsta napak. Napadno je bilo priznanje Slovenije in Hrvaske, saj bi se morala

mednarodna skupnost že na začetku zavzeti za celostno rešitev jugoslovanskega problema in podpreti radikalno zaščito manjšin v novo nastalih republikah. To gotovo ne bi bila lahka naloga, toda treba bi bilo vsaj poskusiti.

Naslednja napaka je bilo pomanjkanje podpore za demokratične sile v Srbiji. Če Miloševiću in Karadžiću ne bi uspelo prepričati prebivalstva, da gre za svetovno zaroto proti Srbiji, bi bil današnji položaj povsem drugačen.

Napadna je po mojem mnenju tudi taktika pogajanj, ki se sploh ne ujema s postkomunistično miselnostjo nekaterih državnikov. Današnja pogajalska taktika - sinonim zanjo je Jasusi Akasi - temelji na nenehnem »sprejemanju zaključenih dejstev«. Taktika bosanskih Srbov pa temelji na tem, da meje, ki jih določi mednarodna skupnost, nikoli ne prekoračijo popolnoma, temveč naredijo le pol koraka. Radovan Karadžić naredi le pol koraka - mednarodna sku-

pnost pa nato pravi: glejte, saj je le napol prekršil dogovor, dajmo to sprejeti in se pogajati naprej.

Kaj mednarodni skupnosti zdaj se preostane?

Nemudoma se mora koncati ta mednarodni koncert različnih stališč in predlogov, ki imajo vsi podoben cilj: ukrepati čim manj. Tiste države, ki lahko resno vplivajo na svetovno politiko, imajo tudi posebno odgovornost; s tem mislim na ZDA in vodilne evropske države. Danes smo prišli do točke, ko lahko majhen politik, kot je Karadžić, vsemu svetu vsiljuje svoje odločitve. Te besede spravim težko iz svojih ust, saj sem imel nalogo, da na obeh straneh preverjam spoštovanje človekovih pravic. Toda ne smemo pozabiti, da obstaja napadelec in žrtev. Kljub temu Varnostni svet ZN ni poskušal zares preprečiti oboroževanja bosanskih Srbov s strani Beograda. Ne morem verjeti niti tega, da tako močnega mehanizem kot Nato ne more zavarovati mesta, kot je Srebrenica.

NOVICE

Bombni napad skrajnežev v Aziriji

PARIZ (Reuter, telefoto: AP) - V blizini policijske postaje v alžirskem mestu Ouled Mousa je včeraj eksplodirala bomba-avto in ubila eno osebo, petnajst ljudi pa je bilo ranjenih. Kot poročajo alžirski časniki, so napad izvedli islamski skrajneži gotovo iz masčevanja, saj je alžirska vojska v nedeljo po več bombnih napadih po vsej državi napadla tudi njihovo skrivališče v Casbahu, starem delu glavnega mesta. V napadu je bilo ubitih trinajst upornikov. V sedmih bombnih napadih skrajnežev, tri so izvedli v prestolnici, je življenje izgubilo pet ljudi, več kot deset je bilo ranjenih. Od leta 1992, ko so alžirske oblasti razveljavile rezultate splošnih volitev, na katerih bi zmagali fundamentalisti, je bilo v nasilnih akcijah upornikov in varnostnih sil ubitih že več kot 40 tisoč ljudi.

Spor med Francijo in Avstralijo se zaostrojuje

PARIZ, CANBERRA (dpa) - Francija in Avstralija v sporu glede francoskih jedrskih poskusov se vedno ne odstopata od svojih stališč. Francija je izrazila domnevo, da so v ozadju teh prostestov v resnici »geopolitični in ekonomski razlogi«. Predstavniki francoske vlade Francois Baroin je namreč včeraj v Parizu izjavil: »Navzočnost Francije na tem območju moti številne države južnega Pacifika.« Avstralski premier Paul Keating pa je izrazil zadovoljstvo nad tem, da so Francozi svojega veleposlanika poklicali na posvetovalno v Pariz: »Očitno je avstralski protest zalegal tudi v Franciji.« Po navedbah francoskega zunanjega ministristva so veleposlanika Dominiqua Gerarda odpoklicali »za nedoločen čas«.

Iskanje storilcev bombnega napada v Parizu se nadaljuje

PARIZ (dpa) - Dober teden po bombnem napadu na postajo pariške podzemne železnice Saint-Michel francoske varnostne oblasti še nimajo nobenih oprijemljivih podatkov o morebitnih storilcih. Notranji minister Jean-Louis Debre je včeraj potrdil, da razstrelivo, ki je bilo uporabljeno v atentatu, se ni dokončno analizirano. Po mnenju francoske policije so bili v napad najverjetneje vpleteni islamski skrajneži. Policija je aretirala tudi nekega Tunizijca, ki je imel pri sebi dokumente o islamskih skrajnežih in navodila za izdelavo bomb. Po večurnem zaslišanju so ga izpustili v torek zvečer. V zadnjih sedmih dneh je francoska policija preverila 80 tisoč oseb, v zadnjih 24 urah pa se 4.147 oseb samo na območju Pariza.

JUGOVZHODNA AZIJA

Hitreje do proste trgovine

Sodelovali bodo tudi Kitajci

BANDAR SERI BEGAVAN (Reuter) - Južnoazijski poslovneži so včeraj z zadovoljstvom sprejeli predlog o pospešenem ustanavljanju območja proste trgovine Združenja južnoazijskih držav (ASEAN), hkrati pa poudarili, da utegnejo nekateri gospodarski sektorji zavirati proces predca-snega odpiranja mej.

Zadnji dan ministrskega vrha držav članic Aseana je Brunej predlagal, naj bi medsebojne carinske stopnje zmanjšali pod pet odstotkov že do leta 2000, tri leta pred dogovorjenim rokom. »Iniciativa je dobrodo-

šla,« je izjavil vodja tajske delegacije Narongčaj Akarasi na tiskovni konferenci po srečanju in napovedal, da bodo pogovore o carinskih stopnjah nadaljevali azijski poslovneži 10. decembra v Bangkoku. »Mora-

Avstralski zunanji minister Garth Evans je ostro obsodil francosko jedrsko odločitev (Telefoto: AP)

li bomo dobro razmisliti,« je izjavil voditelj filipinske delegacije Jose Concepcion, ki ga skrbi predvseme domači kmetijski sektor. »Nekatere države so morda pripravljene,

ne, druge ne. Če carine zmanjšamo na tri odstotke, je z našim kmetijstvom konec.« Tudi če se bodo države Aseana odločile za predčasno odpravo carin, to ne bo veljalo za najmlajšo članico združenja - Vietnam, ki bo pogoje za pristop območju proste trgovine v najboljsem primeru izpolnil se-le leta 2006.

Predstavniki južnoazijskih držav so vrhunsko srečanje izkoristili za obsodbo napovedanih francoskih jedrskih poskusov v južnem Pacifiku. Devetnajstčlanski regionalni forum Aseana (-ARF), ključni varnostni mehanizem v Aziji, je pozval k zaustavitvi jedrskih testiranj, vendar pa je Evropska unija - ena izmed tako imenovanih članic v dialogu - zahtevo zavrnila. Španski zunanji minister Javier Solana je na tiskovni konferenci po konferenci ARF povedal, da mednarodna skupnost pač se nima zakonsko obvezujoče deklaracije, ki bi preprečevala podzemne jedrske poskuse. Najostreje je Pariz znova obsodila Avstralijo. »Izjemno zaskrbljeni smo zaradi nadaljevanja jedrskih poskusov, ki bodo imeli nepopravljive posledice za nesirjenje atomskega orožja in jedrsko razoroževanje sveta,« je izjavil avstralski zunanji minister Gareth Evans.

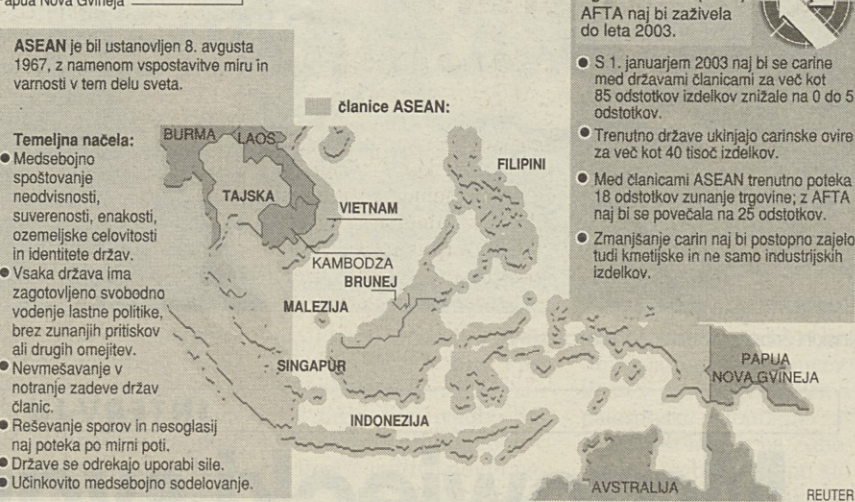
Srečanja v Bruneju se je udeležil tudi ameriški državni sekretar Warren Christopher, ki je izrazil obzalo-

nje zaradi kitajske in francoske odločitve o obnovitvi jedrskih poskusov. »Vnovič pozivam na moratorij za jedrske poskuse,« je izjavil in dodal, da bo Washington zagotovo sodeloval na pogajanjih pri podpisu Pogodbe o prepovedi jedrskih poskusov prihodnje leto. Christopher se je obenem sesel tudi s kitajskim zunanjim ministrom Qian Qichenom, s katerim sta skusala popraviti odnose med državama. Ti so se ohladili po tem, ko je junija Washington obiskal tajvanski predsednik Lee Teng-hui in ko je Peking prejšnji mesec aretiriral znanega ameriškega borca za človekove pravice Harryja Wuja.

Qichen je v Bandar Seri Begavan dopotoval predvsem zaradi spora v zvezi z otočjem Spratly južnem Kitajskem morju, za katerega se potegujejo skoraj vse okoliške države. Otočje je sicer nenaseljeno, vendar pa skriva bogate zaloge nafte, zato Kitajska doslej sploh ni želela slišati o tem, da bi lahko spadalo tudi pod suverenost Tajvana, Bruneja, Malezije ali Filipinov. Vendar pa je Qichen včeraj izrazil pripravljenost, da bi spor rešili na temelju mednarodnega prava. Politični analitiki menijo, da Peking, ki ima sicer »izključno zgodovinsko pravico« do otočja, ne želi zaostrovati odnosov s sosedami v trenutku, ko so odnosi z Združenimi državami na tako nizki ravni.

PREDSTAVITEV ORGANIZACIJE ASEAN

Letni ministrski vrh držav članic Zveze držav jugovzhodne Azije (ASEAN) je eden najpomembnejših forumov te regionalne organizacije. Na tokratnem zasedanju v brunejskem Bandar Seri Begawanu je bil med članice sprejet Vietnam, ki je bil zadnjih dvajset let izključen iz azijskih integracijskih procesov.

ASEAN je bil ustanovljen 8. avgusta 1967, z namenom vzpostavitve miru in varnosti v tem delu sveta.

Temeljna načela:

- Medsebojno spoštovanje neodvisnosti, suverenosti, enakosti, ozemeljske celovitosti in identitete držav.
- Vsaka država ima zagotovljeno svobodno vodenje lastne politike, brez zunanjih pritiskov ali drugih omejitev.
- Nemešavanje v notranje zadeve držav članic.
- Reševanje sporov in nesoglasij naj poteka po mirni poti.
- Države se odrekajo uporabi sile.
- Učinkovito medsebojno sodelovanje.

Območje proste trgovine ASEAN (AFTA): AFTA naj bi začela do leta 2003.

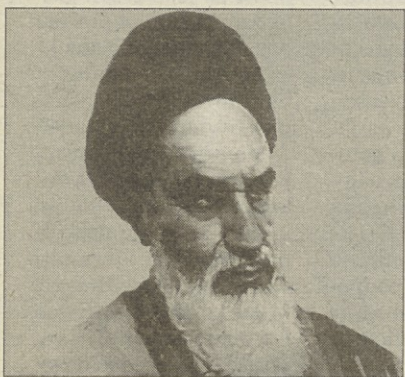
- S 1. januarjem 2003 naj bi se carine med državami članicami za več kot 85 odstotkov izdelkov znižale na 0 do 5 odstotkov.
- Trenutno države uklinajo carinske ovire za več kot 40 tisoč izdelkov.
- Med članicami ASEAN trenutno poteka 18 odstotkov zunanje trgovine; z AFTA naj bi se povečala na 25 odstotkov.
- Zmanjšanje carin naj bi postopno zajelo tudi kmetijske in ne samo industrijske izdelke.

REUTER

FELJTON

Smehek v deželi mule

Življenje v Iranu šestnajst let po islamski revoluciji (2)

Revolucija je sprožila gigantski proces socialnega preslojevanja, prerazporeditve, prerazdelitve. V upravnih in ministrstvih, na najvišjih mestih v politiki in gospodarstvu sedijo praviloma ljudje, ki izhajajo iz preprostih, pogosto zelo preprostih razmer. Tisocletja dolgo so usodo podeželja vodili aristokracija, finančna elita in iranska buržoazija - zdaj so na vrsti drugi, zdaj je na vrsti ljudstvo, točneje ljudje iz ljudstva. Naceloma je to pravilno, ustrezno in proti temu ne moremo ugovarjati, če ne bi ti »ljudski predstavniki« iz ciste ignorance naredili toliko napak.

Med izkušnje z moje poti v Iran spada tudi to, da sem v predsobah državnih sekretarjev in vodij oddelkov pogosto izvedel več o resničnosti dežele kot pa v njihovih pisarnah. Nikjer ne morete jasneje cutiti, v cigavih rokah je trenutno dežela kot prav v predsobah. Vzdusje vaškega trga, na katerega je pogosto mogoče naleteti, ima za opazovalca gotovo zabavno

vrednost - toda učinkovita politika ga verjetno ne spodbuja. Obisk pokrajinskih oblasti v Isfahanu: že ob prihodu me prijateljsko tikajo, možje pijejo čaj in berejo časopise, uradniki prihajajo in odhajajo, ne da bi bilo pri tem opaziti kak smisel njihovega početja. Nakupovalne vrečke ležijo v enem kotu, otroci norijo, divjajo po prostoru, darila za nekega visokega gosta v naglici zavijajo v papir, ki je bil nedvomno uporabljen že najmanj enkrat. Namen sporočila je jasen: mi smo ljudstvo. Prav to je tisto, si mislim.

Seveda ni več tako, kot je bilo v prvih letih po revoluciji, ko je bil tedanji iranski veleposlanik v Nemčiji navajen s svojim zasebnim hroščem hoditi na vladne sprejeme. Medtem so gospodje prestopili v Daimler-Benz in BMW in nič ne kaže, da bi svoje na novo, s političnimi reformami pridobljene privilegije, postavili na kocko. Celot pri tistih silah v državi in vladi, ki so sicer spoznale nujnost demokratizacije sistema, vlada sindrom perestrojke - strah sprožiti v tek reforme, ki bi utegnile reformiste potisniti na stranski tir.

Toda vladajoči zaradi funkcionarjev in dobickarjev in kljub nezadovoljstvu ljud-

stva trdno sedijo v sedlu. Tudi izjemno spretno pospešeno sistematično uničevanje vsakršne organizirane opozicije, nepopustljivo trdi posegi oblasti pri demonstracijah in protestih dolgoročno ne morejo rešiti na neki način izolirane vlade. »Zakaj,« sem vprašal Masuda, prijatelja in nekdanjega aktivista komunistične stranke Tudeh, »se ljudstvo ne upre, ne plane pokonci, ko vendar vsak ve, da so vsi nezadovoljni?«

»Ko človek preteče deset tisoč metrov, je utrujen - pa če je se tako močan,« odgovori v perzijskem, okrašenem, živahnem, slikovitem jeziku. »Ljudje si ne želijo več politike, padajo v letargijo, resignacijo in cinizem. Preprosto imajo občutek, da so zaman tekli, zaman objokovali mučence, zaman darovali leta svoje- ga življenja za boljše življenje. Za seboj imajo revolucijo, ki jo lahko po velikosti primerjamo le s francosko in rusko. Za seboj imajo vojno, ki je trajala dlje kot druga svetovna vojna. Toliko so že pretekli, pa vendar teku se ni videti konca. Zdaj tečejo, da bi prehranili svoje družine. Skoraj vsi imajo po dve, tri službe. Stiranjst ur na dan delajo, ne da bi si privoščili kakršenkoli dopust. Pri tem pa ze-

lijo le živeti. Praznujejo praznike, ki jih v Evropi morda sploh ni več. Polnijo knjigarne in parke, da bi pobegnili iz vsakdanjosti. Bežijo v kulturo ali pa, če si to lahko privoščijo, v porabo. Utrjeni so od politike.« »Pa potem, ko si odpocijejo? Ali ne začne tekat, če je močan moč, po nekaj urah spet teči?« »Da,« odvrne on, »toda pri narodu ne traja nekaj ur, da si odpocije, pač pa petdeset let.«

Zanimivo je, da sta tek in dirjanje pogosta motiva v novejšem iranskem filmu. Tuji opazovalci so vedno znova ugotavljali, da so iranski filmi polni ljudi, ki tečejo. V nekem intervjuju je režiser Mohsen Makhmalbaf dejal, da bi Evropejca, če bi ga hotel prikazati v filmu, prikazal v sedečem položaju. Medtem ko torej Evropejci iz iranske perspektive sedijo in uživajo življenje, Iranci tečejo.

Vendar se ne smemo pustiti prevarati: tako imenovane množice so sicer nezadovoljne z Islamsko republiko, vendar redko iz ideoloških razlogov. Tisto, kar jih v prvi vrsti jezi, ni politična diktatura, pač pa obupno razdejano gospodarstvo. Ideološko je Islamska republika narodu zelo blizu, pa naj se to sklada s predstavo marsikaterega opozicijskega voditelja ali

ne. Državni islam, ki ga vsepovsod, v medijih, solah in na univerzah, v javnih ustanovah in na grafitih razsirjajo z nekim neprijetnim prodorom, ni islam filozofov, mistikov, pesnikov, reformistov in tudi ni islam konzervativne teološke elite, ki ze stoletja zastopa stališče, da morajo verski moze in žene delovati nepolitčno in čakati na povratek Mahdija. (arab. »prav usmerjen« odresenik). Državni islam je ideologija, ki se je v izredno kratkem času preusmerila iz bojevito razsvetlilskega patosa intelektualcev revolucije, kot je Ali Sariat, v šitsko ljudsko pobožnost s kultom mučenstva in verovanjem v čudeže, z obredi kazni in pokore kot tudi s podloznostjo avtoriteti in predanostjo v patriarhalno resničnost. Je to, v kar je preprosto ljudstvo vedno verovalo. Je tako, kot da bi katolištvo iz Oberammergaua, če bi seveda obstajalo, razglasilo za edino zveljavno krščanstvo. Vzrok, da se je ta država kljub nezadovoljstvu prebivalstva obdržala tako dolgo, tici v njeni ideološki blizini z ljudskim islamom.

Navid Kermani,
Frankfurter Allgemeine Zeitung
Nadaljevanje jutri

NA KONGRESU IAAF

Primo Nebiolo ponovno izvoljen za predsednika

Njegov 5. mandat

GÖTEBORG - Primo Nebiolo je bil včeraj z aklamacijo ponovno izvoljen za predsednika mednarodne atletske zveze IAAF, ki jo bo vodil tudi v naslednjih starih letih. Gre že za peti Nebiolorov predsedniški mandat. Volitve so bile na sporedu včeraj, drugi dan zasedanja kongresa IAAF. Prav tako z aklamacijo so bili izvoljeni stiri podpredsedniki: Senegalec Lamine Diack, American Ollac Cassell, Japonec Hauji Aoki in Sved Arne Lundquist.

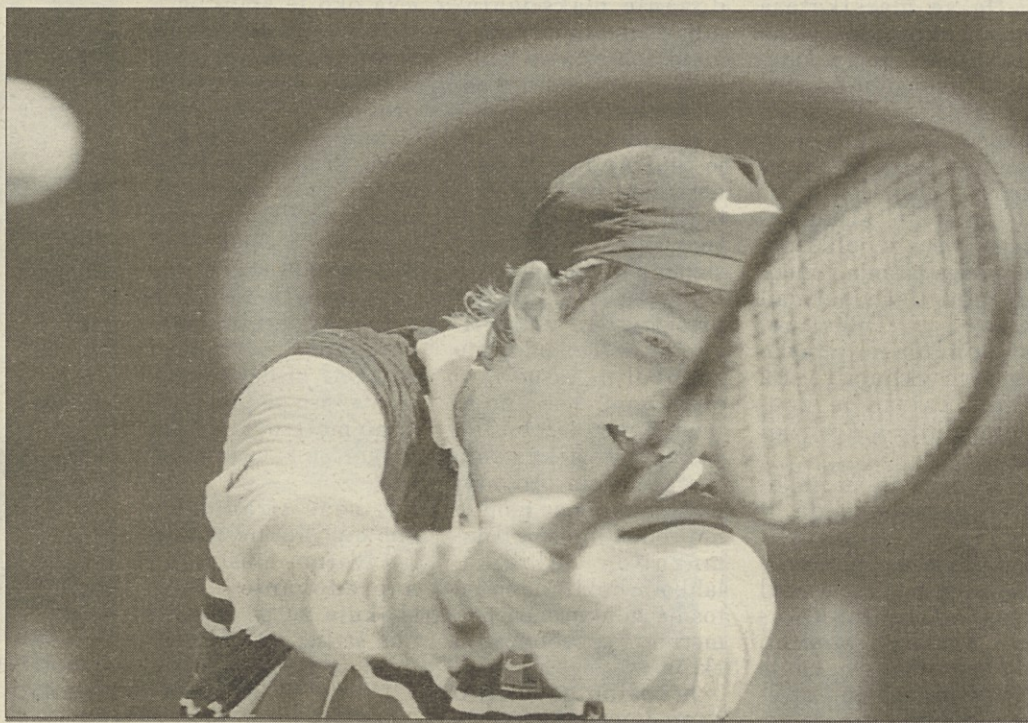
Ponovno izvolitev Nebiola je predlagal Diack, ki je poudaril, da je italijanski predstavnik ob sebi ustvaril skupino ljudi, ki je vseskozi delala za dobrobit svetovne atletike, in zato se naprej zasluži zaupanje. Primo Nebiolo je doma iz Torina, star je 72 let in je tudi član MOK-a.

Kongres IAAF je izvolil tudi vodstvo zveze, v katerem je 27 članov, med katerimi sta prvič doslej tudi dve ženski.

TENIS / TURNIR V LOS ANGELESU

Favoriti brez težav v naslednje kolo

Gladke zmage Ivaniševića, Sticha in Courierja
Od nosilcev izpadel samo Avstralec Woodforde

LOS ANGELES - Na teniskem turnirju v Los Angelesu (nagradni sklad 303.000\$) favoriti niso imeli težkega dela. Prvi trije nosilci Goran Ivanišević, Michael Stich in Jim Courier (**na sliki AP**) so brez težav premagali svoje nasprotnike. Hrvat je odpravil Danca Kennetha Carlsena s 6:2, 6:4, drugi nosilec Stich Italijana Gainluco Pozzija s 6:2, 6:4, tretji nosilec Courier pa je izločil Mehicana Alejandra Hernandeza s 6:3, 6:2. Edino presenečenje je pripravil Japonec Shuzo Matsumoto, ki je izločil 6. nosilca Avstralca Marka Woodforda s 6:2, 2:6, 6:2.

Nekaj ostalih izidov: Thomas Enquist (Sve/5) - Mauricio Hadad (Kol) 6:1, 6:2, Cristiano Caratti (Ita) - Jimmy Connors (ZDA) 6:4, 6:4.

NOVICE

Sanchezova, Martinezova in Piercova v tretjem krogu

SAN DIEGO (STA/AFP) - Druga nosilka Spanka Conchita Martinez je v drugem krogu teniskega turnirja v San Diegu (430.000 dolarjev nagradnega sklada) premagala Avstrijko Beate Reinstadler s 4:6, 6:2, 6:3, v tretji krog pa se je uvrstila tudi tretja nosilka Francozinja Mary Pierce, ki je premagala Amerikanko Eriko de Lone s 6:0 in 6:3. Prva nosilka Spanka Arantxa Sanchez Vicario je ugnala Kanadčanko Patricio Hy-Boulais s 6:2, 2:6, 6:2. Izidi prvega kroga: McQuillan (Avs) - Shriver (ZDA) 6:3, 7:5, Boogert (Niz) - Keller (ZDA) 6:1, 6:1; drugi krog: Sanchez Vicario (Spa, 1) - Hy-Boulais (Kan) 6:2, 2:6, 6:2, Martinez (Spa, 2) - Reinstadler (Avt) 4:6, 6:2, 6:3, Pierce (Fra, 3) - de Lone (ZDA) 6:0, 6:3, Testud (Fra) - Zvereva (Blr) 6:3, 6:4, Watanabe (ZDA) - Werdel Witmeyer (ZDA) 3:6, 6:4, 6:4, Fernandez (ZDA) - Nejedly (Kan) 6:3, 6:1, Sugiyama (Jap) - Coetzer (JAR) 7:5, 6:0.

Muster brez težav

KITZBÜHEL (STA/APA) - V drugem krogu moškega teniskega turnirja v Kitzbuehlu je prvi nosilec domačin Thomas Muster premagal Amerikana Steva Campbella s 6:3 in 6:3.

Izidi 2. kroga: Muster (Avt, 1) - Campbell (ZDA) 6:3, 6:3, A. Costa (Spa, 5) - Nainkin (JAR) 6:3, 6:4, Voinea (Rom, 11) - Charpentier (Arg) 6:3, 7:6 (4), Meligeni (Bra, 10) - Pavel (Rom) 7:5, 2:0 - predaja, Fetterlein (Dan, 15) - Roubicek (Ces) 6:2, 1:6, 6:3, Aresse (Spa, 12) - Alvarez (Spa) 6:4, 6:4, Schaller (Avt, 6) - Musa (Ita) 6:4, 3:6, 6:4, Bruguera (Spa, 2) - Imaz (Spa) 6:1, 6:4, Pescosolido (Ita) - E. Sanchez (Spa) 6:4, 6:4, Moya (Spa) - Furlan (Ita, 9) 6:4, 7:6 (5), Berasategui (Spa, 3) - Solves (Fra) 6:3, 2:6, 6:3, Noszaly (Mad) - Clavet (Spa) 6:3, 2:6, 6:3, Filippini (Uru) - Guardiola (Fra) 6:3, 6:4.

Jamajčana Powella ne bo na SP na Švedskem

GÖTEBORG (STA/dpa) - Jamajski sprinter Donovan Powell je bil kaznovan s timesečno prepovedjo nastopanja zaradi jemanja nedovoljnih pozivil. Na tak nedovoljen način si je stiriindvajsetletni atlet hotel pomagati na prvenstvu Jamajke 23. junija, je dejala tiskovna predstavnica Mednarodne atletske federacije (IAAF). Powel, ki je bil preteklo leto s časom 10.20 le povprečen sprinter na mednarodnem prizorišču, je svoj najboljši doseg letos izboljšal na 10.07. V finalu mitinga Bislett 21. julija v Oslu je bil s časom 10.15 drugi za olimpijskim zmagovalcem Britancem Linfordom Christijem (10.12).

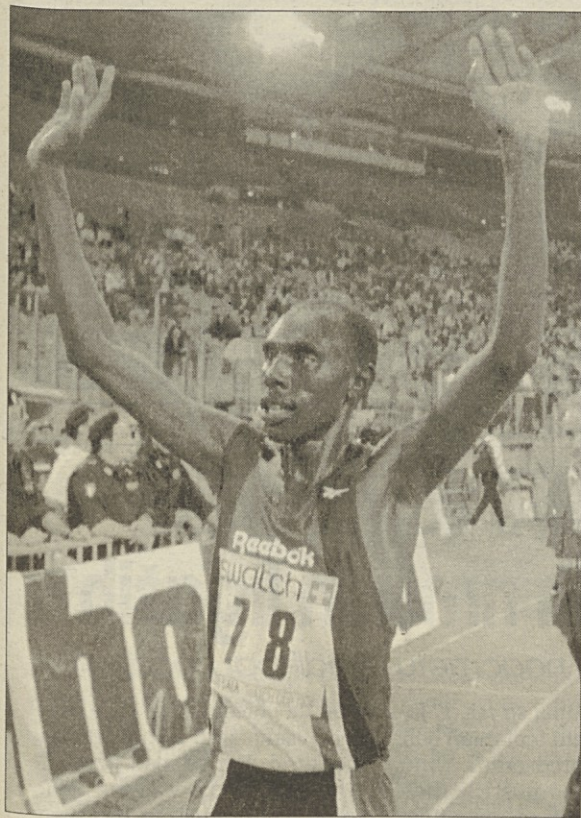
Nigerijec Effiong dopingiran

GÖTEBORG (STA/AP) - Nigerijec Daniel Effiong je bil na enem od tekmovalnih dopingiran. Kot je dejal generalni sekretar Mednarodne atletske federacije (IAAF) Istvan Gyulai, ne bo nastopil na bližnjem svetovnem prvenstvu (SP) v Göteborgu. Gyulai tega primera ni podrobneje pojasnil. Effiong je leta 1993 100 metrov pretekel v času 9.98 in bil vsa zadnja leta v vrhu moškega sprinta. Tudi na letosnjem SP so ga steli v siri krog favoritov, skupaj z Olapiadejem Adenikenom pa je bil tudi član nigerijske stafete na 4 x 100 metrov, ki bo tako znatno oslajljena.

ATLETIKA / NA SVETOVNEM PRVENSTVU V GÖTEBORGU

Teki na srednje in dolge proge bodo najbrž najbolj zanimivi

Kaj bodo napravili afriški tekači, ki večino moči potrošijo že na mnogih mitingih - Zato je tudi kariera marsikoga od njih krajša, kot bi lahko bila

Moses Kiptanui je med favoriti v teku na 3000m z ovirami

Leto svetovnega prvenstva je doslej postreglo z lepim številom svetovnih rekordov. Ženske pri tem niso imele ravno pomembne vloge (če pri tem izključimo »žensko« Bubko, Cehinjo Danielo Bartovo), posebno pa so se izkazali tekači. Tako se je celo zgodilo, da so novi svetovni rekordi padli na 1500, 3000 z zaprekami, 5000 in 10000 metrov. Če k temu dodamo, da je rekord padel tudi na neuradnih 2000 metrov, lahko tvegamo trditev, da bodo v Göteborgu prav srednji in dolgi teki iz tehničnega vidika najbolj zanimivi.

Dvom je pri tekih vedno in se toliko bolj kot drugod umesten, ker se pogosto

dogaja, da so mnogi tekači že pred SP utrujeni. Stevilni naskoki na rekorde in tudi sicer vse številnejši teki: to je skoraj vsakdanji kruh afriških, se posebno pa kenijskih tekačev. Marsikdo se bo vprašal, zakaj tekmujejo tako pogosto in se razen redkih primerov izrabijo v teku nekaj sezon. Prijatelj, ki je pred dvema letoma kot turist obiskal Kenijo, mi je posređoval zelo zanimivo (emblematično? tragično?) pričevanje. Na letališču v Nairobiju je bila skupina oseb, približno dvajset oseb, ki je nekoga pričakovala. Ta nekdo je bil svetovni prvak na 800 metrov Paul Ruto. V domovino se je vrnil dober mesec po zaključku SP,

ker je moral zlato kolajno primerno vnovčiti oziroma pretvoriti v denar na mitingih. Skupina dvajsetih oseb, ki ga je pričakovala, ni bila po naših pojmih truma novinarjev, pač pa sami družinski člani (deset bratov ali sester!): zanje je bil svetovni prvak predvsem oseba, ki jih bo vsaj za nekaj časa uspela dostojno vzdrževati... Kot dopolnilo ne bo škodila opomba, da je Paul Ruto, kot že mnogi pred in za njim, atletski svet preletel kot meteor in da zdaj verjetno teče le se za svojo čredo, ki si jo je prislužil na mesecu po SP.

Na splošno vlada prepričanje, da so najboljši tekači Kenijci, morda zato, ker jih je dejansko daleč največ, predvsem pa najbrž zaradi tega, ker so se po casih Bikile, Keina in Aki Bue kot prvi pojavili na obzorju »komercialne« atletike sredi osemdesetih let. V resnici izhajata dve največji figuri afriške atletike zadnjega desetletja iz magrebske Afrike: Said Aouita in njegov naslednik Noureddine Morceli. To niti ni čudno, ker se da v beli Afriki kolikor toliko dostojno ziveti tudi brez atletike, ceprav seveda njene vloge kot nenadomestljivi vir dohodka (Morceli zahteva za vsak nastop nagrado 70 tisoč dolarjev) ne smejo zanemariti.

Ce se povrnemo k tehničnim plati, ne moremo mimo dejstva, da so v zadnjih letih prav teki na srednje in dolge proge rezultatsko najbolj napredovali. Tu se postavlja zanimivo vprašanje, kje so sploh meje afriških tekačev. Odgovor ni težak. Tekanje s potrošniško vneto daje le

kratkotrajne sadove (vsak ne zasluži kot Morceli...) in celo fenomenalni Moses Kiptanui placuje dolg izredno naporne sezone. Načrtovano tekanje brez pretiravanj, na katerega sta nas navadila Aouita in Morceli ter Etiopijec Haile Gebreselassie pa prinaša uspehe, ki zaobjemajo daljša obdobja.

Ko preletimo seznam atletov, ki bodo na SP zastopali Kenijo, nam pade v oči, da med njimi ni večine protagonistov zadnjih velikih prireditev, to je SP leta 1991 in 1993 in olimpijskih iger leta 1992.

Na 800 metrov upravičuje odstotnost Billyja Konchellaha starost. 34-letni Konchellah baje sploh ne teče več in naj bi celo imel težave z zdravjem. Toda sledovi so se izgubili tudi za veliko mlajšima Williamom Tanuijem in Paulom Erengom. Slednji je na kenijskih kvalifikacijah izpadel v polfinalu! Na 1500 metrov, kjer Kenijci resnici na ljubo nikoli niso kaj prida zmagovali, se je na površju obdržal le Jonah Birir. Na 5000 in 10000 metrov sta se v tla pogreznila tako Yobes Ondieki kot Richard Chelimo, oba bivša svetovna rekorderja na daljši razdalji.

Nasprotno so daljšo kariero imeli kenijski tekmovalci na 3000 metrov z zaprekami, razlog pa je lahko v tem, ker je ta panoga na mitingih prava redkost. Dolgo je vzdržal Patrim Sang, Mathew Birir bo tekel tudi v Göteborgu, Mosesa Kiptanuija pa je letosnji nenehni lov na vsemogoče rekorde že nekoliko upehal... Komu bo SP prineslo večji kos kruha? (dk)

PO NEKAJ ZAPLETIH / V SOBOTO ŠE CERKVENA POROKA

Slovo Schumacherja od samskega stanu

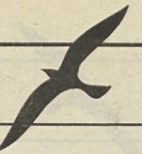
KERPEN (Reuters) - Svetovni prvak formule ena Nemec Michael Schumacher se je v torek le poročil s svojo izvoljenko Corino Betsch (**na sliki AP**), ceprav sta najprej prelozila civilno poroko vsa ogorčena, ker sta o svojih poročnih načrtih brala že s prvih strani nemških časopisov. Schumacher in nevesta sta pred manheimskim uradom pozirala fotografom, potem pa sta se odpravila na slavo.

Pred tem je voznik Benettona razocaral številne reporterje in navijce, ki so se zbrali pred mestno hišo v njegovem rojstnem kraju, v Kerpnu. »Mladi par si je želel, da se poroči v povsem normalnih okoliscinah, brez prisotnosti medijev. To mora spoštovati njuno odločitev,« je povedal zupan Kerpna Peter Müller.

Schumacher je navdušil svoje rojake z zmago na dirki za VN Nemčije. Cerkvena poroka bo predvidoma v soboto, poročna slovesnost pa bo v rezidenci nemške zvezne vlade namenjeni protokolarnim obiskom, ki se nahaja na vrhu hriba nad dolino Rone blizu Bonna. Kölnski nadškof je paru dal posebno dovoljenje, da se lahko poroči v

hiši, kjer so prenočevali mnogi znani ljudje (Bill Clinton, Mihail Gorbacov, angleska kraljica Elizabeta), ko so bili na obisku v Nemčiji. Vsekakor so nad izbiro kraja manj navdušeni navijaci: do cerkve vodi namreč le ena cesta, ki pa bo v soboto zaprta.

NOVICE

Oče Steffi Graf v zaporu

MANNHEIM - Tozilstvo v Mannheimu je včeraj izdalo zaporni nalog za očeta trenutno najboljšje teniske igralka na svetu Steffi Graf. Peter Graf je obtožen davčne utaje, tozilstvo pa se je za aretacijo odločilo, da bi Petru Grafu preprečilo beg in onemogočilo odstranitev dokazov.

Christie dedek pri 35 letih

LONDON - Olimpijski šampion v teku na 100 m, Britanec Linford Christie, je pri komaj 35. letih postal dedek. Za to sta poskrbela njegov 16-letni sin Merrick in njegova leto dni starejša zaročenka. »Prav gotovo bom boljši oče, kot je bil moj. Nikoli ga ni bilo doma in ko sem bil se zelo majhen, nas je zapustil,« je povedal Christijev sin, ki je pustil solo, dela pa nima. »Vem, da je moj oče izredno bogat, vendar me njegov denar ne zanima,« je se dodal. Christie je eden najboljših sprinterjev vseh časov, na OI v Barceloni pa je zmagal na 100m s časom 9.96.

Casarin bo še naprej določal sodnike

RIM - Paolo casarin je bil tudi za sezono 1995/96 potrjen za odgovornega v sodniškem sektorju, ki bo določal sodnike, ki bodo sodili posamezna srečanja v nogomatu A in B ligi. V C ligi bo komisar za sodnike tudi letos Tullio Lanese, v meddeželni ligi pa Pietro D'Elia.

Košarkarsko EP za kadetinj: tretja zmaga Italije

CETNIEWO - Ženska kadetska košarkarska reprezentanca Italije je na evropskem prvenstvu zabeležila tretjo zmago v predtekmovanju. Tokrat so mlade »azzure« premagale Belgijo s 65:57 (36:27). Najboljša pri Italiji je bila Macchijeva s 25 točkami. S to zmago je Italija tudi uvela Belgijo na prvem mestu v skupini. Danes se bodo »azzure« v zadnjem srečanju predtekmovalja pomerile s Slovaško. Prvi dve ekipi iz vsake skupine se bosta uvrstili v polfinale, ki bo na sporedu v soboto.

Od danes v Barkovljah vaterpolo turnirja za mešane ekipe

TRST - Od danes pa do nedelje bo v morju pred sedežem društva Canottieri Nettuno v Barkovljah potekal zanimiv vaterpolo turnir, na katerem bo nastopilo osem mešanih ekip, tako, da bodo pri vsaki ekipi istocasno v vodi po 4 moški in 3 ženske. Danes, jutri in v soboto se bo prva tekma pričela ob 20.30, medtem ko se bodo finalna srečanja v nedeljo začela ob 20. uri. Za turnir so se prijavile naslednje ekipe: Sammer end Co. Shipping, Parovel Group, Zucca Baruca, Tergesteia, Bar Barcola, F. Ili Cosulich ag. Viaggi, Tazza d'oro in SC Nettuno.

Konec tedna odbojka na portoroški plaži

PORTOROŽ - Po zaključku slovenskega pokala v odbojki na mivki pred stirinajstimi dnevi v Izoli se ta konec tedna obeta se en privlačen turnir. Igrisce za zadnji turnir West Beachvolley Cupa '95 in hkrati slovensko prvenstvo v odbojki na mivki bo zraslo sredi najbolj zive plaže slovenske obale, na centralni plaži v Portorožu.

Turnir se bo začel že v petek, 4. avgusta, ob 17. uri, ko se bodo na portoroški plaži začele kvalifikacije, ki se bodo pod reflektorji nadaljevale v Izoli. Medtem ko v ženski konkurenci kvalifikacije za glavni turnir ne bodo potrebne, pa bodo potrebne pri moških, kjer je že prijavljenih več kot 30 ekip.

Po pravilih državnega prvenstva pa je v glavnem turnir že uvrščenih sedem najboljših ekip v končni razvrstitvi slovenskega pokala ter ena ekipa, ki jo povabi prireditelj. Portoroški odbojarski klub je povabil dvojico Guru & Yoda, po zaslugah iz pokalnega tekmovanja pa bodo kvalifikacije obsli se: pokalna prvaka Sebatjan Skorc in Zdravko Bracko (Gim Art Optika I), Jasmin Cuturić in Igor Komadina (Galeb Marina Izola), Mijo Vuković in Samo Miklavc (Salonit), Peter Možič in Rasto Oderlap (Satur), Mišo Pusić in Bruno Najdić (Vindija), Igor Stubej in Matjaz Sifter (Casino Portoroz) ter Gregor Jerončić in Matjaz Urnaut (Plastik Kanal). Kvalifikacije bodo se v soboto, finalni del pa v nedeljo. (A. D.)

Obvestila

SD KONTOVEL ODBOJKARSKI ODSEK

organizira tečaj odbojke za deklice letnika 1983 in mlajše. Tecaj bo od 3. do 11. avgusta na igrišču na Kontovelu. Od ponedeljka do petka bo vadba od 9. ure do 16.30, v soboto od 9. do 13. ure, nedelja je prosta. Za kosilo bo poskrbljeno. Prijave pri prof. Dragici Hrovatin, tel. 213783 ali pri odbornikah društva.

SK BRDINA

sporoča, da se suhi treningi nadaljujejo vsak torek in četrtek s pricetkom ob 18. uri. Zbirališče na Brdini.

ZSSDI

obvešča, da bosta urada v Trstu in Gorici v juliju in avgustu odprta od 8. do 14. ure.

NOGOMET / PO VKLJUČITVI TRIESTINE V C2 LIGO

Tržačani iščejo še nekaj okrepitev

V prvenstvu z ambicioznimi cilji - Andrea Polmonari napoveduje uspešno prvenstvo

Da se marsikatera nogometna ekipa začne potiti ne vedoč, v katerem prvenstvu bo svoj poletni trud sploh skusala vnovčiti, je v zadnjih letih postal že pravi običaj.

Letos je »Damoklejev meč« v obliki ponovnega igranja v meddeželni ligi visel nad glavo Triestine, slednjic pa so trzasko mostvo vključili v C2 ligo. Kaj se je zdaj spremenilo v Forni di Sopra?

»Morda je se nekoliko prezgodaj, da bi pravilno ocenili, kaksen je naš položaj v visji ligi«, je začel novi trener Triestine Giorgio Roselli. »Mislim, da mora društvo, kot je Triestina, vedno stremeti po cim uspešnejšem nastopanju. Jedro ekipe je vsekakor dobro, kar se je konec koncev pokazalo že lani. Nekatere igralne vloge so pokrite bolje, nekatere manj. Potrebujemo se enega napadalca, ker dva (Marsich in Marzi, op. ur.) nista dovolj za celo prvenstvo. Manjka vezni igralec s pretežno obrambnimi nalogami (lanski Zanvetor, op. ur.) in dobrodosel bi bil tudi vezni igralec z izključno napadalnimi značilnostmi. Z nami je nekaj igralcev, ki jih preizkusamo za morebitni nakup.«

Se je kaj spremenilo iz psihološkega vidika? »Bistveno ne. V meddeželni ligi je bila končna zmaga edini cilj, v C2 ligi je končna zmaga oziroma napre-

dovanje maksimalni cilj. Ponavljam, mostvo je dobro in se lahko poteguje za zgornjo polovico lestvice.«

Podobnega mnenja je tudi Andrea Polmonari, lani brzkone najboljši igralec Triestine in kajpak tudi letos steber ekipe.

»Sicer nekoliko pričakovano vključitev v C2 ligo smo zelo zadovoljni in se bolj motivirani. Verjetno bi imeli v meddeželni ligi nekaj težav, ker smo lani vseskozi bili prvi na lestvici, a se nam je napredovanje nato izmuznilo. Skratka, lahko bi rekli, da je letošnja konkurenca primernejša sposobnostim ekipe.«

Je realno govoriti o napredovanju?

»S tem ciljem starta v skupini B, ki je po mojem mnenju od vseh treh najkakovostnejša, šest - sedem mostev, med te lahko vsekakor uvrstimo tudi Triestino. Tu so se San Donà, Livorno, Rimini... S play-offom je marsikaj možno: prvi na lestvici res napreduje neposredno, toda odkar so uvedli koncnico se je rado zgodilo, da je v visjo ligo prestopil outsider, ki je zasedel peto mesto, medtem ko je drugouvrščeni ostal praznih rok.«

O Triestininih tekmejih je se prezgodaj govoriti, čeprav se za nekatere ve, kam merijo. S tem v zvezi nam je na pomoč priskočil Milan Mikuš, ki je lani treniral pri Giorgioneju, prav v B skupini.

»Na oko je skupina B res najbolj kakovostna. Skupina A je nekoliko slabša, v skupini C pa prevladuje agonizem. Ostale ekipe? Giulianova, ki je tu igrala lani, je letos v C skupini. Med favorite bi uvrstil Livorno, Forlì, Rimini in Pontedero, ki je izpadla iz visje lige. Precej se je okrepila Baracca Lugo, o Triestini pa se ne bi dajal ocen: gotovo gre za kompetitivno mostvo, ki pa potrebuje se kakega igralca.«

Z nase strani bi v »pole-position« uvrstili Livorno, mostvo, ki napredovanje naskakuje ze tri leta in ima stalno podporo 10 tisoč navijačev.

D. Krizman

Andrea Polmonari z nestrpnostjo pričakuje začetek prvenstva med profesionalci (Foto Kroma)

JADRANJE / »GIRO D' ITALIA«

Dokaj razburljiva etapa

Zmagala Catania pred posadko Trieste-Generali

PESCARA - Na včerajšnji etapi jadranskega »Gira d' Italia« Trani - Pescara je udeležence spremljalo slabo vreme, tako da se je organizator celo bal, da bi se posadkam ne zgodilo kaj hujšega. Med Garganom in otoki Tremiti je strela oplazila jadrnico USSI in lažje ranila skipperja Franca Riccija. Na pomoč poškodovani jadrnici je priskočila ladja vojaške mornarice, ki je odvela poškodovano jadrnico do pristana v Pescari, kjer jo bodo popravili in usposobili za nadaljevanje »Gira«.

»Bila je zares nevarna dogodivščina, zadovoljni pa smo, da smo se srečno izmazali,« je po regati dejal Franco Ricci.

Na tej razburljivi etapi je zmagala Catania. Na odlično drugo mesto pa se je uvrstila posadka Trieste-Generali.

VRSTNI RED VČERAJSNJE ETAPE: 1. Catania; 2. Trieste-Generali; 3. Taranto Divani-Divani; 4. Fiamme Gialle; 5. Palermo; 6. Sevastopol-Universum Trust; 7. Quartu Sant' Elena Sardinija; 8. Petersburg-Moskva; 9. Siracusa; 10.

Bologna-Telethon; 11. Aci Croazia; 12. San Benedetto del Tronto - Riviera delle Palme; 13. Vigili del Fuoco; 14. Liguria; 15. Ussi.

Principe najel Barberinija

Trzaski rokometni prvoligas Principe se je že za to sezono okrepil z vratarjem Mirkom Barberinijem, ki ga je najel od Modene. Trzaski klub je tako dopolnil svojo postavo, ki bo tudi letos glavni kandidat za osvojitev državnega naslova.

NOGOMET / POLETNE PRVOLIGAŠKE ZGODE IN NEZGODE

Enodnevne diskusije zaradi izdaj kalendarja so se prekinile aktualnejše teme. Komaj je Juventus zvedel, da bo imel v prvih petih kolih izredno ugoden razpored, že je zvečer izgubil Lombarda (na sliki), ki naj bi bil eden izmed ključnih moč nove sezone. »Lampadina«, kot pravijo bivšemu igralcu Sampdorie zaradi zajetne pleše, si je namreč zlomil golenico in bo moral po pesimističnih napovedih počivati kar stiri mesece. Zanimivo, da je Lombardo v zadnjih starih prvenstvih odigral vse tekme, saj ni bil nikoli ne poškodovan ne izključen. Juventus se tako tolazi z zanbe-

Juventus izgubil Lombarda Vročica pri obeh rimskih ligaših

Ali ne bi bilo dobro, če bi tudi v nogometu uvedli »par conditio«

sljivo zmago nad Borussia iz Dortmunda (3:1) in z »evro-golom« Del Piera, ki je že dal vedeti, da Baggia ne bo nihče pretirano pogresal, s solidno igro novega nakupa Pessotta in Jugovicevo konstantnostjo.

Precej različno od društvenih, belo-sinjih barv je nebo nad Laziovim generalnim stabom na Japonskem oziroma na povratni poti. Kot kaže marsikateremu »konfinacija« na daljnem Vzhodu ni (bila) po godu. Eden izmed teh je Hrvat Alen Boksić, ki je na vse vetrove razširil novico, da je organizacija vredna kvecjemu cirkusa - 30 ur za pot iz Japonske v Italijo je morda res preveč, toda marsikateri Boksićev rojak se nad njo ne bi pritoževal. Vsekakor velja, da je cirkus hrvaškim nogometasem dobro znan pojem: pred desetimi dnevi je z istim izrazom stanje v svoji deželi opisal Stimac, ki mu je Hajduk kljub podpisani pogodbi prepovedal nastop za Vincenzo. Clovek bo začel misli-

ti, da je vse skupaj se res. Z Japonsko pa si zato tem manj beli glavo Laziov predsednik Dino Zoff, ki je mirno požrl bodico dejanskega »bossa« Cragnottija. Zoff se namreč ni odzval vabilu Cragnottija, ker se očitno raje prazi na soncu, ki ni samo vzhajajoče. Mar bi moral pohiteti pod Fudzijamo in zvedeti, da Signorija zulijo cevli in da je Favalli prebral že vse stripe ter da so se vsi ostali že navešali »briskole«? Vse to se pozna tudi pri rezultatih in Lazio je včeraj na Japonskem s 4:2 izgubil proti Schillacijevemu Jubilo Iwata, enega od zadetkov pa prispeval tudi popularni Totò.

Ravno mirno ni niti v drugi rimski ekipi. Osmi rimski kralj Giannini miri duhove, a je hkrati že dal vedeti, da ne misli sedeti na klopi. Posebne vrste clovek je tudi trener Mazzzone, ki ni zadovoljen z Balbom. Bo dvajset in več golov potem dala njegova babica? Tem bolj vedro je vzdušje pri Interju. Stvar je

sicer že običajna, saj »črno-mo-dri« vsako leto napovedujejo preporod. Zal se med prvenstvom vse zasuka v nezazeljeno smer. Tradicionalno (iz časov Helenia Herrere) je Interjeva slacinica najbolj vroča, skoda, da v Italiji ni casopisa kot Bild am Sonntag, ki ima svoje vohune v vsakem kotičku. Morda bi veljalo preiskavo o baje v rdece barve ovitem fizioterapevtskem centru razširiti tudi na interjevce.

Ker imajo veliki klubi več navijačev (kupcev casopisov) kot mali in se povrh vsega slednji ukvarjajo z vse drugacnimi težavami, se o njih tudi več govori. Kaj pa ce bi tudi v nogometu uvedli »par conditio«? Predstavljajte si, da bi protagonisti zgodb ne bili Signori, Cragnotti, Lombardo in Giannini, pač pa Sconziano, Aggradi, Pavone in Bjorklund. Potem bi kdaj pa kdaj bila vroča tudi slacinica Piacenze, Cremonese bi treniral kje na Aljaski... (dk)

NAMIZNI TENIS / EVROPSKO MLADINSKO PRVENSTVO V HAAGU

Vanja Milič na pragu najboljše osmerice

Z romunsko igralko je drugi niz izgubila 33:31

Krasovi narasčajnici Vanji Milič je na mladinskem namiznoteniskem evropskem prvenstvu v Haagu za las spodletela uvrstitev med osmerico najboljših posameznic, potem ko je v osmini finala (v 4. kolu) izgubila z romunsko predstavnico Steffijevo. Srečanje je bilo zelo razburljivo, posebno dramatičen pa je bil drugi niz, ki ga je Romunka po maratonskem boju dobila s 33:31, medtem ko se je prvi niz končal z zmago Romunke 21:16. Krasovka nasprotnico dobro pozna, saj se je italijanska reprezentanca na EP pripravljala skupaj z Romunkami in takrat je Vanja romunske nasprotnice redno premagovala.

Kljub temu pa lahko njen nastop ocenimo kot zelo uspešnega, v primeru uvrstitve med osmerico pa bi lahko govorili že o pravem podvigu.

Miličeva je tudi v ženskih dvojicah na pragu četrtfinala. Za uvrstitev med osmerico najboljših parov pa sta imeli Vanja Milič in Karin Calliari za nasprotnico francosko dvojico, potem ko sta prej že premagali para iz Avstrije in Luksemburga.

V mesanih dvojicah, kjer je igrala skupaj s Fabriziom Cadamagnanijem, pa se je Vanjina pot končala v 2. kolu po porazu proti francoskemu mešanemu paru.

Prvenstvo v Haagu se bo končalo danes.

JADRANJE / CONSKO PRVENSTVO V RAZREDU LASER

Mitja Bužan (JC Čupa) na 5. preizkušnji osvojil prvo mesto

Aleš Omari (Sirena) 5. in 1. med mladinci

V nedeljo je bila v Gradezu (Società Canottieri Ausonia) na sporedu peta conska regata v razredu laser. 24 tekmovalcev iz raznih klubov enajste cone se je moralo tokrat spoprijeti z zelo nestalnim vetrom, ki je omogočil izvedbo le treh od starih predvidenih preizkušenj. V začetku je namreč ob zmerem valovanju burja pihala z jakostjo do 6 m na sekundo, nato pa se je po vmesnih padcih jakosti smer vetra obrnila za 140 stopinj, tako da so v tretjem plovu laseristi že imeli zmeren jugo z jakostjo do sedmih metrov na sekundo, nakar pa je sledilo v četrem plovu brezvetrje.

Spremenljive vremenske razmere je tokrat odlično izkoristil Cupin jadralac Mitja Bužan, ki je na regatnem polju tipa laser osvojil prvo mesto. Po dobrem startu je namreč Mitja s primerno taktiko ter dobro fizično pripravljenostjo dobil prvo preizkušnjo, v drugi je v (kasneje spornem) fotofinišu izgubil, ter se lahko zadovoljil z drugo stopničko, južni veter tretje preizkušnje pa ga je privedel na četrto mesto. Vsekakor je točkovni končni izkupicek zadostoval za skupno zmago. Dobro se je odrezal tudi najboljši Sirenin laserist

Ales Omari, ki je v skupnem seštevku priždal z enim tretjim mestom na končno peto mesto, ter zmagal v kategoriji mladincev. Sam z rezultatom ni bil povsem zadovoljen, saj je na prvih dveh preizkušnjah slabo startal ter sele v nadaljevanju uspel nadoknaditi izgubljena mesta.

Kot zanimivost lahko dodamo, da je pri drugi preizkušnji prišlo do pravega konflikta med tekmovalci in sodniki saj je bilo na predregatnem dogovoru točno določena ciljna ravnina, medtem ko je sodnik neupravičeno dopustil, da zmagovalec druge preizkušnje ni pustil startne boje na levi (kot je bilo predvideno), si skrajsal regatno polje ter tako neposredno oskodoval Cupinega jadralca Bužana. Ker pa je bil kljub tej nepravilnosti končni vrstni red nespremenjen, so kaj kmalu vsi prisli do kompromisa ter mirno (nekateri tudi veselo) zapeljali svojo jadralnico (tokrat po kopnem) nazaj v domače jadralne broge.

Razred standard (starejši): 1. Mitja Bužan (Cupa), 2. Giannesi (STV), 3. Ferrari (SVBG), 5. Omari (Sirena).

(Domenis)

PLANINSKI SVET - PLANINSKI SVET - PLANINSKI SVET - PLANINSKI SVET - PLANINSKI SVET

Ni bilo lahko, tsočmetska zavarovana smer "Alleghesi" na Civetto je kar zahtevna in terja dokaj vztrajnosti in izkušnosti od planinca, ki se poda na to 3220 metrov visoko dolomitsko goro. Vztrajnost pa je poplačala trud in na vrhu se je v ponedeljek zbralo vseh trinajst planincev, ki so že v nedeljo sli na pot iz Trsta.

Pa začnimo od kraja. Angel Krmec, vodja izleta tržaskih planincev, katerim sta se pridružila še dva planinca iz Kopra, Maruska in Lojze, je zaradi neugodnih vremenskih napovedi spremenil prvotno načrtovano turo. Odločil se je, da se bodo tržaski planinci pripeljali iz Trsta

Izredno uspel izlet tržaskih planincev na Civetto

nin jih ter redkih, ozkih policah, ponekod celo brez zavarovanja in končno so tržaski planinci, ne brez truda, prispeli na vrh tritisočaka Civette. Le škoda, da se je prav tedaj privabil iz doline oblak in zakril ves razgled s tega spostovanja vzbujajočega vrha. Kratek postanek za okrepcilo in spominsko sliko (foto Zvonko Vidau), potem pa spust navzdol po nevarni strmini, na kateri je bilo treba paziti na grušč in majojce se kamenje. Četr ure pazljivega sestopa in potem zaslužen počitek v koči Torrani 200 metrov pod vrhom.

Skupina se je potem razdelila, trije so sestopali po zavarovani smeri Tissi, ostali pa so se usmerili navzdol po navadni poti, ki pa je bila skoraj bolj zahtevna od vzpona. Treba se je bilo spuščati po steni, ki je skoraj navpično padala v dolino, mimo ozkih prehodov tretje stopnje, zlasti na kraju imenovanem prelaz del Tentente. Nujna je bila koncentracija vsakega posameznika pri iskanju primernih ozkih stopov in oprimkov. Tudi tu sta z nasveti pomagala Krmec in Schiemer in trajalo je skoraj dve uri, da so vsi dosegli melišce pod velicastnimi stenami. Kratek postanek za oddih in dalje po sedaj pa že skoraj

ravni stezi Tivan do koče Coldai, kamor so vsi prispeli vidno utrujeni in izčrpani, vendar izredno zadovoljni in zadoščeni, da so osvojili ta velicastni dolomitski vrh.

Ni manjkalo čestitk in rokovanj ter oziranja v tiste v nebo kipeče skale, ki so jih tržaski planinci premagali. Hvaležni so bili tudi Krmcu in Schiemerju, da sta jih varno pripeljala na vrh in spet v dolino.

Se krepki pozirki hladnega piva in pot je izletnike ponesla v dolino do kraja Pala Favera, kjer so se s prekipevajočimi občutki zadovoljstva ponovno ozirali v masiv Civette, ki je od njih zahtevala deseturni napor. Res lep planinski uspeh.

Sto let Aljaževega stolpa

Minilo je točno sto let od dneva, ko je veliki ljubitelj slovenskih planin, doviski župnik Jakob Aljaz prinesel na vrh Triglava in tam postavil znameniti stolp, ki je bil vsaj takrat zatocisce najpogumnejših hribolazcev in postal z leti simbol slovenskega gornistva. Župnik Jakob Aljaz je najprej z odkupom vrha Triglava in potem s postavitvijo stolpa na vrhu najvišje slovenske gore ohranil Slovencem najlepši gorski svet v Julijcih, po katerem so grabežljivo segali nemški raznarodovalci.

Aljažev stolp stoji na vrhu Triglava že dolgih sto let, zato so Planinska zveza Slovenije, Planinsko društvo Ljubljana matica in Zavaroval-

nica Trgilav pripravili svečanost ob 100-letnici pogumnega dejanja župnika Jakoba Aljaža in 150-letnici njegovega rojstva. Spominska slovesnost bo na vrhu Triglava v ponedeljek, 7. avgusta ob 11. uri. Med slavnimi govorniki bodo predsednika Planinske zveze Slovenije in društva Ljubljana - matica ter predsednik države Milan Kučan.

Povabljeni na svečanost na Triglavu bodo na vrh krenili v spremstvu gorskih vodnikov v nedeljo, 6. avgusta z Rudnega polja.

Na Kredarici bodo ob tem visokem jubileju potekali od sobote, 5. do sobote, 12. avgusta Aljaževi večeri z zanimivimi predavanji o slovenskem gornistvu, o Aljaževi osebnosti kot gorniku in nastopi pevskega zborov. (L.A.)

Izlet na Sotrič

Storžič, prvak zahodne skupine Kamniško Savinjskih Alp slovi po bujni in raznovrstni flori in po razgledu.

Na to 2132 metrov visoko goro pripravlja SPDT izlet v nedeljo, 6. avgusta. Izlet bo z osebnimi avtomobili z odhodom ob 5. uri z Opcin izpred Prosnetnega doma.

Izlet na Storžič ne predstavlja nobene težave, vendar je namenjen res treniranim planincem. V pojasnilo naj povemo, da bo izhodišče izleta v vasi Mače nad Predvdvorom in sicer z nadmorske višine 550 metrov. Za vzpon na vrh bo treba premagati približno 1600 metrov visinske razlike. Nekako na polovici vzpona se bodo planinci ustavili v koči Kokrskega odreda. Vzpon in spust v dolino bosta potekala po isti poti, tako da tisti, ki ne bi zmogli na vrh, bi se ustavili v koči na Kaliscu, ali pa se podali do Baselskega prevala na višini 1630 metrov.

Za celo turo je treba računati na osem ur hoje, zato mora biti vsak pripravljen, da bo 8 ur na poti in da ga čaka 1600 metrov vzpona. Iz vasi Mače, kjer bodo izletniki pustili avtomobile, sta dve uri hoje do koče Kokrskega odreda na Kaliscu in prav toliko časa bodo potrebovali se do vrha.

Vazno priporočilo: srečno pot na Storžič, vendar izletniki ne smejo pozabiti na polno cutarico, da se bodo po poti odzejala. Izlet vodi Franc Armani, ki je na voljo za vsa pojasnila in odgovorja na telefon 51360. (F.A.)

Konec tedna na Ortler

Clani SPD Gorica pripravljajo ob koncu tedna vzpon na Ortler (3.905 m) na Južnem Tirolskem. Na nekdanji najvišji gori Avstrije se bodo povzpeli predvidoma iz kraja Traftoi. Prvi dan je predvideno pri-

blizno stiri ure hoje (do zavetisca Payer), naslednjega dne pa se stiri ure do vrha gore. Potrebna je primerna oprema za hojo po snegu.

Planinska značka

Ob petdesetletnici obnove dejavnosti je Slovensko planinsko društvo v Gorici junija izdalo priložnostno značko v posebni emajlirani tehniki. Značka zelo verno odraža obliko prve značke SPD, ki jo je slovenska planinska organizacija izdala na prelomu stoletja. Poleg napisu Slovensko planinsko društvo v Gorici, sta na znački, ki ima v sredini planiko, se letnici 1945 - 1995.

V septembru Bela Krajina

Poročali smo že, da bo v septembru družinski avtobusni izlet v Belo Krajino, z ogledom naravnih in etnografskih znamenitosti. Izlet (enodneveni) bo predvidoma v drugi polovici septembra.

Prvi popis flore na Sabotinu so opravili

Pri Zavodu za varstvo naravne dediscine v Novi Gorici so opravili prvo naologo v zvezi s popisom flore na območju Sabotina. Pobudo za to nalogo je pred skoraj tremi leti dalo naše društvo. Območje Sabotina je bilo namreč skoraj pet desetletij skoraj povsem zaprto za obiskovalce in prav zanimivo bo vedeti, kako je v tem času s prostorom "gospodarila" narava. Sabotin je že zaradi svoje lege zelo zanimivo območje za preučevalce flore, saj se na tem majhnem prostoru križajo alpske, mediteranske in dinarske vrste.

Društveni sedež SPD Gorica je v avgustu zaprt

Planinsko društvo obvešča clane, da je društveni sedež v avgustu zaprt. Za nujne zadeve se clani lahko obrnejo neposredno do predsednika društva, odbornikov in do trgovine Baucon v Carduccijevi ulici. Redno (dvakrat tedensko) bo društveni sedež odprt od zadnjega tedna v avgustu.

do Longaroneja, od tam pa po dolini Zoldo do kraja Pala Favera, kjer so izletniki pustili svoja vozila. Od tam so se najprej po gorski cesti napotili proti planini di Pioda in dalje po strmi stezi do koče Sonnino na sedlo Coldai. Poldruga ura hoje za prvi dan je bil bolj skromen trud, zato so se izletniki za aklimatizacijo in trening podali mimo jezera Coldai pod impozantno 7 kilometrov dolgo severozahodno navpično steno Civette do koče Tissi in na bližnji 2281 metrov visok vrh Col Rean, katerega stena pada navpično naravnost v kraj Alleghe. Tam so uživali prekrasen razgled po vseh bližnjih in daljnih dolomitskih vrhovih in se zagledali v prekrasno jezero Alleghe pod nji. Kratek postanek v koči Tissi in povratek v kočo Coldai, kar je pomenilo dobre stiri ure hoje.

Tržaski planinci so prenočili v koči Coldai in naslednjega dne, v ponedeljek navsezgodaj, vzeli pot pod noge in ubrali pot Tivan pod jugovzhodnimi ostenji Civette do odcepa pod Schinal del Bec. Tam so si nadeli pasove, si privezali vrvice in vponke in se zagrizli v s klini in vrvi zavarovano navpično pot "Alleghesi" (na sliki spodaj desno, foto Zvonko Vidau), ki se strmo dviga tisoč metrov siko do vrha Civette. Napredovali so kar naglo bo pozornem spremstvu vodje Angela Krmca in njegovega prijatelja, priznanega alpinista Maria Schiemerja ter naglo pridobivali na višini.

Tri dolge ure je trajal vzpon po skalah in ka-

RAI 1

6.45	Jutranja odd. Unomattina, vmes (7.00, 7.30, 8.00, 8.30, 9.00) dnevnik
9.30	Nan.: Očetov pes
9.55	Film: Mezzogiorno di... fifa (kom., ZDA '56, i. J. Lewis, D. Martin) vmes (11.00) dnevnik
11.30	Poletna oddaja Verde mattina estate
12.25	Vreme in dnevnik
12.35	Nan.: Gospa v rumenem
13.30	Dnevnik
14.00	Film: Serenata (glas., ZDA '56, r. A. Mann, i. M. Lanza, J. Fontaine)
16.05	Mladinski variete Solletico, risanke, nanizanke
17.55	Danes v Parlamentu
18.00	Dnevnik
18.10	Nan.: Alf
18.50	Variete: Poletje v Luna Parku
19.35	Vreme, dnevnik in sport
20.40	Variete: Beato tra le donne (vodi Paolo Bonolis)
23.10	Dnevnik
23.15	Dok.: Velike bitke - Kamikaze in atomska bomba (4. del)
24.00	Dnevnik, horoskop, vreme, 0.30 V Parlamentu
0.40	Dok. Videosapere: Nepoznane Benetke
1.10	Aktualno: Sottovoce
1.25	Variete: Per una serata d' estate ('76)

RAI 2

7.25	Dok.: Tisot mojstrovina, 7.35 V kraljestvu narave
8.00	Otroski variete, vmes nan. in risanke
9.30	Nan.: Lassie, 9.55 Saranno famosi, 10.45 nad. Secrets (4. del)
11.30	TG2 33, 11.45 dnevnik
12.00	Nad.: Quando si ama
13.00	Dnevnik in vreme
13.40	Otroski variete: Quante storie Disney!, risanke
14.15	Nad.: Paradise Beach, 14.45 Santa Barbara
15.30	Dnevnik
15.35	Nan.: La grande vallata
17.20	Dnevnik
17.25	Nan.: Zdravnik med medvedi
18.10	Sport in vreme
18.35	Sereno variabile
18.45	Nan.: Hunter
19.45	Dnevnik in sport
20.20	Risanke: Go-Cart
20.40	Film: Mayerling (dram., Vb-Fr. '68, i. O. Sharif, C. Deneuve, A. Gardner)
23.30	Dnevnik in vreme
0.05	Nan.: Star Trek
1.05	Sport: jadranje
1.30	Nan.: Komisar Kress
2.30	Drama: La cena delle beffe ('65, i. A. Nazzari)

RAI 3

6.00	8.30 Jutranji dnevnik
8.30	Oddaje Videosapere: Vrt-nartsvo, Vodit za irbiro fakultete
9.10	Film: Il cameraman
12.00	Dnevnik
12.05	Film: Il corsaro nero (It. '71, i. T. Hill, S. Monti)
14.00	Deželne vesti, dnevnik
14.30	Sport: smučanje na vodi
16.30	Dok.: Ko umetnost sodi zgodovini
17.00	Film: Dolce inganno (kom., ZDA '37)
18.20	Dok. in Mesec branja
18.50	Vreme, dnevnik, deželne vesti
19.50	Variete: BlobSoup
20.30	Film: Un turco napoletano (kom., It. '53, i. Totò), vmes sketch La corsa
22.30	Dnevnik, deželne vesti
22.55	Nan.: In famiglia e con gli amici
23.50	Operne arije in zgodbe: L' amore è un dardo
0.30	Pregled tiska, nočna kultura in vreme

RETE 4

7.20	Nan.: Tre nipoti e un maggiordomo
7.45	Nad.: Manuela, 8.30 Il disprezzo, 9.35 Rubi, 10.30 La donna del mistero 2, 11.15 Senza peccato, 12.20 nan. La casa nella prateria, vmes (11.25, 13.30) dnevnik
14.00	Nad.: Sentieri
15.00	Film: Veneri in collegio (kom., It. '65)
17.00	Nan.: Donne pericolose, 18.00 A cuore aperto, 19.30 Moonlighting, vmes (19.00) dnevnik
20.30	Film: Due donne nel mirino (krim., ZDA '90, i. M. Lee, J. Bateman)
22.30	Film: Il merlo maschio (kom., It. '71, i. L. Buzanca, L. Antonelli), vmes (23.30) dnevnik
0.30	Pregled tiska
0.45	Nanizanka

CANALE 5

6.00	Na prvi strani
9.00	Nan.: Casa dolce casa
9.30	Film: I tre ladri (kom., It-Fr. '55, i. Totò)
11.30	Nan.: Una bionda per papà, 12.00 Robinsonovi, 12.30 Csa Vianello
13.00	Dnevnik TG 5
13.25	Lezioni private
13.40	Nad.: Beautiful, 14.10 Amarsi
15.00	Nan.: Pappa e... ciccina, 15.30 La tata
16.00	Otroski variete
18.00	Kviza: OK, il prezzo è giusto!, 19.00 La ruota della fortuna
20.00	Dnevnik TG 5, vreme, 20.25 Paperissima sprint
20.40	Film: Superfantagenio (fant., '86, i. B. Spencer)
22.45	Vecerni dnevnik TG 5
23.15	Nan.: X-Files
0.15	Nočni dnevnik TG5
0.30	Aktualno: Ri-Target

ITALIA 1

6.30	Otroski variete
11.30	Nan.: Le strade di San Francisco
12.25	Odpri studio, Fatti e misfatti, 12.50 Sport studio
13.00	Variete za najmlajše
15.00	Film: Giovani samurai (kom., Jap. '93)
17.00	Variete: Festival Giffoni
17.10	Nan.: Magnum P.I., 18.20 Variete: Bravissima
18.30	Nan.: Baywatch
19.30	Odpri studio, vreme, 19.50 Sport studio
20.00	Variete: Nati per vincere
20.40	Film: Perché proprio a me? (kom., ZDA '89, i. C. Lambert, K. Greist)
22.40	Film: Pugni di rabbia (dram., ZDA '93, i. S. Jones, J. House)
0.45	Italija 1 sport
1.15	Variete: Bravissima
1.30	Nan.: Baretta, 2.30 Il mio amico Ricky

TELE 4

13.30	17.45, 19.30, 22.05, 0.15
	Dogodki in odmevi
20.35	Proza: La panne
21.30	Nan.: Maguy

MONTECARLO

14.00	18.45, 20.25, 22.50, 0.20
	Dnevnik, 13.30 Sport
14.10	Film: Yes, Giorgio
19.15	Variete: Sole!
20.35	Film: Spalle nude (kom.)
23.30	Film: Ali che non torna (krim., VB '38)

RAI 3 slovenski program

20.25	Risanka: Filip
20.30	Dnevnik

SLOVENIJA 1

10.55	Tedenski izbor Avstralske pravljice, 1/3 del
11.05	Snorčki, ameriška risana nanizanka
11.30	Odkrivanje zemlje, ponovitev 12/26 dela ameriške izobraževalne serije
12.00	Po domače, ponovitev
13.00	Poročila
16.05	Ruska pizza blues, ponovitev danske drame
17.25	Slovenski utrinki, oddaja madžarske televizije
18.00	TV dnevnik 1
18.05	Otroski program: Ziv zav
18.40	Fallerjevi, 34. del nemske serije
19.13	Risanka
19.30	TV dnevnik 2, vreme sport
20.05	Strta srca II, 13.del francoske nadaljevanke
20.50	Glasba Nemcije in Francije v duhu casa
22.00	Nikar!, oddaja o prometu
22.20	TV dnevnik 3, vreme, sport
22.20	Zarisce
22.40	Sova
22.40	Alfred Hitchcock vam predstavlja, ameriška nanizanka, 2/22
23.10	Seaquest, 6/23 del ameriške nanizanke

SLOVENIJA 2

15.00	Videostran
16.45	Sova, ponovitev
	Princ z Bel-Aira ameriška nanizanka 17/24
17.15	Seaquest, 5. del ameriške nanizanke
18.00	TV dnevnik 1
18.05	Regionalni studio Maribor
18.45	Ze veste
19.13	Risanka
	TV dnevnik 2, vreme, sport
20.05	Intervju
21.05	Umetniski večer: Deset velikih pisateljev: T. S. Eliot
22.05	Ciklus filmov bratov Taviani: Clovek, ki ga je treba sezgati, italijanski film

KANAL A

10.15	Luč svetlobe, ponovitev
11.35	Sedem veličastnih
12.05	A-shop, Spot tedna, 16.20 Spot tedna, A-shop
16.35	Dance Session, ponovitev
17.10	Unpato, ponovitev
18.15	Generacija transformacij, pon.
18.45	A-shop
19.00	Vreme, risanka
19.10	Luč svetlobe, 482. del
20.00	Magnetoskop
20.30	Pred poroto, 55. del
20.55	Vreme
21.00	Skratni jeglic, angleška drama
22.30	Mesto kot Alice, pon.
23.20	Kino, kino, kino
00.05	Spot tedna

Koper

16.00	Euronews
18.00	Slovenski program: Zverinice iz Rezije
18.20	Zamejski portreti
18.45	Primorska kronika
19.00	TV dnevnik
19.25	Vesolje je...
20.00	Sprehodi po stari Ljubljani
20.30	Atelier, 6/8 del nanizanke, Igrajo: Elsa Martinelli, Paola Pitagora, Lino Capolicchio
	Rezija: Vito Molinari
21.40	Odpri strani, oddajo pripravlja Rosanna Giuricin
21.55	Stanje stvari - kultura, oddajo pripravlja Nataša Melon
22.15	TV dnevnik
22.30	Slovenski program
	Karaoke - dobra volja je najboljša, zabavno glasbeno oddaja

ORF Avstrija 1

06.30	Otroski program
09.00	Ulice San Franciska
09.50	MacGyver
10.35	Vesoljska ladja Enterprise
	ponovitev
11.25	Trije moski in otrok, pon.
13.00	Otroski program
15.35	Vesoljska ladja Enterprise - nova generacija
16.25	MacGyver, Ozirisovo oko
17.10	Strašno prijazna družina
	Zlata mrzlca
17.35	Zlata dekleta, Ravno hvanke
18.05	Nenavaden par, 2. del serije
19.00	Pri Huxtablovih, Gostja cez noc
19.30	Cas v sliki, kultura
19.53	Vreme
20.00	Pogledi od strani
20.15	Bavarec na otoku Rügen
	Vrnitev, zadnji del
21.10	Detektivki iz Hamburga
	Zrtve, zadnji del
22.00	NYDP - Newyorski policisti
	Zeppo in brata
22.50	Znamenje III.: Prebujenje
	ameriška grozljivka, 1991
	Rezija: Jorge Montesi
00.15	Cas v sliki
00.20	Tenis, EA Generali Open
00.40	Lolita, angleški film
03.10	Schiejok

ORF Avstrija 2

10.05	Help TV, ponovitev
11.45	Tenis, EA-Generali Open; iz Kitzbühla
16.00	Vsak dan s Schiejokom
17.00	Cas v sliki
17.05	Dobrodošli v Avstiji
19.00	Zvezna dežela danes
19.30	Cas v sliki, kultura
20.00	Sport
20.15	Pri gledaliskem krčmarju
20.35	Zagnanec, 7. del
	Stava
21.00	Kuharski mojstri
21.10	Nori par
22.00	Cas v sliki 2
22.30	Siling
23.00	Koncentracijsko taborišče Dachau, Kronika terorja
	Dokumentarna oddaja, posnetka ob 50. obletnici osvoboditve taborišča, je ne le kronika terorja. Je tudi sporočilo o clovečnosti, o zrtvovanju, odpori in solidarnosti, dramatično sestavljena iz pogovorov z nekdanjimi taboriščniki...

RADIO

Slovenija 1

5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 18.00, 21.00, 23.00 Poročila; 6.50 Dobro jutro, otroci; 8.05 Radio plus; 9.35 Turistični napotki; 10.30 Pregled tiska; 12.05 Na današnji dan; 12.30 Kmetijski nasveti; 13.20 Osmrtnice in obvestila; 14.30 Poslovne informacije; 15.30 Dogodki in odmevi; 17.05 Studio ob 17-ih; 19.30 Obvestila; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 Četrtek večer; 21.05 Literarni večer; 22.30 Informativna oddaja v tujih jezikih; 22.40 Stari gramofon; 23.05 Literarni noćturno.

Slovenija 2

5.00, 6.30, 7.30, 8.00, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30 Poročila; 19.00 Dnevnik; 7.00 Kronika; 8.00 Poslovne zanimivosti; 8.40 Radio most; 8.50 Kulturne prireditve; 11.15 Izjava tedna; 11.35 Obvestila; 12.05 Opoldne; 13.00 Val 202 popoldne; 14.00 Kulturne drobtinice; 15.30 Dogodki in odmevi; 17.00 Kdo ve; 17.50 Sport; 18.00 Vroči stol; 19.30 Rizi-Bizi-Jazz; 21.00 Proti etru; 22.20 Mala nočna.

Slovenija 3

7.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 18.00, 22.00 Poročila; 8.05 Z glasbo v dober dan; 10.05 Igra za otroke; 13.05 Počitniško popotovanje; 14.05 Izobraževalni program; 15.00 Na ljudsko temo; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.05 Operni umetniki; 17.00 Glasbena umetnost; 18.05 Zunanje-politični feljton; 18.25 Komorni koncert; 19.30 Zbo-rovska glasba; 20.00 Iz arhiva simf. RTVS; 22.20 Zvočni zapisi; 23.00 Izbrali smo; 23.55 Lirični utrinek.

Radio Koper

(slovenski program)

8.30, 10.30, 13.30, 14.30, 19.00 Poročila; 12.30 Dnevnik; 6.00 Koledar; 6.30 Jutranjik; 7.30 Pregled tiska; 7.40 OKC obveščajo; 7.45 Evergreen; 8.00 Modri val; 8.15 Vsak dan je dober dan; 8.45 Servisne informacije; 9.10 Od vrha do dna; 10.00 Utrinki, zanimivosti; 11.00 Aktualno in zanimivo; 12.30 Opoldnevnik; 13.00 Kontaktna odd.: Daj, povej...; 15.30 Dogodki in odmevi, prenos RS; 16.00 Glasba po željah; 17.15 Borza; 17.30 Primorski dnevnik; 18.00 Vodine kontaktni pr.; 21.00 Večerni glasb. izbor.

Radio Koper

(italijanski program)

6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30 Poročila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 6.00 Almanah; 8.05 Horoskop; 8.40 Telefonski kviz; 9.00 Pred naše mikrofone; 9.50 Izbrali ste; 10.00 Pregled tiska; 10.05 E. Galletti; 10.35 Souvenir d'Italy; 11.00 Kulturna odd.; 11.30 Aktualnosti; 12.00 Ballo è bello; 13.00 Glasba po željah; 14.50 Single tedna; 15.00 The music bus; 16.00 Modri val; 18.45 Jazz; 20.00 Prenos RMI.

R. Glas Ljubljane

5.15, 8.15, 10.15, 13.15, 14.15, 17.15, 18.15, 19.15 Novice; 7.35 Vreme; 8.15 Napoved; 9.30 Kam danes; 11.00 Anketa; 12.00 BBC Novice; 14.05 Pasji radio; 15.15 RGL komentira in obvešča; 15.45 Avtomarket; 16.10 Spoznaj-mose; 18.15 Aktualna tema; 19.25 Vreme; 20.00 Poslovni radio; 22.00 Magic eye; 1.00 Gromka glasba; 2.00 Sateliti.

Radio Kranj

9.00, 14.00, 18.00 Gorenjska včeraj, danes, jutri; 5.30 Dobro jutro; 7.40 Pregled tiska; 10.40 Informacije, zaposlovanje; 11.20 Kdo bo koga; 12.30 Osmrtnice, zahvale; 13.00 Pesem tedna; 13.20 Floy avtomobili; 14.30 Planinsko športni kotichek; 15.30 Dogodki in odmevi; 18.20 Music machine; 19.30-24.00 Študentski program Radia Kranj.

Radio Maribor

6.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, Poročila; 17.00, 19.00 Dnevnik; 6.05 Kmetijski nasveti; 6.15 Horoskop; 7.00 Kronika; 7.15 Dobro jutro; 9.05 Stajerske miniature; 10.05 Delavnica znanec; 11.45 Infoservis; 12.10 Mali oglasi; 13.05 Pod Pekrsko gorco; 13.10 Čas je za...; 14.00 Osmrtnice, obvestila; 15.10 Kmetijski nasveti; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Poslušajte; 17.30 Osmrtnice, obvestila; 17.45 Prleški berložjak; 18.00 Pokličite 101 555; 19.30 Mladi glasbeniki pred mikrofonom; 20.00 Kulturno-umetniški progr.

Radio Študent

8.00 RoboKaki; 11.00 Preklop; 12.00 Komu zvoni?; 14.00 Recenzije & Napovedi; 15.00 OF (24 ur-info, Jocular); 17.00 Borzni parket; 19.00 TB: La Musgania; 20.00 Črnecki večer nr. 3!?

Radio Trst A

7.00, 13.00, 19.00 Dnevnik. 8.00, 10.00, 14.00, 17.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše, vmes Koledar; 8.00 Deželna kronika; 8.10 Četrtekova srečanja: M. Magajna; 8.40 Potpuri, vmes Pravljični kotichek; 10.10 Koncert simf. glasbe; 11.30 Odpri knjiga: Mesto v zalivu (B. Pahor, r. M. Kravos, 4. del); 12.00 Po južnoameriških vrhovih; 12.30 Born in U.S.A.; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Deželna kronika; 14.10 Literarne podobe: Prosojni kelih poezije (I. Zerjal); 14.35 Slov. lahka glasba; 15.00 Poletni mozaik; 17.00 Kulturna kronika; 17.10 Klasični labum: F.J. Haydn; 18.00 Portret B. Adamiča; 18.45 Orkestri; 19.20 Spored za naslednji dan.

Radio Opčine

11.30, 15.30, 17.30 Poročila; 10.00 Matineja; 15.00 Rok z Vami; 16.30 Te zanima tvoja prihodnost; 18.00 Mix Zoon; 20.00 Foyer (pon.).

Radio Koroška

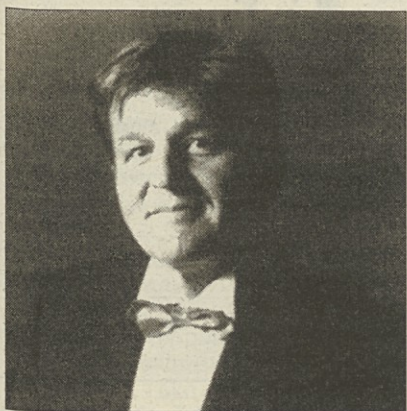
18.10 - 19.00 Rož - Podjuna - Zla.

GLEDALIŠČA
SLOVENIJA

LJUBLJANA.

KRIZANKE

Danes, 3. avgusta, ob 20.30 uri, bo v okviru festivala monodrama Matjaza Kmecla **ANDREJ SMOLE-ZNAMENITI SLOVENEČ**. Igra: Tone Gogala (na sliki)

POLETJE V STARI LJUBLJANI

GLEDALISKI MUZEJ, Mestni trg 17

Danes, 3. avgusta, ob 21. uri, bo v atriju muzeja nastopila gledalska skupina **NE-POPRAVLJIVI OPTIMISTI** iz Bosne in Hercegovine, s predstavo **DOĐI MAKAR SEBI AKO NEMAS KOME DRUGOM**. Igrajo: Damir Murathodžić, Altijana Džombić, Igor Anžoli in Haris Tahirbegović.

TRNFEST 95

KUD France Prešeren

Danes, 3. avgusta, ob 19. uri, bo v prostorih društva lutkovna predstava za otroke **JAN-**

KO IN METKA. Izvaja: Cveto Sever

Jutri, 4. avgusta, ob 21. uri se bo odvijala plesna predstava o ciganskem življenju **NASA OSTANI**. Pleseta: Mirjana Zajinović in Marko Mandić.

CELJE

PROGRAM ABONMAJSKIH PREDSTAV
V SEZONI 95/96:

VELIKI ODER:

1. Drago Jančar: **HALSTAT**, režija Franci Krizaj
2. Jean Anouilh: **SKUSNJA**, režija Dusan Mlakar
3. W. Shakespeare: **OTHELLO**, režija Vito Taufer
4. Jean Genet: **BALKON**, režija Damir Zlatar - Fray

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

Gledališče Verdi - Dvorana Tripcovich

Mednarodni festival operete 1995

Danes, 3. avgusta, ob 20.30 premierska predstava operete »West Side Story« Leonarda Bernsteina. Direktor Grant Hossack, režija Saverio Marconi.

Ponovitve: jutri, 4., sobota, 5., torek, 8. in sredo, 9. avgusta, ob 20.30 ter v nedeljo, 6. avgusta, ob 18. uri.

Prodaja vstopnic za vse predstave pri blagajni Dvorane Tripcovich od 9.00-12.00 ter od 18.00-21.00.

Grad sv. Justa: Danes, 3. avgusta, ob 21. uri koncert s skupino Sensasciou.

Jutri, 4. avgusta, ob 21. uri koncert keltske glasbe s skupino An Erminig.

V primeru slabega vremena bo koncert v gledališču Miela.

Grad sv. Justa - kino

V nedeljo, 6. avgusta, ob 21. uri »La scuola«. Režija Daniele Lucchetti.

VIDEM

Poletne prireditve: Na gradu je do konca meseca na ogled razstava »Totò, dal varietà al cinema (1917-1945)«; na dvorišču Palace Morpurgo: danes, 3. t.m., ob 18.30 koncert Tartinijevih, Vivaldijevih in Pachelbelovih skladb; v četrtek, 10. t.m., ob 18.30 uri koncert Rossinijevih in Mozartovih skladb; Univerzitetni park: v parku del Torso: danes, 3. in jutri, 4.8. film »Intervista con il vampiro«; v sredo, 9. t.m., ob 21.00 »Arlecchino tra i segreti del Castello«; na Trgu matteotti bov v soboto 12. t.m., koncert skupine Rhythm'n Blues Ensemble.

KOROŠKA

CELOVEC: na terasi Mohorjeve bo v ponedeljek, 7.8., ob 16. uri srečanje »Zmenjena ura« s kronistoma Jožetom Marketzem in Vinkom Oslakom; teme prvih srečanj: klic po reformi v Cerkvi, razlikovati duhove, sprava ali poravnava?.

BELJAK

Kaiser-Josef-Platz: v torek, 8. t.m., ob 20.30 -

Karantansko poletje - Carinthian jazz-night Kongresna hiša: v četrtek, 10. t.m., ob 20.00 - Karantansko poletje - Ensemble Dunaj. Kongresna hiša: v ponedeljek, 14. t.m., ob 20.00 - Karantansko poletje - Jazz meets classic.

KAZAZE

FARNA CERKEV: v soboto, 12. t.m., ob 19.00 - Shod za duhovne poklice in za mir.

RAZNE PRIREDITVE
SLOVENIJANATECAJ ZA ENOSTRANSKI
CRNO - BELI STRIP

Zazeleni oz. prednostna tematika je boj proti fašizmu, rasizmu, etnični nestrpnosti do »drugacnih« in podobno. Stripi naj bodo v izvirnem jeziku, s priloženim prevodom v angleščino (za podnapise). Avtorji dvanajstih izbranih stripov bodo prejeli nagrado v vrednosti 100 DEM, njihovi stripi pa bodo objavljeni v eni od naslednjih izdaj Stripburgerja. Avtorji, katerih dela bodo objavljena, bodo prejeli tri brezplačne izvide. Nacrtujejo pa tudi razstavo vseh prispelih stripov, zato avtorje prosijo, da pošljejo originalne, ki jih bodo po razstavi vrnili. Rok za oddajo je 1. oktober. Stripe pošljite na naslov Ljubljana, Kersnikova 4, soba 412, s pripisom »ZA ANTI NAZI NATECAJ«, vsak torek in četrtek od 12. do 14. ure, dobite vse ostale informacije na telefon 061 / 319 662.

NATECAJ ZA KRATKI
CRNO - BELI STRIP

Ob evropskem letu varstva narave in nezavarovanih območij (1995) razpiše revija Stripburger v sodelovanju s skupino Zivo Zeleni natečaj za kratki crno-beli strip (obseg do 4 strani) inspiriran s tematiko varstva narave. Stripi naj bodo v izvirnem jeziku s priloženim prevodom v angleščino (za podnapise). Trije stripi, ki jih bo izbrala žirija v sestavi članov uredništva Stripburgerja in predstavnikov skupine Zivo Zeleni, bodo nagrajeni z denarnimi nagradami (500, 300, 200 DEM). Vsa prispela dela bomo objavili v posebni izdaji Stripburgerja. Avtorje prosimo, naj ne pošiljajo fotokopij temveč originalne.

Rok za oddajo je 1.10.1995. Stripe pošljite na naslov: Stripburger (eko strip), Forum, Kersnikova 4, Ljubljana. Telefon 061 / 319 662 (tor. in čet. 12.00-14.00)

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

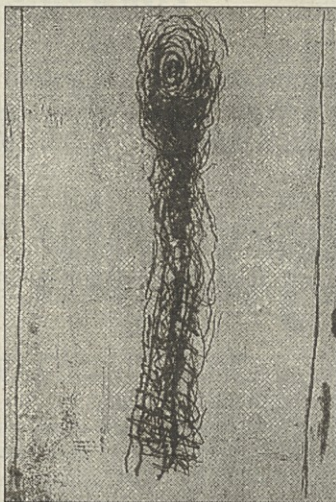
TRST

»Musei di sera« (Večer v muzejih)

V torek, 8.8., ob 20. uri bo v Mestnem Muzeju Sartorio (Largo Papa Giovanni XXIII, 1) predaval dr. Lorenzo Resciniti o keramiki. V torek, 22.8., ob 20. uri pa bo dr. Lorenzo Resciniti predaval o zbirki Antonina Rusconija

in Odinee Opuich, ki jo hranijo v muzeju.

V torek, 29. t.m., ob 20.00 v mestnem muzeju Morpurgo (Ul. Imbriani 5) bo dr. Lorenzo Resciniti predstavil kip Napoleona Bonaparteja Antonia Canove. Predvajali bodo tudi film »Maria Walewska (ZDA 1937) in »La bella e la bestia (ZDA 1992).

GLASBA
SLOVENIJA

IDRIART, BLEJ

Danes, 3. avgusta, ob 11.30 uri, bo v Festivalni dvorani koncert klasične glasbe. Nastopata: Milos Mejnik, cello, in Janko Setin, klavir.

LJUBLJANA

Danes, 3. avgusta, ob 19. uri, bo na Levstikovem trgu koncert popa, rocka, rapa in jazza. Nastopa italijanska skupina **LIGHT IN THE DARKNESS**.

IDRIART, RADOVLJICA

Danes, 3. avgusta, ob 20.30 uri, bo v župni cerkvi sv. Petra zaključni koncert festivala Idriart. Nastopajo: orkester hamburske akademije s člani simfonikov RTVS, APZ »Francis Prešeren« iz Kranja. Solist: Miha Pogačnik, violina.

ROGAŠKO GLASBENO POLETJE

ROGAŠKA SLATINA

Danes 3. avgusta, ob 20.30 uri, bo v zdraviliški kristalni dvorani koncert klasične glasbe. Nastopa: Evgene Mursky, klavir. Program: Mozart, Schubert, Chopin.

MARIBOR

Danes, 3. avgusta, ob 21. uri, bo v dvorani Gustaf v Pekarni hard core koncert. Nastopajo: State of the Nation, Lifetime (ZDA).

TRNFEST 95, KUD France Prešeren

Danes, 3. avgusta, ob 21. uri, bo v prostorih društva večer klasičnega jazz z našo vodilno

jazz vokalistko Mio Znidaric ob spremljavi Zarka Živkovića.

NOVO MESTO

Danes, 3. avgusta, ob 19.30 uri, bodo v franciscanski cerkvi pesmi ob harfi od XV. stoletja do danes. Nastopata: Shirle Roden, vokal in kitara, in Marigold Verity, harfa in vokal. Program: stare angleske valizanske, irske in škotske pesmi.

BLEJ

Jutri, 4. avgusta, ob 20.30 uri, bo v farni cerkvi sv. Martina koncert klasične glasbe. Nastopa Sonja Pahor Tome, klavir. Program: Mozart, Bach, Ramovs, Schumann.

FJK

TRST

Grad sv. Justa

V petek, 4. t.m., ob 21. uri koncert skupine The House Band. Izvajali bodo bretonsko, škotsko in irsko glasbo.

Avditorij Muzeja Revoltella

Poletne glasbene prireditve Danes, 3. t.m., ob 20.30 - na vrsti je tretje srečanje cikla z naslovom »Suono e segno visivo«. Prikazali bodo dela iz kolekcije razstavljenih v trzaskem muzeju umetnikov Verude, De Nittisa in Scomparinija ob skladbah Fauréja, Masseneta in Saint-Saënsa.

Miramarski park

Luci in zvoki

Danes, 3. t.m., ob 21.00 in ob 22.15 (v italijanskini) »Il sogno imperiale di Miramare«.

JESOLO

Jutri, 4. t.m., ob 21.30 bo v Aqualandiji koncert rock skupine Litfiba.

POKRAJINSKI MUZEJ LAPIDARIJ, KOPER

Multimedijalne razstave **UMETNIK NA MEJLI**, ustvarjalca iz Isole **LUCIANA KLEVA**. Ideja in režija: Slobodan Stuhli, scenarij: Vesna Gomezel Mikolić. Foto: LUCIANO KLEVA.

MARIBOR, POKRAJINSKI MUZEJ

100-letnica filmske umetnosti: Filmska ustvarjalnost Milke in Metoda Badjura, 1926-1965. Slovenci v Veliki Britaniji 1991-1994. Gostovanje razstave o akcijah Slovencev v času osamosvajanja.

TRNFEST 95

KUD FRANCE PREŠEREN, LJUBLJANA

V prostorih društva je na ogled razstava črno-belih fotografij jazzistov **JAZZY GA!** ! fotografa Zige Koritnika, do 14. 8.

GALERIJA LOŽA, KOPER

Danes, 3. avgusta, ob 21. uri, bo otvoritev pregledne razstave fotografij avstrijskega fotografa slovenskega rodu Branka Lenarta. (slika: iz cikla Subjektivna topografija).

GRAFIČNI MUZEJ, ROGAŠKA SLATINA

Na ogled je 90 grafičnih listov karikature-William Hogartha (1697-1764), londonskega slikarja in bakroreza, do 9. 9. 1995.

MESTNA GALERIJA PIRAN

Razstava del avtorja CHRISTA je na ogled do 31. avgusta.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

Muzej Revoltella-Galerija moderne umetnosti (Ul. Diaz 27): do 10.9. razstavlja James Rosenquist; v Muzeju je na ogled tudi razstava o zavarovalnici Generali »Od orla do leva«.

Občinska galerija: na ogled je fotografska razstava »Soba in zavest«.

Galerija Rettori Tribbio: razstavlja slikar Ottavio Bomben.

Grad sv. Justa-Bastione fiorito: do 13.8. je na ogled razstava »Vu x 6: Sechs Künstlerliche Positionen aus Wien«. Urnik: od torka do sobote 10.30-12.30, 16-19.

GORICA

V Pokrajinskem muzeju na gradu in v Coronijevem dvorcu je do 31.12. odprta razstava »Ottocento di frontiera«.

V dvorani **Dezelnih stanov** na gradu je do 17.9. odprta razstava Gotske cerkve v dolini Soče in v Brdih.

ŠTANJEL

V Galeriji Lojzeta Spacala so na ogled do 30.9., poleg stalne zbirke, tudi novejša dela tržaškega umetnika. Urnik: od delavnikov 14-19 (razen ponedeljkov); ob sobotah, ne-

deljah in praznikih od 10-12, 14-19.

KOROŠKA

CELOVEC

Dezelna galerija: Do 10.9. bo na ogled razstava »Do danes-dve stoletji umetnosti na Koroškem«.

Skofjski muzej (Lidmanskyygasse 10): odprt je do 15. oktobra.

BELJAK

Galerija Holzer: do konca meseca razstavlja Peter Weihs.

ŠENTJANŽ V ROŽU

K-k center, Stara sola: Do 15.9. je na ogled razstava Zorke Loiskandl-Weiss z retrospektivo slikarskih del »Od zacetka do sedaj«.

TINJE

Galerija Tinje: Stalna razstava lesorezov Wernerja Bergerja in sedemdelnega cikla Valentina Omana.

PLIBERK:

Do konca septembra razstavlja Werner Berg.

Horoskop

zapisal
B. R. K.

OVEN 21. 3. - 20. 4.: V pogovoru s partnerjem boste naceli temo, ki je zaenkrat se ne morete obravnavati s hladnim umom, zato boste pokvarili se tisto, kar ste dosegli z vročim srcem.

BIK 21. 4. - 20. 5.: Zagledali boste novo možnost za obogatitev. Ker bo naložba tvegana, nadzorujte vsak svoj korak, zlasti pa ne pozabite na korake tistih, ki čakajo na vašo napako.

DVOJČKA 21. 5. - 21. 6.: Nekdo vas bo silil k opravi, ki vam ne bodo disali. Prepričali ga boste o svoji utrujenosti in se izmuznili. Svoje prisile naj vsakdo izvede sam.

RAK 22. 6. - 22. 7.: Hvalezni boste bližnjemu, saj bo s strpnostjo prenesel vaše negotovanje in vam podžal ogledalo samospoznanja. Iskrena samokritika odtehta sto neiskrenih kritik drugih.

LEV 23. 7. - 23. 8.: Vstali boste težki in nejevoljni, vendar boste kljub temu z lahkoto opravili vsakdanje obveznosti. Zvečer vas čaka nagrada, ki se bo poznala še ves jutrišnji dan.

DEVICA 24. 8. - 22. 9.: Zazeleli si boste odpotovati čim dlje od znanih obrazov in starih težav. Obrazov se boste morda res izognili, težave pa bodo na vašo žalost trmasto capljale za vami.

TEHTNICA 23. 9. - 22. 10.: Ker se boste zavedali, da je neprijetna resnica več vredna kot prijetna iluzija, se ne boste pritoževali nad novim odkritjem. Sprejeli ga boste kot dobrodošel izziv.

SKORPIJON 23. 10. - 22. 11.: Zeleli boste blesteti tudi na področjih, ki so za vas spanska vas, zato boste morali prej ali slej priznati, da kljub vzvišeni podobi o sebi se zdalec niste popolni.

STRELEC 23. 11. - 21. 12.: Dihali boste s polnimi pljuči in delali s polno paro, saj se boste vse skozi zavedali, da vas že kmalu čakajo dnevi in dnevi prijetnega lenarjenja v hladni senci.

KOZOROG 22. 12. - 20. 1.: Obilica načrtov bo v vaši glavi povzročala precejšnjo zmedo. Res je, da misli oblikujejo resničnost, vendar le, če so trezne. Pijane misli jo posiljujejo in uničujejo.

VODNAR 21. 1. - 19. 2.: Vasi uspehi bodo opazni tudi slepcem, zato bo se bo vaše samozadovoljstvo napihnilo do skrajnosti. Mar ni dovolj, da ste dokazali svojo vrednost? Se morate še razpociti?

RIBI 20. 2. - 20. 3.: Z izvirnimi idejami boste presenečali tako sebe kot druge; ko bo napočil čas za njihovo uresničitev, pa boste zatajili. Presneta resničnost, le zakaj je tako trmasta?

ZDRAVJU NAPROTI

Zvišan krvni tlak je dejavnik tveganja

Je odraz naših navad in razvad

»Ali je mogoče, da imam zvišan krvni pritisk, ko pa nisem imel nikakršnih težav?« je pogosto logično vprašanje bolnika, pri katerem po nekaj zaporednih obiskih v moji ambulanti ugotovim, da je krvni pritisk povišan.

Odgovor na to vprašanje je pritrdilen, saj veliko ljudi pri povišanem krvnem pritisku nima nobenih posebnih simptomov in zanj sploh ne ve. Se posebej to velja za počasne se zvišujoč krvni pritisk, na katerega se organizem privaja in se pri bolniku ne pojavljajo težave, ki bi jih zaznal kot bolezenski znak. Pri natančnem pogovoru o bolnikovem počutju se naknadno marsikdaj le ugotovi, da so občasno nastopale težave, ki jih pred tem ni bilo, pri hitrejšem in močnejšem dvigu krvnega pritiska pa so navzoče v obliki vrtočev, piskanja ali sumenja v ušesih, glavobola, pordelosti oziroma zariplosti obraza. Pri izrazito zvišanem pritisku je lahko navzoče tudi tiscanje v prsnem košu s spremljajočim slabim počutjem, ki ga bolniki praviloma zelo različno opisujejo. Večkrat se takšnim opisom pridruži tudi navedba o kratkotrajni izgubi zavesti.

Opisane težave so največkrat dovolj velik opozorilni znak, ki pripelje bolnika k zdravniku, popolnoma drugače pa je, ko težav ni. Poudariti je treba, da sodi zvišan krvni pritisk med najbolj razširjene bolezni srca in ožilja. Če ga ne zdravimo, lahko pomeni izredno močan dejavnik tveganja za razvoj bolezni koronarnih (srčnih) žil in posledično

vseh stopenj ishemične bolezni srca do srčnega infarkta, razvoja srčne in ledvične odpovedi ter možganske kapi. Pojavi se lahko tudi koronarna bolezen s sistoličnim in diastoličnim pritiskom, in to ne glede na starost. V zadnjem času so se razvili bistveno strožji kriteriji razvrstitve krvnega tlaka, kot smo jih poznali včasih (glej tabelo).

So vas navedene številke presenetile? Ste si že kdaj izmerili krvni pritisk? Kdaj nazadnje? Za razvrstitev krvnega pritiska uporabljamo povprečje vsaj dveh meritev, ki jih opravi bolnik pri vsaj treh obiskih pri svojem zdravniku. Presledek med dvema zaporednima meritvama naj bo vsaj dve minuti.

Kateri dejavniki delujejo na zviševanje krvnega pritiska?

To so predvsem tisti, ki zaznamujejo način našega življenja, naše navade in razvade. Telesna teža je mo-

čno povezana s povišanim krvnim pritiskom, odvisna pa je vsekakor od prehrabnih navad. Z zmanjšanjem vnosa hrane po eni in urejeno prehrano po drugi strani se čezmerno hranjenim osebam krvni pritisk pogosto zniža že, ko shujšajo za 3 kilograme. Omejitve uporabe soli blagodejno vpliva na padec krvnega pritiska, zagotavljanje dovolj velikega uživanja kalija, kalcija in magnezija ter njihove normalne koncentracije v krvi pa ohranja krvni pritisk v mejah normale.

Čezmerno uživanje alkohola zvišuje krvni pritisk, zato naj bi bil vnos alkohola manjši od 30 ml na dan (kar ustreza dnevno 2-3 dcl vina, 2 malim pivom ali 0, 3 dcl žgane pijače). Se posebej pomemben je pravilen način prehrane za vse ljudi z zvišanim holesterolem in sladkorjem v krvi, kar predstavlja dodatna dejavnika tveganja. Pravilni prehrani tesno ob boku stoji redna telesna aktivnost. Le-

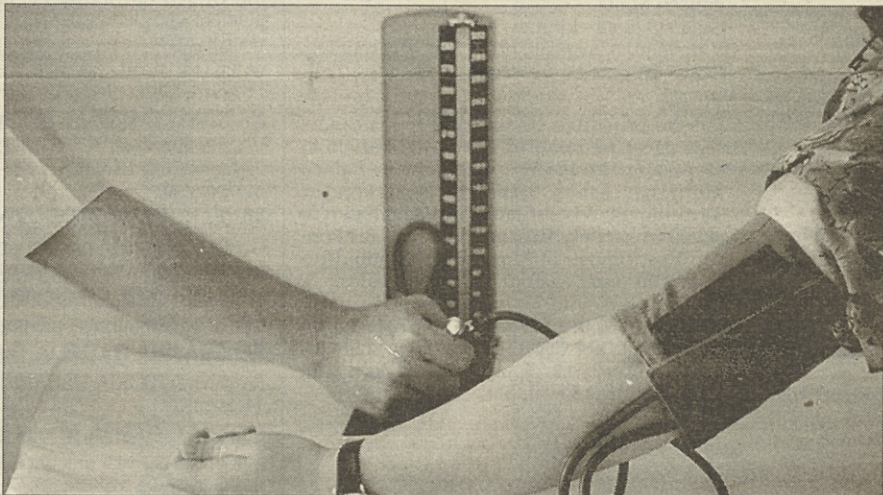
kategorija	sistolični tlak (mm/Hg)	diastolični tlak (mm/Hg)
normalen krvni tlak	< 130	< 85
visok normalen krv. tlak	130 - 139	85 - 89
hipertenzija - I. stadij	140 - 159	90 - 99
hipertenzija - II. stadij	160 - 179	100 - 109
hipertenzija - III. stadij	180 - 209	110 - 119
hipertenzija - IV. stadij	≥ 210	≥ 120

ta lahko zniža sistolični tlak tudi za 10 mm/Hg. Ob tem se lažje hujša, izboljša se fizično in psihično počutje, lažje se tudi opusti kajenje. Opustitev kajenja sodi med osnovne ukrepe pri uvažanju zdravega načina življenja, s čimer ne delujemo samo proti visokemu pritisku, ampak tudi proti nastanku drugih srčnožilnih bolezni, bolezni pljuč, rakavim obolenjem itn. Prav tako pomembno je spremeniti razmere v delovnem ali bivalnem okolju, ki prinasajo hude ali dolgo trajajoče psihicne obremenitve, saj lahko te sodelujejo pri nastanku bolezni srca in ožilja.

Vsi nasteti ukrepi lahko pogosto pripomorejo, da začetno povečan krvni pritisk pade in se ustali v okviru normalnih vrednosti, ne da bi bilo treba jemati zdravila. Če pa je zdravila le treba uporabiti, jih moramo jemati tako, kot predpiše zdravnik; brez posvetovanja z njim ne smemo opustiti doz ali zmanjševati količine zdravila, predvsem pa je treba krvni pritisk redno kontrolirati. Merite si ga lahko tudi sami in tako vašemu zdravniku omogočite več informacij o spremembah. To ne velja le za hipertonične, tudi vsem z normalnim krvnim pritiskom priporočam vsaj občasne meritve, ki jih opravite sami. To je se zlasti pomembno, če se pojavijo težave, ki bi vas opozorile, da gre lahko za zvišan krvni pritisk.

Cilj zdravljenja zvišanega oziroma ohranjanja normalnega krvnega pritiska je zmanjšanje obolevnosti in umrljivosti zaradi bolezni srca in ožilja. Z izboljšanjem življenjskega sloga je dosegljiv vsakemu od vas, redna kontrola in pogovori z vašim zdravnikom pa so vam pri tem v pomoč.

Lepo pozdravljeni.
Dean Klancič, dr. med., specialist spl. med.

Aparat za merjenje krvnega tlaka (Foto: Barbara Reya)

SKANDINAVSKA KRIŽANKA

333	UVODNI PRIPRAVLJALNI SEMINAR	UCENKA, KI PONAVLJA RAZRED	NAJVIŠJA GORA NA SVETU	SKOPLJEN SAMEC GOVEDA	IVAN LEVAR	SLOVEN. GLED. IGRALKA (VIDA)	SOL OCETNE KISLINE	MAROGA, PEGA	PRAOCE CLOVESTVA	BOMBAZNA TKANINA V KREPOVI VEZAVI	IZDELOVAL. MANJSIH PLETENIH KOŠAR	GRIC V STARIH ATENAH	AVTOR: MARKO DRESCEK	RODOVNA SKUPNOST	AMERISKI SLIKAR POP - ARTA (MEL)	PISNO POTRDILO, CERTIFIKAT	CRTA PRAVOKOTNO NA MIRUJOČO VODO	VZDEVEK GRSKEGA BOGATASA ONASSISA	MERA ZA RITEM	REKA GUADIANA V ANTIKI
PROSTOR, OBRAT ZA PREVLJANJE													MODNI DODATEK K MOŠKI OBLEKI							
CLOVEK, KI HOČE VELIKE SPREMEMBE V DRUŽBI													PAPESKA PALACA V RIMU							
NEMSKA AVTOMOBIL TOVARNA					PRIJETNO DUSEVNO STANJE								NOVI SVET							
													JASNO NEBO							
PTICA UJEDA				ZVIJACA, NAMEN	STARI OCE				ENOTNOST (ZASTAR.) SPREM. BOGA EROSA									TONE SMOLNIKAR PEVEC NA KORU		
NENASICEN OGLJIKOVODIK					NATRIJ RADIOAKTIV. ELEMENT (RA)									UJEMANJE GLASOV IZUMRLO DIVJE GOVEDO					PREBIV. SKOTSKJE	GLAVNO M. REPUBLIKE JEMEN
DELAVEC ZIVILSKE STROKE						KRAJ PRI PORECU				ORGANSKO VEČANJE GLOBOKA NEZAVEST					JAPONSKO RIZEVO ZGANJE	ZADETEK PRI KOŠARKI				OSEBA IZ BIBLIJE
INDIGO, PLAVILO (ZAST.)						ČESKI EKONOMIST SIK	SADNA PLJACA JAPONSKI DROBIZ				OBČUTEK PRI ODVRATNEM ITALJANSKA RTV					SLOV. PISEC (ANDREJ) GRŠKI OTOK V JON. MORJU				
NMIKOLA TESLA			ČASTILEC, OBOZEVALEC ITALJANSKI KAMION									MESTO NA KRETI NATHALIE DELON								
STRUPEN ALKALOID V PREOJBEDI									NEMSKI PISATELJ (THOMAS)					STRJENA KRI, KI POKRIVA RANO						
DRUGI NAJVEČJI INDIJSKI EP									VERDUEVA OPERA					ZAPOREDNI ČRKI			MOTOVZ, POMOL			

RESITEV:
VODRAVNO:
KRAVATA,
REVOLUCIO,
NAR,
LATERAN,
OPEL,
VESELJE,
AMERIKA,
SER,
ATA,
ENONOST,
TS,
ETEN,
NA,
ETAPA,
STIK,
MESAR,
TAR,
RAST,
KOS,
INTKA,
SOK,
GNUS,
ARKO,
NT,
ADOKTOR,
IRAKTION,
AKONTIN,
MANN,
KRASIA,
RAMAJANA,
AIDA,
TIN

NENAVADEN POLETNI GOST

Batman kroži nad Ljubljano

Mali netopir je bil v varnih rokah fotografov

V enem od teh poletnih dni, ko se zaradi vročine kisajo mozgani, so nekje ob ljubljanski Dunajski cesti nasli mladega netopirja. K sreči so ga nasli ljudje, ki skoraj polovico svojega dela opravijo v temi in jim je zato ta nočna zival na neki način blizu.

Fotoreporterji so po svoji stari navadi pri srečanju z majhnim stvorom najprej pomislili na svoje poslanstvo in svoj poklic. Tako so netopirčka, ki je dobil ime Batman, najprej fotografirali z različnimi objekti. Tudi z makroobjektivom, ki deluje kot povečevalno steklo - mladice je bil videti kot mali Gremlin.

A se niso prestrasili, nekako samoumevno se jim je zdelo, da je tudi on v tej vročini zejen. Malo manj so ga sicer imeli za svojega, ko se je izkazalo, da Batman ne

mara piva. A niso obupali. Ves pogum je zato treba priznati tistemu, ki si je upal na svoj prst kaniti kapljico mleka in pustiti malčku, da je mleko sesal. Kljub temu pa je skrbno pazil, da ga ne bi zmanjkalo. Kdo ve, mogoče bi potem netopir hotel se njegovo kri.

Ko je bil sit, se je Batman začel zadovoljno oglašati - kot da bi poslušal črička. Tako so se vsi morali vprašati, kdo je res tam zunaj, ko v poletni noči ob odprtem oknu uživamo v poslušanju čričkov. So to res

oni ali nas pozdravljajo netopirji? Iz filmov o vampirjih vemo, da netopirji spijo tako, da se nekje oprimejo in visijo z glavo navzdol. Toda Batman je bil se premajhen. S svojimi nožicami s po petimi prsti ali krempeljčki se je sicer poskušal obesiti za palico. A obviseti mu ni in ni uspelo. Skoraj so že obupali, a na koncu je le zmogel.

Potem se je izvedelo, da so mladega netopirčka pripravljeni sprejeti tudi v živalskem vrtu. Preden so ga odnesli tja, pa se je Batman naučil leteti in je odplahutal v črni svet. Tako zdaj ponoči kroži nad Ljubljano in nas morebiti varuje pred vsem hudim.

Mateja Bertoncelj

Majhen sem, toda... (Fotografiji: Bojan Velikonja)

»Poep« je prepovedan

Prosto kot ptiček na veji teka skustran pudel po zeleni travi otroškega igrišča. Njegova belolasa lastnica zamisljeno stopa nekaj metrov za njim. A naenkrat se stara dama zdrzne; z odločnimi koraki se približuje uniformirana ženska. Na ramenu ima pripe-to značko s podobo pasje glave. Ime ji je Anneke Letter in v Utrechtu (Nizozemska) opravlja delo pasje čuvajke. Nekateri jo imenujejo tudi »Juffrouw Hondpoep« - gospodična pasji kupček. Dvaintridesetletna ženska namreč skrbi za čistoto utrechtskih parkov in ulic.

»Dober dan zelim. Saj veste, da s psom ne smete na otroško igrišče?« Pasja lastnica se potrudi, da je njen obraz ena sama skesanost: »Ja ja, vem. Saj mu ne dovolim semkaj, ampak na drugi strani ulice je bila taaakšna ogromna doga in ga je bilo preveč strah... Ne bo se več zgodilo.«

V splošnih nizozemskih policijskih odredbah stoji črno na belem: psi ne smejo lulati po ulicah. Od septembra dalje tudi v obcestnih jarkih ne. »Olaj-sati« se smejo le v posebej zanje ureje-

nem stranišču. V nasprotnem primeru pasje dame in gospodje »olajšajo« svoje gospodarje, in sicer za dvajset gul-dnov ali osemnajst mark.

»Ampak kazni nič ne zaležejo,« pravi Anneke Letter, nekdanja pasja frizerka, in dodaja, da je uspeh mogoče doseči le s prepričevanjem. »Skušam se pogovoriti z lastniki psov. Na začetku imajo ogromno izgovorov, kot na primer: Moj ne zdrži do pasjega stranišča. Potem pa kot po naključju omenim, da imam sama dva psa, in takoj jim je jasno, da meni kaj takega že ne bodo tvezili. Poleg tega vidijo, da nisem nobena sovražnica psov.«

Njena metoda je očitno uspešna. Ponosno pokaze s prstom v smeri parka Wilhelmina. »Ko sem pred dvema letoma prvič prišla sem, so bile stezice in zelenice polne pasjih kupčkov.« Zato pa zdaj posteno raste »kupček« na travniku, ki mu je mestna vlada spremenila namen uporabe in ga mora od takrat redno čistiti dvakrat na teden.

»Samo nekaj starejših dam, ki svoje pse semkaj vodi že petdeset let, se se upira,« pravi Anneke Letter. No, tudi

zanje je nasla rešitev: v roke jim namreč potisne papirnato vrečko, na kateri je v starih jezikih napisano »vrečka za odpadke«. Nacin uporabe je preprosto: povežes jo čez kupček in jo nato vržeš v najbližji kos za smeti. Postopek, ki pa je večini tako mučen, da v bodoče svojega Fifija raje prosijo, naj zdrži do pasje toalete.

Utrecht se medtem lahko ponasa že z 38 »poepverzamel-plaatsen« - zbirališči pasjih odpadkov - kot Nizozemci uradno imenujejo 75 kvadratnih metrov pasjih stranišč. Načrtujejo jih se 58. Ankete so namreč pokazale, da so odpadki, ki jih po mestu pušča več kot 10 tisoč psov, za 230 tisoč meščanov eden najbolj perečih problemov mesta. Sicer pa je bilo v starem skofijskem mestu že vedno tako: v informativni brošuri »poep aan je schoen« (Blato na cevlijh), ki jo Anneke Letter brezplačno deli vsem zainteresiranim, najdemo podatek, da je mestni magistrat že leta 1446 začel pobirati poseben davek na stirinožce, da bi tako zmanjšali njihovo število.

dpa

BELIZE

Celinska dežela z otoško karibsko kulturo (4)

Majhno število prebivalcev je pripomoglo, da je relativno ravna dežela, najvišji vrh je 1122 metrov visoki Victoria Peak, porasčena z bujnim gozdom, ki ga prepredajo številne reke in močvirja, ostala nokrnjena. Redkost, ki jo je danes na svetu težko najti. Goto-vo najlepši del Belizeja pa je dolg koralni greben s svojim pisanim življenjem ob obali.

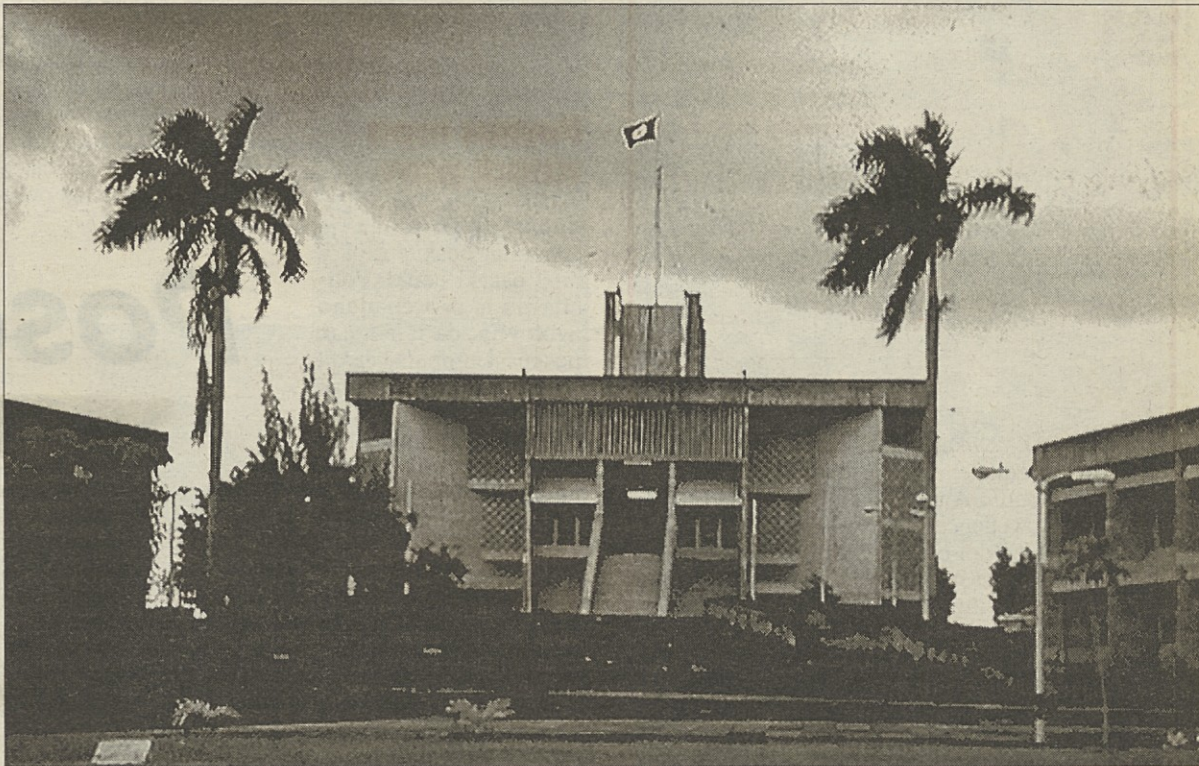
Ti otočki in grebeni ponujajo obiskovalcem čudovite možnosti za podvodni ribolov s harpuno ali kamero, visoki valovi pa privabljajo jadralce na deskah. Druga pomembna gospodarska veja je kmetijstvo. Tudi ta je karibsko obarvana, saj za izvoz pridelujejo predvsem sladkor, sadje in zelenjavo. Izvoz plemenitega lesa se je v zadnjih letih, skladno z narasčanjem skrbi za naravno dedščino, zelo zmanjšal. Za svoje potrebe pridelujejo prebivalci na manjših po-

vršinah predvsem koruzo, fižol, riz in banane.

Zgodnjega popoldneva nas je avtobus odpeljal proti glavnemu mestu. Bil je eden tistih starih solskih ameriških avtobusov, ki v Srednji Ameriki predstavljajo hrbtnico javnega prevoza. Promet na cesti je bil redek, potnikov pa je bilo ravno tako samo za pol avtobusa. Mi smo motili črno povprečje. Vozili smo se po ravnih, obrasli pokrajini z redkimi lesenimi hišami na koleh, ki so dajale videz neurejenosti in rev-

ščine. Redka naselja so bila majhna.

Po dveh urah prijetne vožnje se je prikazala tabla: »Belmopan, 6000 prebivalcev.« Ko sem to glasno prebral, sem bil deležen glasnega odobravanja prijateljev: »Nemogoče! Butel, to je glavno mesto, narobe si videl.« Ustavili smo se sredi majhnega trga. V majhni trgovinici in pokriti tržnici nam ni uspelo dobiti niti kruha. Na vsak način smo skušali najti center mesta, vendar je bil odgovor vedno enak, da smo pravzaprav sredi mesta. Vse bolj je postajalo jasno, da napis o številu prebivalcev na vhodu v tržnico pretirava. Očitno so popisovalci steli prebivalce v tistem času dneva, ko sta bili

Vladne stavbe v glavnem mestu Belmopan (Foto: Janez Jaklič)

dve stolpnici in nekaj blokov-sedež oblasti države v bližnjem parku - polni uradnikov. Grobi pravokotniki, kjer so zjutraj verjetno odločali o našem vstopu v deželo, so v tem svetu nizkih

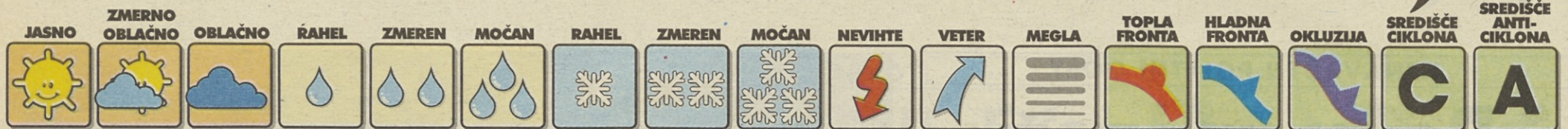
gradenj delovali nenaravno. Neprijetno so me spominjale na socialistično povdaranje države.

Belmopan je bil zgrajen leta 1961 kot nova prestolnica, ker je staro Belize zopet uničil huri-

kan, eden mnogih. Vendar drugače kot uradno središče ni nikoli zazivel. Večina ambasad je ostala v mestu Belize, prav tako pa se številni državni uradniki vsak dan vozijo na delo iz bolj »sveto-

vljanskega« Belizeja. Po enournem blodenju smo za spoznanje bogatejši zapustili glavno mesto dveh stajnic in se odpeljali v mesto Belize.

Janez Jaklič
(Se nadaljuje)

VREMENSKA SLIKA

Nad večjim delom Evrope je območje enakomernega zračnega pritiska, ob severozahodnih visinskih vetrovih priteka k nam nekoliko hladnejši zrak.

Podatke pripravlja in posreduje Hidrometeorološki zavod.

DOLŽINA DNEVA

Sonce bo vzšlo ob 5.46 in zšlo ob 20.30. Dan bo dolg 14 ur in 44 minut. Luna bo vzšla ob 13.07 in zšla ob 22.39.

TEMPERATURE MORJA IN REK

	°C		°C
Portorož	22,0	Mura	18,3
Trst	22,0	Sava (Radovljica)	13,4
Malinska	22,0	Sora	16,3
Porec	22,0	Ljubljana	17,7
Split	23,0	Soča	17,4
M. Losinj	24,0	Vipava	12,5
Dubrovnik	24,0	Bohinjsko jezero	23,4

NAPOVED ZA POMORSTVO

Veter v slovenskem Primorju:
zjutraj:
SE 3 do 6 vozlov
popoldne:
NW 8 do 12 vozlov

PLIMOVANJE

Danes: ob 2.03 najvišje 8 cm, ob 7.47 najnižje -24 cm, ob 14.52 najvišje 35 cm, ob 22.12 najnižje -21 cm.
Jutri: ob 3.51 najvišje 0 cm, ob 8.44 najnižje -13 cm, ob 16.08 najvišje 32 cm, ob 00.03 najnižje -27 cm.

TEMPERATURE V GORAH

	°C
500 m	25
1000 m	20
1500 m	15
2000 m	11
2500 m	7
2864 m	4

BIOPROGNOZA

Vpliv vremena na počutje in razpoloženje ljudi bo ugoden.

VOX POPULI

Samo umetno cvetje se boji dežja.
Nasi predniki delajo hudobije, mi jih pa placujemo.

DANES

Slovenija: Dopoldne bo večinoma sončno, popoldne delno jasno s spremenljivo oblačnostjo. Se se bodo pojavljale posamezne nevihte. Najvišje dnevne temperature bodo od 24 do 28° C.
Sosednje pokrajine: Popoldne bodo ponekod nevihte.

JUTRI

V Sloveniji: V petek bo večinoma sončno, v gorskem svetu bodo popoldne se posamezne nevihte.
Obeti: V soboto bo večinoma sončno.

SVET / SLIKA PRI SLIKI...ZGODBA PRI ZGODBI...PA ŠE RES JE

Pošast v Bodmin Mooru

LONDON - Nekaj angleških fantov je pred kratkim v gozdnatem področju pri Bodmin Mooru v jugozahodni Angliji naslo lobanjo, ki naj bi po mnenju izvedencev pripadala leopardu.

Ker so se že del casa širile pripovedi o bodminporski pošasti, je ministrstvo za kmetijstvo začelo raziskovati in je po osmih mesecih potrdilo, da so edine macke, ki se potikajo tam okoli, domače muce. Zoolog Doug Richardson, ki je pregledal lobanjo, je drugačnega mnenja. Prepričan je namreč, da se jih potamkajšnjih gozdovih potika več, divjih mack namreč. »Vec ljudi jih je že videlo,« je pojasnil angleški zoolog, »poleg tega pa sem jaz osebno pregledal številne ostanke poginulih ovac in sledovi krempljev in pregriznjen vrat so nedvomno razpoznavni znaki načina lova velikih mack.«

Ziviljenjeske razmere v Bodminskem ruševju izredno ugodne za divje macke. Hrane je na pretek, saj že več kot 200 let v teh krajih ni naravnih roparjev.

Pretep pred krsto

PRATO (ITALIJA) - Na pogrebnih svojcev večina zgledi stare družinske spore, pozabi na storjene krivice in obnovi odnose s sprtimi sorodniki. To pa se ni zgodilo na pogrebu nekega 77-letnika v severnoitalijanskem Pratu. Ko je v mrtvaško vezičo prišla snaha, jo je vdovela tašca napadla. Poseglo je se ostalo sorodstvo, tako da je prišlo do pravega prepira s fizičnim obračunavanjem. Po pogrebu je snaha zadevo prijavila karabinjerjem, tašca pa policiji.

Poskus ropa zaradi psov

TOKIO - Nekemu 72-letnemu upokojujencu je spodletel poskus rop v neki osakiški banki. Policija pa je zaprepadeno ugotovila, da je starček poskušal oropati banko, ker ni imel denarja, za pasjo hrano. On in žena živita od pokojnine, ta pa ne zadostuje za hrano njunih psov.

Driska kosi v Bangladešu

DAKA - V Bangladešu je zaradi epidemije driske umrlo več kot 1.500 ljudi. Kot so sporočile zdravstvene oblasti, je položaj dramatičen, saj je epidemija zajela 32 od 64 pokrajin Bangladeša. Prve primere so zabeležili v začetku maja, po juljskih poplavih pa se je položaj še poslabšal. Najhuje je v južnih pokrajinah, kjer so higienske razmere zaradi oporečne pitne vode najslabše.

Kljub sporazumu o CFC se tanjša ozonska plast

LONDON - »Luknja« v stratosferski ozonski plasti nad Antarktikom, ki so jo prvič ugotovili pred desetimi leti, se se dodatno širi. To je ugotovil znanstvenik Jonathan Shanklin z britanskega antarktičnega oporišča. Vsako antarktično poletje se po njegovih izjavah »luknja« pogloblja in širi, pojav se začneja oktobra, najhuje pa je januarja in februarja. Takrat antarktično površino dosežejo ogromne koncentracije ultravijoličnih žarkov. Znanstveniki imajo neizpodbitne dokaze, da povečanje ultravijoličnih žarkov stopnjuje verjetnost nastanka rakastih kožnih novotvorb pri cloveku. S tem vprašanjem so dobesedno obsedeni Britanci, ker se poleti tanjša ozonska plast tudi nad severno poloblo. Za sedaj tu se niso zabeležili podobne »luknje« kot nad Antarktikom, a po mnenju nekega od njih je le vprašanje časa, kdaj se bo »luknja« pojavila nad Evropo.

Kot rečeno, so ta pojav prvič zabeležili leta 1985. Leta 1987 so sprejeli montrealški sporazum o omejitvi klorofluorogljikov (CFC), ki so glavni krivci za tanjšanje ozonske plasti v zgornjih plasteh ozračja. Shanklin pa je prepričan, da se bo položaj izboljšal šele v drugi polovici prihodnjega stoletja.

Poštarji se bojijo ozona

BONN - Medtem ko so znanstveniki zaskrbljeni zaradi tanjšanja ozonske plasti v stratosferi, pa so nemški poštarji odkopali bojno sekuro, ker je tega strupenega plina pri tleh vse preveč. Zahtevajo skrajšanje delovnega urnika, počitek v osrednjih urah dneva, ko je koncentracija ozona najvišja, in posebno doklado v dneh, ko je ozona preveč.

Posadko so rešili

Avstralski obalni straži je s pomočjo helikopterjev uspelo rešiti 22-člansko posadko japonske tovorne ladje Zuiho Maru, ki je med silovitim neurjem naselila na čeri samotnega otoka St. Paul. (Telefoto AP)